



VÁROSJELENTÉS 2021-2022.

OTTHON BUDAPESTEN PROGRAM MONITORING

Ft

2023. május

MEGBÍZÓ

Budapest Főváros Önkormányzata

SZAKMAI IRÁNYÍTÓ

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal, Várostervezési Főosztály

MEGBÍZOTT

Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.

Albrecht Ute ügyvezető

Szerzők, közreműködők

Albrecht Ute	építészmérnök
Bedőcs Bernadett	geográfus
Teremy Viktória	településmérnök
Zétényi Dávid	tájépítészmérnök
Bódi-Nagy Anasztázia	tájépítészmérnök
Becsák Péter	közlekedésmérnök
Orosz István	villamosmérnök, mérnök-közgazdász
Szabó Krisztián	építőmérnök
Rónyai Fanni	településmérnök
Pizág Csaba	térinformatikai szakmérnök
Banics Laura	gyakornok

A dokumentum fényképeit Polinszky Tibor készítette.

2023. május

TARTALOMJEGYZÉK

BUDAPEST SZÁMOKBAN	6
BEVEZETŐ	12
A VÁROSJELENTÉS KÉSZÍTÉSÉNEK MÓDSZERTANA	16
ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP	18
3.1. ZÖLD BUDAPEST	22
BUDAPESTI HELYZETKÉP	23
EREDMÉNYEK	24
TERVEZETT PROGRAMOK ELŐREHALADÁSA	25
3.1.1. Kis távolságok városa	30
3.1.2. Fenntartható közlekedés	34
3.1.3. Egészséges utcák	38
3.1.4. Természeti értékek, zöldfelületek	42
3.1.5. Energiahatékonyság, klímavédelem	46
3.1.6. Fenntartható városüzemeltetés	50
3.2. ESÉLYTEREMTŐ BUDAPEST	54
BUDAPESTI HELYZETKÉP	55
EREDMÉNYEK	56
TERVEZETT PROGRAMOK ELŐREHALADÁSA	57
3.2.1. Lakhatás	58
3.2.2. Egészség	62
3.2.3. Szociális szolgáltatások	66
3.2.4. Szegénység, egyenlőtlenségek	70
3.2.5. Biztonság akadálymentesség	74
3.2.6. Befogadó közösség	77
3.3. NYITOTT BUDAPEST	80
BUDAPESTI HELYZETKÉP	81
EREDMÉNYEK	82
TERVEZETT PROGRAMOK ELŐREHALADÁSA	83
3.3.1. Együttműködés	84
3.3.2. Kommunikáció és városmarketing	88
3.3.3. Ügyfélközpontú szolgáltatások	90
3.3.4. Adatok, digitalizáció	94
3.3.5. Innováció	97
3.3.6. Turizmus, kultúra	101

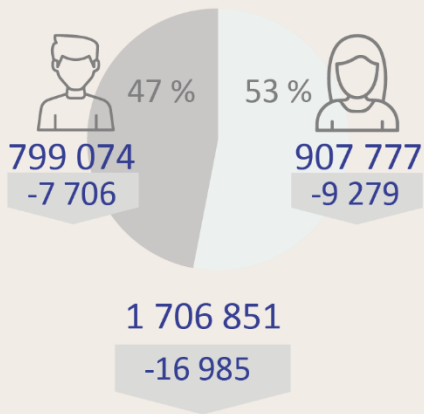


SZECHENYI-LANCSZID

BUDAPEST
SZÁMOKBAN



Lakónépesség száma (fő; 2021.12.31., KSH)



Népességszám változás az előző évhez képest

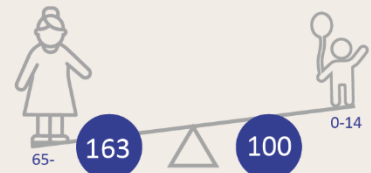
Születések és halálozások száma (fő; 2021, KSH)



Természetes fogyás (fő; KSH)

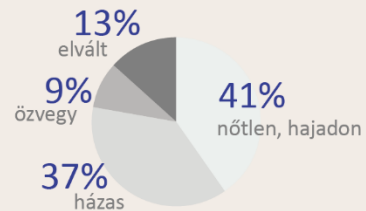
Öregedési index

(száz gyermekkorúra jutó időskorú; 2021, KSH)



15 évesnél idősebb népesség

családi állapot szerint (fő; 2021, KSH)



Házasság-
kötések száma
(2021)

10 840



Korcsoportok szerinti megoszlás (2021, KSH)

Fogyás 1 év alatt (fő)



Teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkereset (Ft; 2021, KSH)



234 038 Ft
fizikai foglalkozásúak



432 411 Ft
szellemi foglalkozásúak

Alkalmazásban állók száma (fő; 2021, KSH)



A legmagasabb keresetekkel rendelkező ágazatok



518 453 Ft
pénzügyi, biztosítási tevékenység



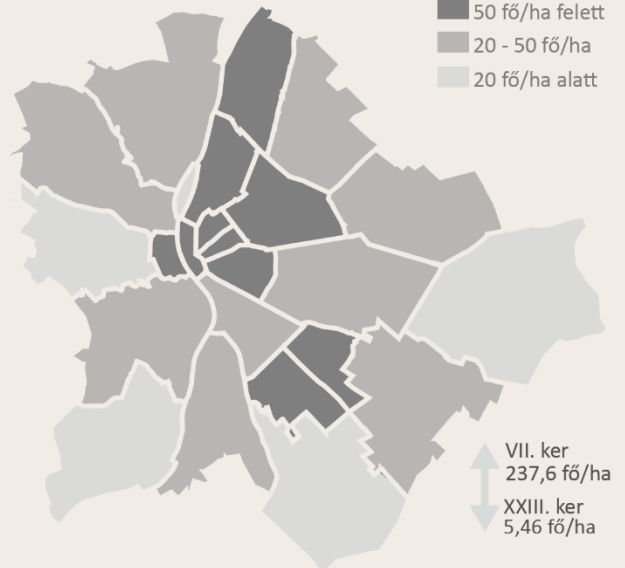
510 678 Ft
információ, kommunikáció



473 149 Ft
szakmai, tudományos, műszaki tevékenység

Népsűrűség (népesség/ha; 2021, KSH)

50 fő/ha felett
20 - 50 fő/ha
20 fő/ha alatt

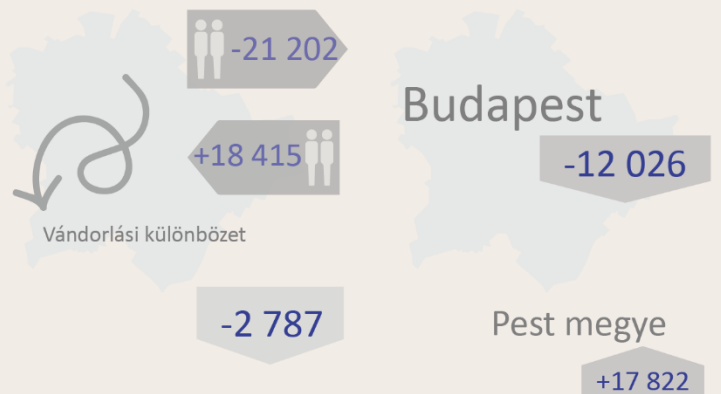


Legjelentősebb ágazatok a foglalkoztatásban (fő; 2021, KSH)

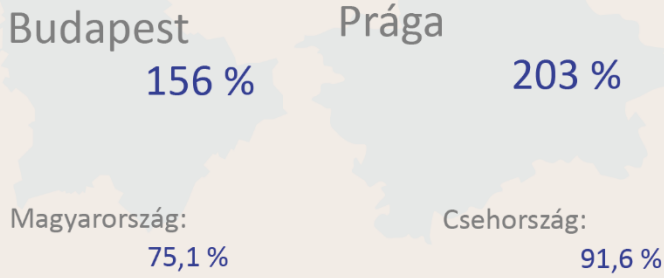


Külföldi állampolgárok oda- és elvándorlása (eset; 2021, KSH)

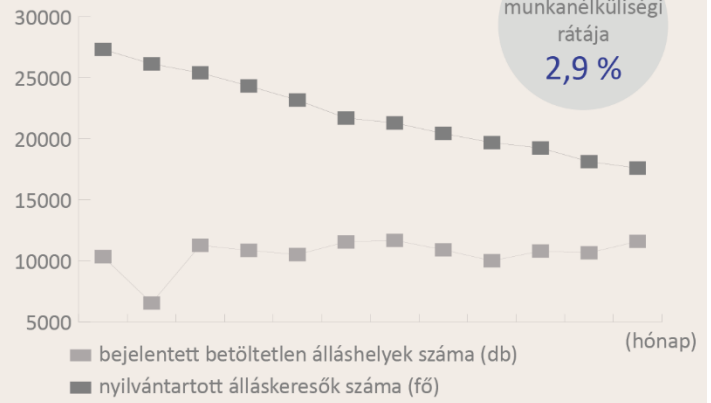
Belföldi vándorlás különbözője (eset; 2021, KSH)



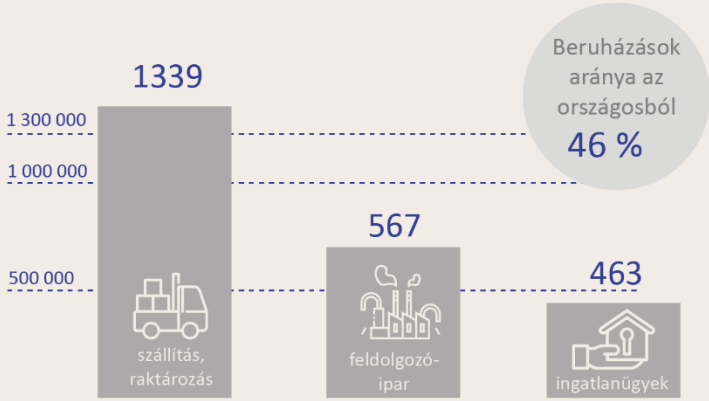
GDP/fő vásárlóerőparitáson számolva az EU átlagában (2021, Eurostat)



Munkaerőpiac (2021, KSH)



Gazdasági szervezetek beruházásai - kiemelkedő szektorok (millió Ft; 2021, KSH)



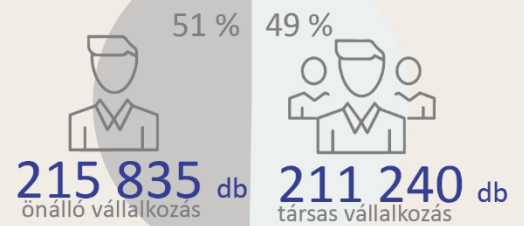
Gazdasági teljesítmény az országon belül (2021, KSH, előzetes adatok)



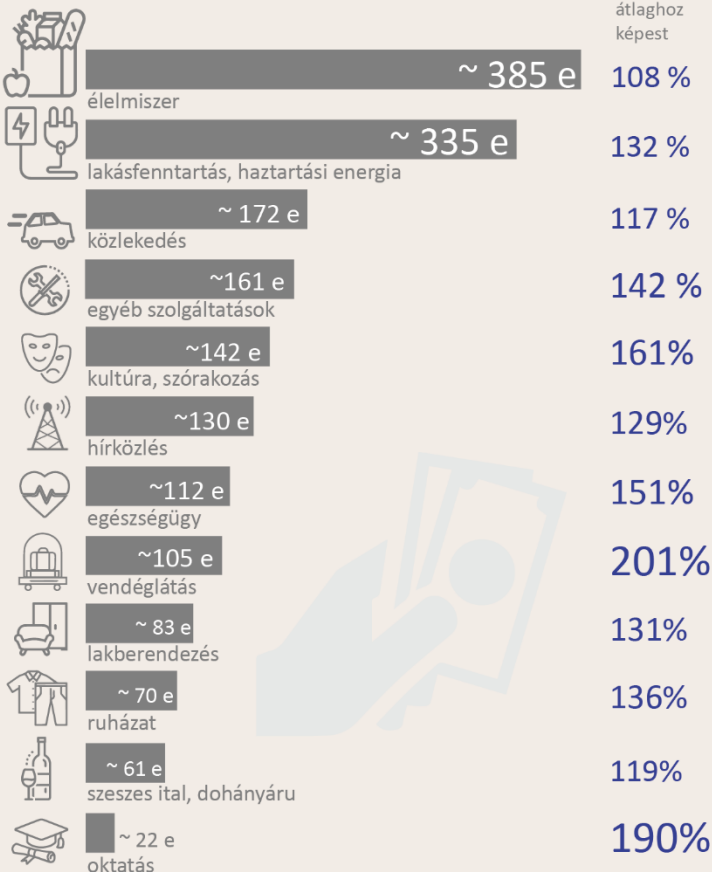
Egy főre jutó éves nettó átlagjövedelem (Ft, 2021, KSH, előzetes adat)



Regisztrált vállalkozások száma (db, 2021, KSH)



Egy főre jutó éves kiadások (forint/fő/év; 2021, KSH)



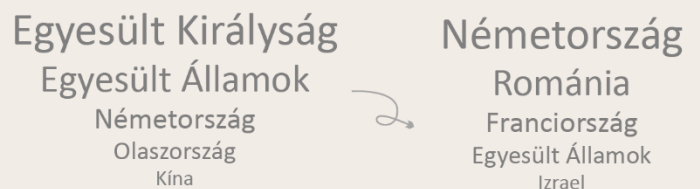
1000 lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma (db, 2021, KSH)



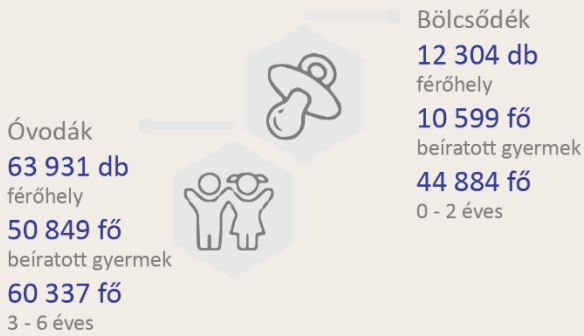
Kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalmi adatai (KSH)



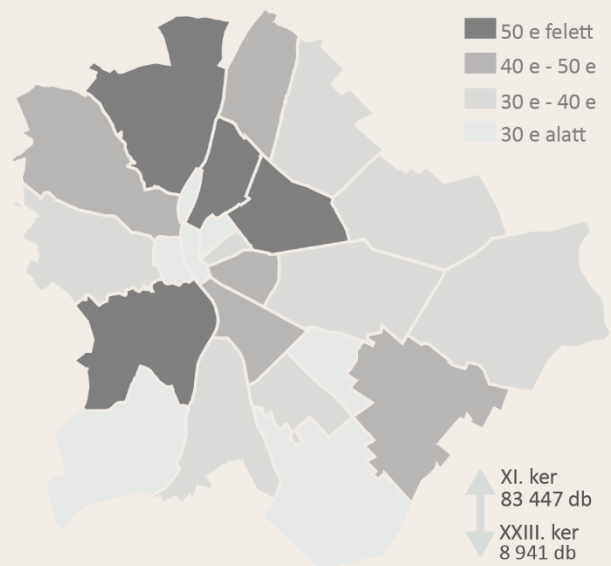
Legfontosabb küldő országok



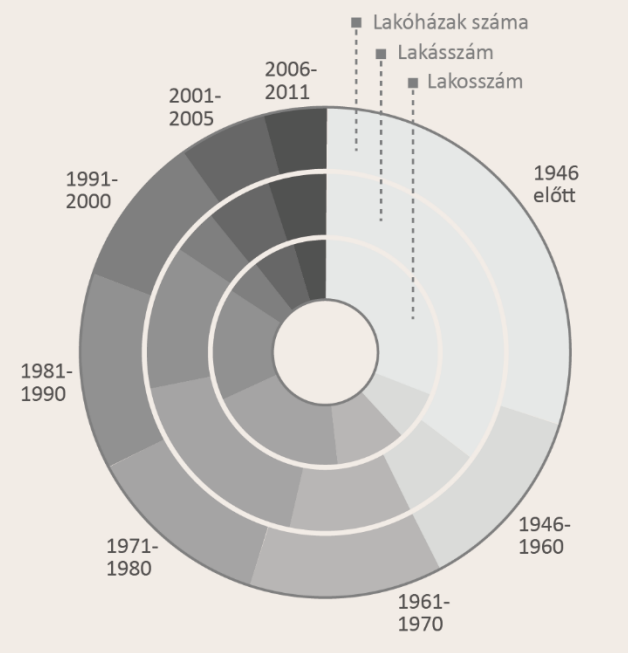
Oktatás, nevelés, gondozás (2020/2021, KSH)



Lakások száma kerületenként (2021, KSH)



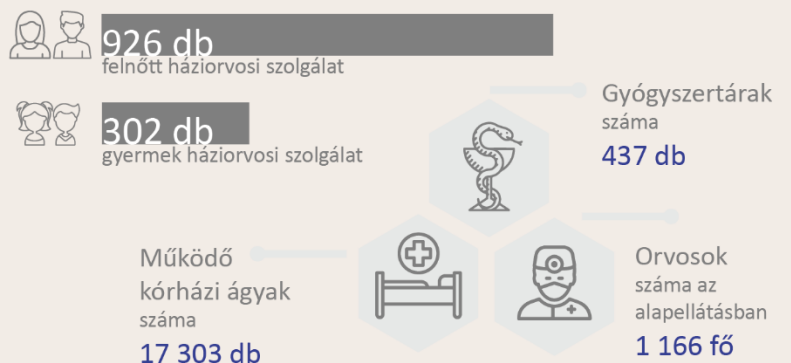
Lakóház - lakás - lakos megoszlása (az épületek építési ideje szerint)



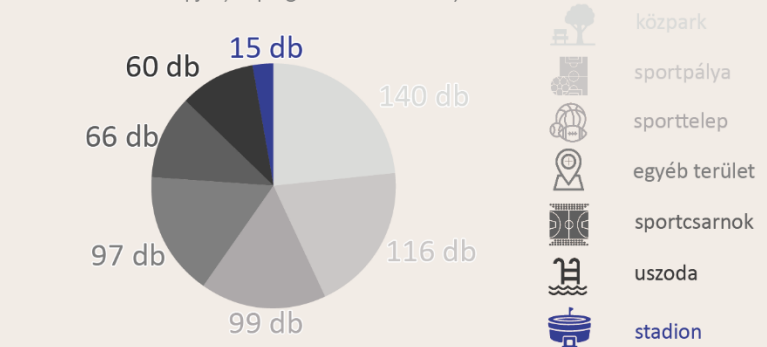
Kultúra (2021, KSH, Főpolgármesteri Hivatal)



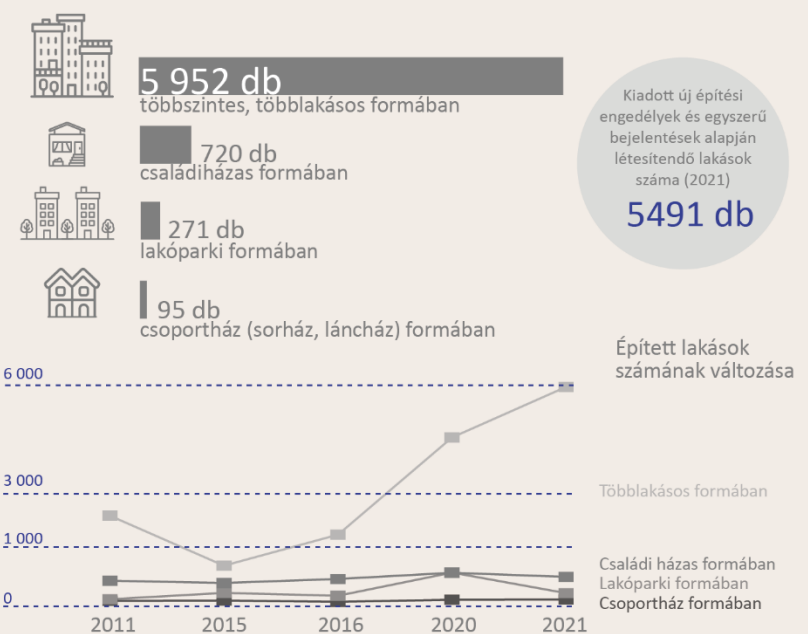
Egészségügy (2021, KSH)



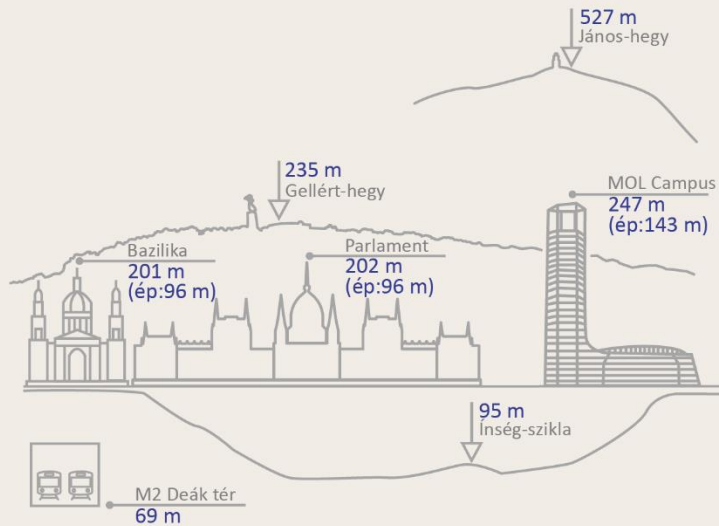
Sportolási lehetőségek Budapesten (2021, Budapest Főváros Sportkonceptiója, 2025 felmérése alapján, Főpolgármesteri Hivatal)



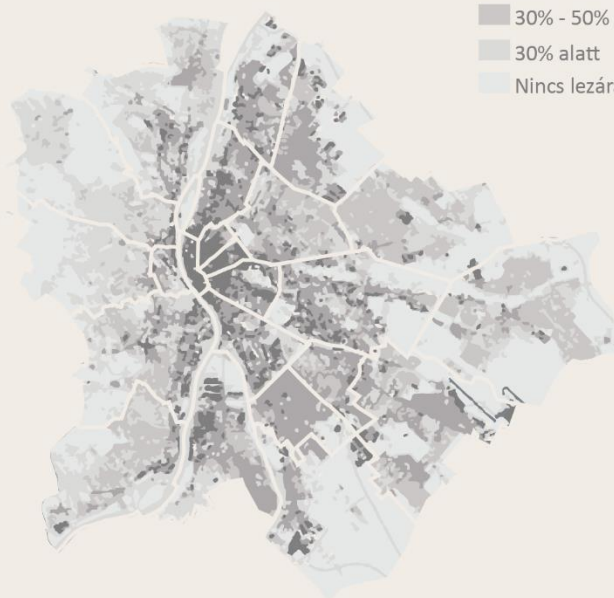
Épített lakások száma (db; 2021, KSH)



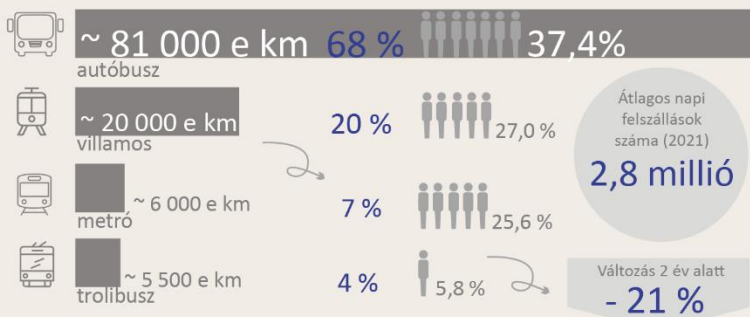
Budapest legmagasabb és legalacsonyabb pontja (mBf, 2021)



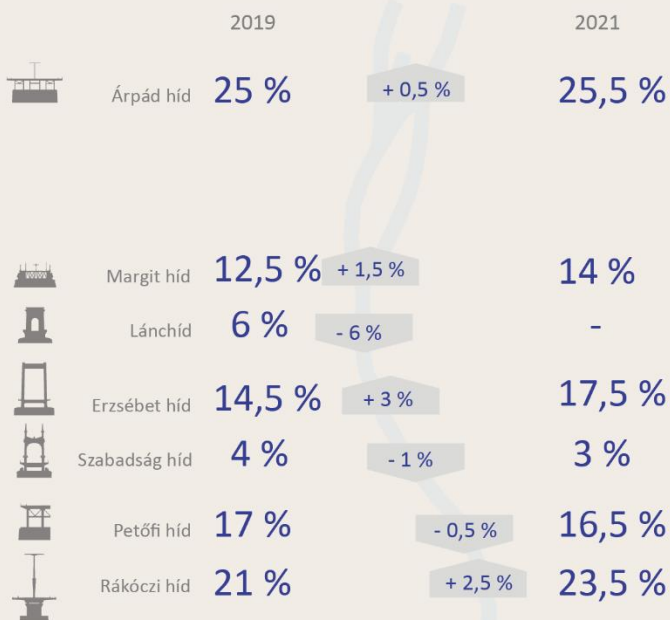
Talajlezárás mértéke (2018, Copernicus Land Monitoring Service alapján)



Napi közlekedési kilométer, a járműállomány megoszlása és a napi felszállások (2021, BKK)



Belvárosi hidak közötti forgalmának eloszlása a Lánchíd lezárása idején (BKK)



Védett természeti területek



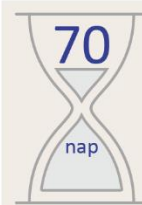
Közösségi kertek száma



Játszóterek száma



Budapesten előforduló honos madárfajok száma (db)



A leghosszabb száraz periódus 1997

Hőmérsékleti rekordok
Legmelegebb nap

40,7 °C
2007.07.20.

Leghidegebb nap

-27,1 °C
1942.01.24.

37,4 °C
2021.06.

-9,2 °C
2021.02.

Személygépkocsi-ellátottság (db/ezer lakos; 2021, KSH)



Árvízszint szélsőséges értékei



BEVEZETŐ

OTTHON BUDAPESTEN PROGRAM

A Fővárosi Önkormányzat 2021-ben fogadta el az „Otthon Budapesten” középtávú városfejlesztési stratégiát. A program célkitűzése, hogy Budapest legyen élhető és egészséges, értékőrző és értékteremtő, klímatudatos város (Zöld Budapest), biztosítson elérhető lakhatást, szolgáltatásaival segítse a városlakókat egészségük és életkörülményeik javításában (Esélyteremtő Budapest), a városfejlesztés és működés széleskörű együttműködéssel, valamint a digitalizáció és innováció adta lehetőségek alkalmazásával valósuljon meg (Nyitott Budapest).

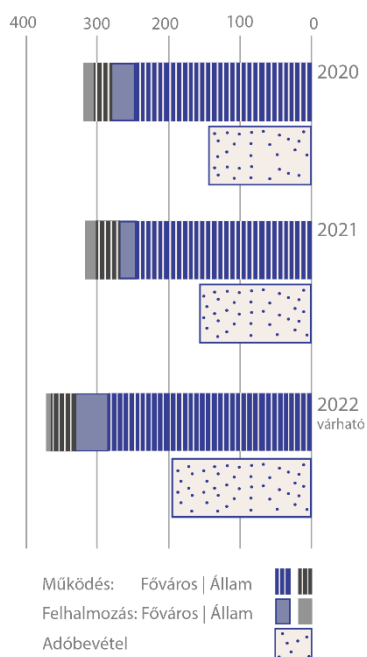
A környezeti fenntarthatóság javítása, a társadalmi igazságosság növelése és a gazdaság működéséhez szükséges feltételek biztosítása – amely munkát, jövedelmet és a helyi adók révén egyben a városfejlesztés fontos forrását is jelenti – szorosan összekapcsolódik. Budapest fejlesztése, üzemeltetése során válaszokat kell adni többek között a klímaváltozás és az energiaellátási problémák adta kihívásokra, valamint az utóbbi években felerősödő szuburbanizációra, amely a növekvő motorizációval együtt a korábbiaknál is nagyobb mértékben fokozza a környezet terhelését és okoz közlekedési konfliktusokat. Abban, hogy Budapest megtartó ereje javuljon, a megfizethető lakhatás és az egészséges városi környezet kulcsfontosságú, a különböző szolgáltatások fejlesztésénél a hangsúly pedig a problémák megelőzésére és korai beavatkozásra kell irányuljon.

A STRATÉGIA VÉGREHAJTÁSÁNAK KÖRÜLMÉNYEI

A városi életminőség növelését a jelen kor adta globális és helyi szinten jelentkező kihívások között kell megvalósítani, 2021-ben ezt már második éve a COVID-19 járványhelyzet határozta meg. A pandémia alatt csökkenő bevételek és a kormányzati intézkedések negatív hatással voltak a Fővárosi Önkormányzat gazdálkodási helyzetére és a fejlesztésre fordítható forrásainak alakulására. Jelentős többletkiadást jelentett a központi költségvetést illető szolidaritási hozzájárulás összege, mely a 2020. december végéig teljesített 21,8 milliárd Ft-tal szemben 2021. azonos időszakára 35,3 milliárd Ft-ra emelkedett. Különösen a közösségi közlekedés működésének finanszírozása jelentett nagy terhet a Fővárosi Önkormányzat számára, mivel az utasszám – és az ebből származó bevétel – továbbra is elmaradt a járvány előtti időszakától, az állami támogatás összege nem változott miközben az üzemanyagárak éves áremelkedése 23%-ot ért el. Az év eleji korlátozások és a turisztikai vendégforgalom alacsony szintje számos fővárosi intézménynél, gazdasági szervezetnél okozott bevételkiesést. A mellékelt ábrán is látható, hogy a működési és felhalmozási (fejlesztési, felújítási) célú kiadások finanszírozásában az állami szerepvállalás aránya alacsony (a három évre átlagolva 12%-os), a saját adóbevételek aránya magas és növekvő (2021-ben 50%), de a fennmaradó részt az önkormányzatnak egyéb módon kell finanszíroznia (pl. hitelvelvétel, ingatlanértékesítés, fővárosi gazdasági szervezetektől származó osztalék, egyéb bevételek stb.) **A fentiek következtében 2021-ben a városlakók egészségének biztonsága és a közszolgáltatások működési hátterének biztosítása volt a legfontosabb a költségvetési döntéseknél.**

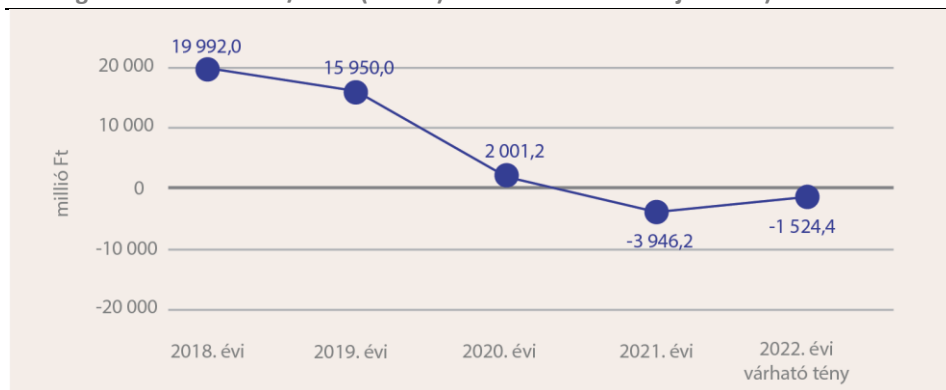
2022-ben újabb kihívások előtt állt az önkormányzat, növekvő kormányzati elvonások, az erősödő infláció – ezen belül is az energiaárak drasztikus emelkedése –, az Ukrajnát ért orosz invázió miatt Budapestre érkező menekültek segítése és az infláció miatti bérnyomás befolyásolta a gazdálkodási döntések alakulását és a 2023. évi költségvetés megtervezését. 2022-ben az emelkedő iparüzési adóbevételek miatt már 35,7 milliárd fizetési kötelezettség

A működési és felhalmozási (fejlesztési, beruházási) célú kiadások finanszírozásában az állam és a Fővárosi Önkormányzat szerepvállalása, valamint a Fővárosi Önkormányzat saját adóbevételeinek mértéke
Forrás: Főpolgármesteri Hivatal



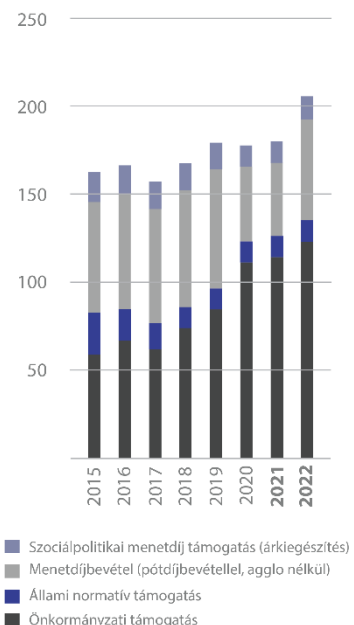
keletkezett a szolidaritási hozzájárulás címén, 2023-tól pedig megváltozott a hozzájárulás számításának módszertana is, így 57,8 milliárd Ft-os elvonással kellett a 2023. évi fővárosi költségvetést megtervezni. A fejlesztésre fordítható forrásokat tovább szűkíti az amortizációból adódó sürgős feladatok finanszírozási igénye: mintegy 3,3 millió m²-nyi fővárosi kezeléssű út, továbbá számos felül- és aluljáró, műtárgy van olyan leromlott műszaki állapotban, amely sürgős beavatkozást igényel, miközben lassan időszerűvé válik a Petőfi és Árpád híd felújítása is.

Központi költségvetési kapcsolatokból származó működési források és elvonás egyenlege (nominálisan; Forrás: Fővárosi Önkormányzat 2023. évi összevont költségvetéséről szóló 46/2022.(12.22.) KGY. rendelet előterjesztése)



Közlekedésszervezés működési forrásai (milliárd Ft)

Forrás: BKK Zrt.



A STRATÉGIA VÉGREHAJTÁSÁNAK LEGFONTOSABB EREDMÉNYEI

A fenti gazdálkodást befolyásoló körülmények következtében a tervezett projektek egy részének átütemezésére, elhalasztására volt szükség, a már döntéssel, támogatással rendelkező, illetve kivitelezés alatt álló beruházások és felújítások kaptak prioritást 2021-ben és 2022-ben is. Fontos kiemelni, hogy a Fővárosi Önkormányzat számos olyan intézkedést hozott, amelyek a nagy finanszírozási igényű infrastruktúra fejlesztések helyett a lakosság életkörülményeinek javítását célozták, újszerű megoldások előkészítését, tesztelését, bevezetését szolgálták, illetve a várhatóan 2023-tól elérhető uniós források lehívásához szükséges előkészítő feladatokat jelentették. Ide sorolhatók azok a projektek, amelyekre sikeresen pályázott az önkormányzat a közvetlen uniós finanszírozású programokból (Horizont 2020, LIFE, egyéb, nem hazai elosztású pályázati alapok) ezek elsődlegesen előkészítést, tervezést, a döntéshozás támogatását és a szervezeti kapacitások megerősítését teszik lehetővé.

A **Zöld Budapest** stratégiai cél infrastrukturális jellegű beavatkozásai közül a már megkezdett projektek megvalósításának folytatása jellemezte a 2021-2022-es időszakot. 2021-ben befejeződött a Pesti alsó rakpart Margit híd és Kossuth tér közötti szakaszának megújítása és a rakpart alatti főnyomóvezeték cseréje, 2021-2022-ben is zajlottak az M3 metró rekonstrukciós munkái, a Széchenyi lánchíd felújítása és a Blaha Lujza tér gyalogosbarát és zöld szemléletű átépítése. Folyamatban volt a 2014-2020-as uniós forrásokból támogatást nyert projektek kivitelezése a kerékpáros hálózat fejlesztése, az épületenergetika, a távhő, a hulladékgazdálkodás és az árvízvédelem területén, folytatódott a fővárosi TÉR-KÖZ pályázatból támogatást nyert kerületi közterület-megújítási projektek kivitelezése. 2021 májusától vehették használatba a budapestiek a megújult MOL Bubi közbringarendszert, amelynek bővítése azóta is dinamikus zajlik. Az Egészséges utcák szempontjait érvényesítve, a kerületekkel együttműködve számos új sebességcsökkentett övezet került kijelölésre az elmúlt időszakban. A közösségi közlekedésben 26 villamos, 24 trolibusz és 32 db új, alacsony károsanyag-kibocsátású autóbusz forgalomba helyezése fejeződött be 2021-ben. A zöldterületi fejlesztések közül legjelentősebb a 2022-ben átadott 7 hektáros Pünkösdfürdő park kialakítása, tovább bővült az alternatív gyepgazdálkodás

(méhlegelő) és az ökológikus kialakítású virágágyak területe és újabb, jelentős kiterjedésű területek nyertek természetvédelmi oltalmat. Az elmúlt két évben több, mint 20 ezer fát telepített a Főváros a budapesti közterületeken és erdőterületeken, megkezdődött az új erdőtelepítések előkészítése. Összességében elmondható, hogy a zöldfelületek üzemeltetése és fejlesztése, valamint a fák védelme érdekében jelentős szemléletváltás történt. 2021-ben készült el az új fővárosi klímastratégia (SECAP) és a zöldhálózat fejlesztési terv (Radó Dezső terv), elindult a Budapesti Mobilitási Terv újragondolása. Mind a stratégiák, mind a projektek előkészítése a részvételi tervezés eszközeivel történt. A 2021. évi előkészítő munkák eredményeként 2022-ben Budapest bekerült az EU 100 „Klímasemleges és intelligens városok” körébe, valamint sikeres pályázás eredményeként elindulhatott többek között a napenergia széleskörű fővárosi alkalmazásának előkészítése, a fővárosi lakosok épületenergetikai jellegű beruházási döntéseinek szakmai támogatása.

Az **Esélyteremtő Budapest** stratégiai cél zászlóshajó projektjének, a Fővárosi Lakásügynökség kialakításának szakmai előkészítése megvalósult 2021-2022-ben. Az önkormányzat leállította a tulajdonában álló lakások értékesítését, a gyermekes családok és más sérülékeny csoportok elhelyezés nélküli kilakoltatását a fővárosi tulajdonú bérlakásokból, valamint további intézkedéseket hozott a lakásvesztés csökkentése érdekében. Finanszírozási lehetőségeihez mérten megkezdte az üres lakások felújítását, ezzel is növelve a bérbeadható állományt. Ennek és pályázati forrásoknak köszönhetően folytatódhatott a korábban hajléktalanságban élő budapestiek számára az önkormányzati bérlakásban való önálló lakhatás biztosítása. Fontos eredmény a fővárosi CT és MR diagnosztikai program és az Egészséges Budapest Programban jóváhagyott fővárosi keretből elindulhatott több kerületi egészségügyi fejlesztés megvalósítása is. Fontos és folyamatos feladatként valósult meg az akadálymentesítés mind a közlekedés, mind egyéb intézmények vonatkozásában. A Fővárosi Önkormányzat finanszírozási helyzete nem tette lehetővé, hogy a legfontosabb, amortizációból adódó beavatkozások, illetve a járvány elleni védekezést szolgáló intézkedések mellett további nagyobb infrastrukturális fejlesztések induljanak el az idő- és hajléktalanellátás, valamint a megfizethető lakhatás kapcsán. A növekvő infláció és energiaárak mellett a lakosság legsérülékenyebb csoportjainak anyagi támogatása és a fővárosi és egyéb érdekelték által működtetett szociális szolgáltatások működési biztonságának növelése volt a legfontosabb. Ennek érdekében indította el a Fővárosi Önkormányzat újra a lakásrezsi támogatást. A társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése és a foglalkoztatási esélyek növelése érdekében több projekt tervezése elindult, melynek finanszírozását a Fővárosi Önkormányzat a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz forrásainak felhasználásával kíván megvalósítani a következő években. A járványhelyzetben a Fővárosi Önkormányzat saját dolgozóinak védelme és tesztelése mellett 2021-ben is folytatta a lakosság ingyenes szűrésére irányuló programjait.

A **Nyitott Budapest** stratégiai cél zászlóshajó projektje a közösségi költségvetés, amit 2022 harmadik negyedévében már harmadszorra indított el a Fővárosi Önkormányzat, minden évben 1-1 milliárd Ft-ot biztosítva a fővárosiak által javasolt és megszavazott ötletek megvalósítására. A közösségi költségvetés hozzájárul olyan fontos célok érvényesítéséhez, mint a részvételiség és az átláthatóság növelése, valamint a lakossági igényeken alapuló fejlesztések megvalósítása, miközben a projektek tartalmilag az Esélyteremtő és Zöld Budapest céljaihoz is szorosan illeszkednek. Elindult az intézményes keretek között működő civil munkacsoportok munkája, továbbá 2022-ben már harmadik alkalommal szervezett közösségi gyűlést az önkormányzat és bevezetésre került, hogy minden jelentősebb közterület- és közlekedésfejlesztési projekt érdemben társadalmisításra kerül. A közösségi tervezés mára egyre inkább a rutinszerű működés részévé vált. A COVID-19 járványhelyzet felgyorsította a Fővárosi Önkormányzat hatáskörében működő szolgáltatások e-ügyintézési funkcióinak fejlesztését, a főváros hivatalos honlapjának szolgáltatás-tervezési szempontú megújítása, valamint a fővárosi adatkormányzás rendszerének kialakítása 2021-2022-ben

az előkészítési szakaszban tartott. Új szemlélettel – a város kihívásait és szolgáltatásainak megújítását középpontba helyezve – elindult Budapest okos város közösségének építése és a közszolgáltatások és vállalkozások együttműködésének erősítése az innovatív megoldások keresésében, továbbá megalakult a vezető nagyvállalatok részvételével a Budapest Global Egyesület. A fővárosi közművelődési és kulturális intézmények fejlesztései folytatódtak, a fővárosi gyógyfürdők tervezett nagyobb fejlesztései azonban a bevételek csökkenése miatt átütemezésre kerültek. A rendezvények és szolgáltatások egy részét 2021-ben az online térben kellett megvalósítani, szűkült a fővárosi rendezvények állami támogatása. Ennek ellenére is elmondható, hogy gazdag programkínálatot szervezett a Fővárosi Önkormányzat a kerületekkel és civil szervezetekkel együttműködve.

A VÁROSJELENTÉS CÉLJA, FELÉPÍTÉSE

A stratégiában kitűzött célok megvalósulását, a beavatkozások eredményességét, közvetlen és közvetett hatásait csak hosszabb távon lehet reálisan értékelni. A Fővárosi Önkormányzat helyzete sajátos, hiszen nagyon sok területen nem rendelkezik közvetlen hatáskörrel és erőforrással a változások lényegi befolyásolására. Ez azt is jelenti, hogy stratégiai időtávban a hatásindikátorok változása csak kellő kitekintéssel, a befolyásoló körülmények figyelembevételével értékelhető. A **VÁROSJELENTÉS** célja, hogy éves rendszerességgel áttekintést adjon a stratégiában kijelölt beavatkozási területeken a változásokról és összegezze a Fővárosi Önkormányzat célok elérése érdekében megtett lépéseit, tekintettel hatásköreire is. A városjelentés a következő fő tartalmi tagolással készül:

- **Bevezető** és a városjelentés készítésének módszertana, melyből kiderül miért és milyen adatok, információk alapján készült a városjelentés.
- Az **általános helyzetkép és eredmények** fejezet áttekintést ad Budapest legfontosabb demográfiai és gazdasági indikátorainak alakulásáról, illetve bemutatja a lakosság szolgáltatási területekkel való elégedettségének értékelését és összességében a fővárosi életminőség megítélését.
- A következő három fejezet – **Zöld Budapest**, **Esélyteremtő Budapest** és **Nyitott Budapest** – hasonló szerkezetben először rövid összefoglalást ad a meghatározó budapesti változásokról és a Fővárosi Önkormányzat által megvalósított kezdeményezésekről – kitekintéssel a városjelentés készítésének évében megvalósított beavatkozásokra is – végül az Otthon Budapesten stratégia tematikus programjainak előrehaladásáról ad áttekintést. Ezt követően tématerületenként kerül sor az elérhető adatok segítségével a változások, eredmények részletesebb bemutatására, kitérve az adott területen meghatározó – kormányzati, kerületi és egyéb szereplők által megvalósított – intézkedésekre is.
- A **mellékletben** az egyes tématerületekhez kapcsolódva a kulcsindikátorok és kapcsolódó háttér adatok, valamint a fővárosi kezdeményezések részletesebb ismertetése szerepel.

A **VÁROSJELENTÉS** célja, hogy a hozzáférhető és mindenki számára értelmezhető statisztikai adatokon és információkon keresztül egyrészt biztosítsa a városlakók és a szélesebb nyilvánosság tájékoztatását, másrészt támogassa a stratégiai területekhez kapcsolódó döntéshozatalt és érdekérvényesítést. Átfogó jellegénél fogva a városjelentés nem helyettesíti az egyes szakterületek esetében szükséges részletesebb adatelemzést és értékelést, hosszabb távon viszont cél, hogy az egyes területek stratégiai tervezésénél használt új kulcsindikátorok beépüljenek a monitoring rendszerbe. Nem helyettesíti azokat az elemzéseket sem, amelyeknél időben sokkal gyakoribb – sokszor folyamatos – nyomon követésre és specifikusabb adatokra van szükség az értékelések elkészítéséhez és a szükséges döntések meghozatalához.

A VÁROSJELENTÉS KÉSZÍTÉSÉNEK MÓDSZERTANA

A monitoring rendszerbe bevásztott adatoknál fontos szempont volt, hogy azok hozzáférhetőek, megbízhatóak és kis költség mellett elérhetőek legyenek. Ezért az egyéb stratégiai és monitoring folyamatokhoz (Budapest Környezeti Állapotértékelése és a 2023-ban megújuló Budapesti Mobilitási Terv) kapcsolódó, rendszeresen vizsgált adatok adják a monitoring rendszer vázát, amelyhez kialakult adatbekérési eljárások (belső hatáskörben, a fővárosi cégek, intézmények és hivatal körében), mérések (pl. OMSZ által szolgáltatott adatok, mint külső adat, vagy az Egységes Forgalmi Modellhez készített belső adatfelvétel a modal split kiszámításához) és felmérések (pl. zajsztint és városi hősziget jelenség mérése és értékelése) tartoznak.

A felhasznált adatok további legfontosabb forrásai:

- A nyilvánosan elérhető statisztikai adatok közül a városjelentés döntően a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), a Területi Információs Rendszer (TeIR), valamint az Eurostat adataira támaszkodik. A vizsgálati évre vonatkozó jelentés elkészítésének ütemezését elsősorban ezeknek az adatoknak az elérhetősége határozza meg. A KSH adatköreinek többsége a tárgyévet követő év második felében kerül publikálásra, az Eurostat és egyes gazdasági adatok (pl. GDP) a tárgyévet megelőző évre az elemzés készítésének évében csak előzetes adatként érhető el. Itt kell megjegyezni, hogy egyes adatkörök a KSH-n keresztül egyedi adatkérés keretében kerülnek összeállításra, továbbá a központi módszertani és publikálásra vonatkozó változások miatt egyes adatkörök felülvizsgálatára, módosítására is sor kerülhet. Ezek a változások a következő évek városjelentéseiben is meg fognak jelenni, külön kiemelve, ha a korábbi évekkkel való összehasonlíthatóságot is befolyásolja az új módszertan. A 2022. évi népszámlálási adatok a publikált adatkörökkel párhuzamosan tudnak majd beépülni a jelentésbe. Az adattáblákban a komplex mutatók helyett az egyes összetevők nyers idősorai vagy fajlagos – például népességszámra vetített – adatai találhatóak a háttér adatok között. Ez egyrészt támogatja az elemzést, az ok-okozati összefüggések megértését, a beavatkozások azonosítását. Az Eurostat adatai Budapest helyzetének értékelését nemzetközi vonatkozásban segíti. Budapest eredményei elsősorban Bécs és Prága adataival kerülnek összevetésre.
- Szintén a nemzetközi összehasonlítást támogatják a különböző nemzetközi szakmai szervezetek és elemző központok által ingyenesen hozzáférhető indexek, rangsorok, komplex mutatók. Komplex mutatókat és rendszeres felmérés alapján készülő értékeléseket az Európai Unió is közread, a nemzetközi összehasonlítás ebben az esetben is megtörténik a legutóbbi elérhető adatok alapján. Vannak olyan tématerületek, ahol csak országos (DESI, azaz a digitális gazdaság és társadalom index) vagy regionális (pl. Regionális Versenyképességi Index) mutatók állnak rendelkezésre.

- A fővárosi adatok forrását a Fővárosi Önkormányzat Közgyűlésének előterjesztései és határozatai, a fővárosi érdekeltségű vállalatok és intézmények jóváhagyott éves beszámolóit, a honlapokon elérhető információk, illetve éves adatbekérés során gyűjtött adatok adják.
- A fenti, környezeti állapotértékeléshez és fenntartható mobilitási tervhez kapcsolódó primer adatfelvételeken túl háromévenként egy lakosság összetételére nézve reprezentatív, 1000 fős mintán készülő közvélemény-kutatás készül. Ennek keretében értékeli a városjelentés a lakosság fővárosi szolgáltatásokkal való elégedettségét, a városi életminőség megítélését, valamint egy-egy, más forrásból nehezen követhető területhez is felvesz az értékeléshez adatokat (saját egészségi állapot megítélése, költözési szándék, külföldiek befogadása, ügyintézési szokások és elégedettség).
- Egyéb külső kutatások, értékelések, a hazai gazdasági, társadalmi és területi elemzési munkák és publikusan megjelenő adatok is hozzájárulnak ahhoz, hogy teljesebb képet kaphassunk a fővárosi folyamatokról. Ezek egy része beépült a monitoring rendszerbe (pl. a Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont „Közoktatás indikátorrendszere” című éves kiadványában megjelenő adatok), míg más részük, alkalmi megjelenésük kapcsán a tárgyévi szöveges értékelést egészíti ki.

A kulcsindikátorokhoz kapcsolódó célértékek megadása egységesen 2030-ra vonatkozik, ezt indokolta, hogy az elmúlt időszakban készült szakági stratégiákban is döntően ez a céldátum szerepel. A célértékek elérésének értékeléséhez az időarányos teljesítés (trendvonal felvétele alapján) helyett a „nincs változás”, „pozitív változás” és „negatív változás” kategóriákat alkalmazza a városjelentés melléklete.

A MONITORING RENDSZER TOVÁBBI FEJLESZTÉSI TERÜLETEI

A városjelentés esetében is a folyamatos fejlesztés a cél, jobb minőségű, a célok elérését jobban mérő adatokkal, a hiányzó indikátorok pótlásával és a városjelentéshez kapcsolódó adatállomány online elérhetőségének biztosításával.

Adatfelvétel, további indikátorok

A monitoring rendszer az egyes részterületek kapcsán továbbra is adathiányos, az erre vonatkozó adatfelvételi javaslat minden tématerület ismertetésének végén megtalálható.

Harmonizáció a fővárosi adatkormányzás rendszerével

A következő évek feladata a monitoring rendszer beépítése a Fővárosi Önkormányzat adatkormányzási rendszerébe, amely a belső egységes, standardok mentén történő adatszolgáltatást, az adatok tárolását, megjelenítését, az adatfelhasználási jogosultsági hozzáféréseket is integrálja majd. A fejlesztés irányai: vizualizálás (térképek, diagramok), a kereshető, szűrhető és összehasonlíthatóságot támogató funkciók és az egyszerű kimutatáskészítés lehetőségének biztosítása.

Együttműködés közös adatbázisok kialakításában

A következő évek feladata a Budapest területén egyéb érdekeltek által megvalósított fejlesztések, projektek adatbázisának kialakítása (ingatlanfejlesztések, kormányzati fejlesztések stb.) és felhasználása az értékelés során, valamint tervezés-támogató adatbázisként.

ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP

Erősödő lakossági szuburbanizáció, Budapest népességfogyása folytatódott.

A COVID-19 járványhelyzet miatt a halálozások száma az elmúlt 10 év legmagasabb értékét érte el.

A belföldi vándorlásból adódó fogyás 2021-ben is meghaladta a 10 ezer főt, az elvándorlók fele Pest vármegyébe költözött.

A nemzetközi vándorlási egyenleg újra pozitív volt 2021-ben.

Budapest gazdasági súlya az országon belül stabil és növekvő mértékben haladja meg az EU átlagát.

Budapest népessége a 2012 és 2022 közötti tíz évben 1,2%-kal csökkent, ami így átlagosan 2060 főt jelent évente. A csökkenés mértéke azonban az elmúlt években megugrott: 2020-ban 26 ezer fős, míg 2021-ben is közel 17 ezer fős volt a tényleges fogyás. Mindeközben Pest vármegye lakosságszáma 15 ezer fővel nőtt, ami kiugróan magas érték az ország vármegyéi között. Összességében a várostérség magját adó Budapest és Pest vármegye együttes lakosságszáma megtartotta 31%-os részesedését az ország népességéből. A környező fővárosokban ezzel ellentétes folyamat zajlik: Bécs, Prága és Varsó népessége 2014 és 2021 között folyamatosan nőtt, a vizsgált időszakban átlagosan 4-8%-kal, ami éves szinten 9000-19000 fős növekedést jelentett városonként.

A COVID-19 járványhelyzet miatt a korábbi éveknél nagyobb mértékben járult hozzá a népességszám csökkenéséhez a természetes fogyás: 2020-hoz képest a halálozások száma 7%-kal, míg az élveszületések száma csak 3,2%-kal nőtt, az ebből adódó veszteség nagyságrendileg 9,2 ezer fő volt.

Ennél sokkal jelentősebb a belföldi vándorlás szerepe a lakosságszám csökkenésében, 2020-ban 16,4 ezer, míg 2021-ben 12 ezer fővel többen költöztek el a Budapestről, mint ahányan beköltöztek. 2020-hoz képest 2500 fővel nőtt azok száma, akik állandó jelleggel Budapestre költöztek Pest vármegyéből (12,5 ezer fő), de az ellenkező irányú állandó vándorlás ennél nagyobb mértékben, mintegy 5,5 ezer fővel emelkedett (elvándorlás Pest vármegyébe 2021-ben 27,3 ezer fő volt), így a vármegye és Budapest közötti állandó vándorlás egyenlege megközelítette a 15 ezer főt Pest vármegye javára. A családi házak megfizethetőbb ára és a biztonságérzet szerepének pandémia alatti felértékelődése vonzóvá tette a kiköltözők számára a fővárosból viszonylag jól megközelíthető településeket, amit a lakásszerzést támogató kormányzati intézkedések tovább erősítettek. Az ideiglenesen beköltözők és elköltözők – a tartózkodási helyként Budapestet bejelentő, de állandó lakcímmel nem itt rendelkező lakosok – egyenlege szintén negatív volt 2020 után 2021-ben is, ami összefüggésben áll a pandémia alatt a távmunka és a távoktatás erősödésével, továbbá egyes szektorokban a foglalkoztatás átmeneti visszaesésével.

A nemzetközi vándorlás vonatkozásában 2020 kivételes év volt, akkor hosszú idő óta először – a járványhelyzettel összefüggésben – 1.800 fős vándorlási veszteséget realizált a főváros. 2021-ben már 4,3 ezer fővel többen kaptak engedélyt a letelepedésre, mint ahányan az országhatárt átlépve, a visszatérés szándéka nélkül elhagyták Budapestet.

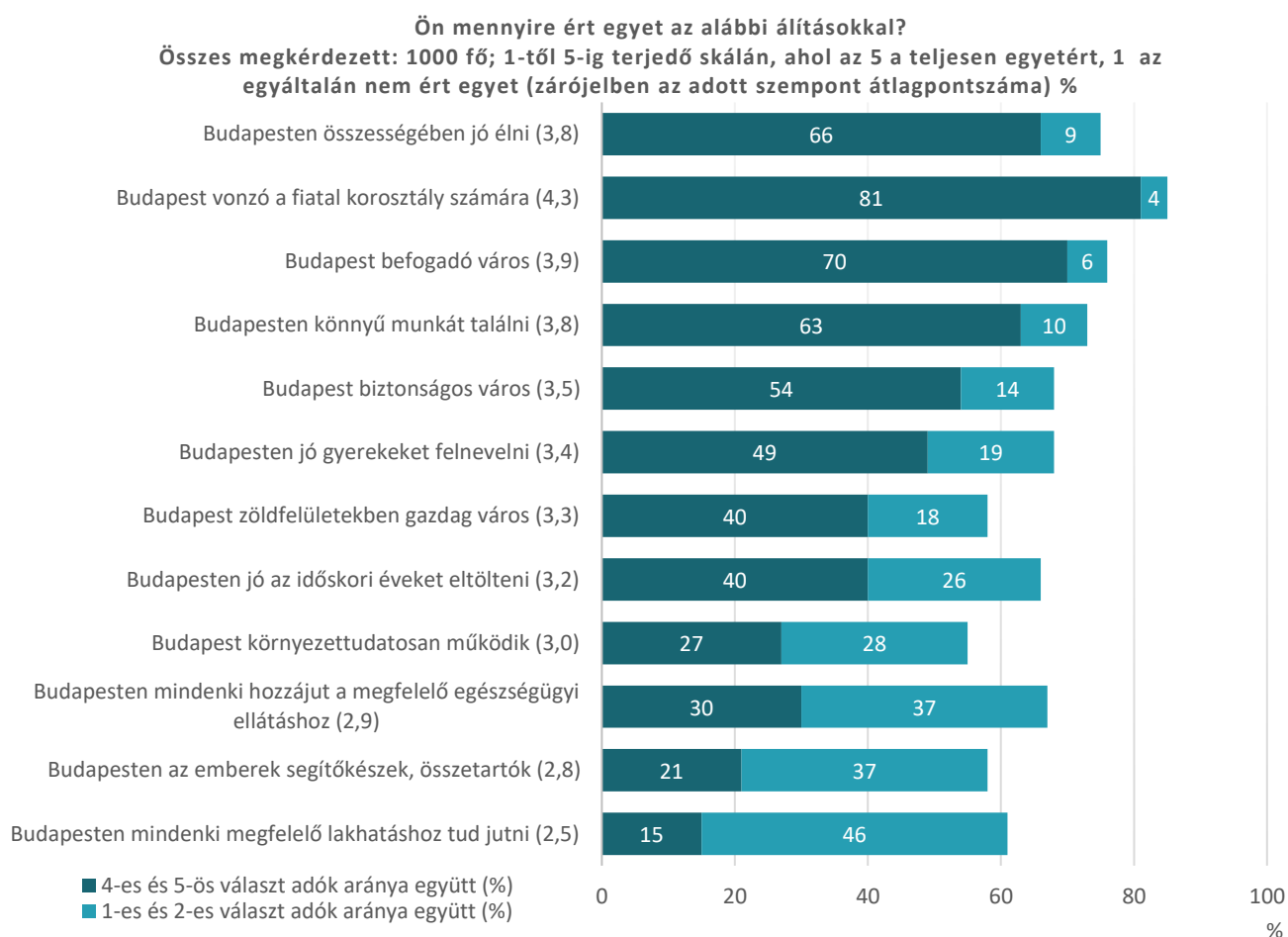
Budapest gazdasági súlya továbbra is sokkal jelentősebb népességarányánál (2021-ben 17,7%), 2020-ban az ország gazdasági teljesítményének 37 %-át adta Budapest. Az egy főre jutó bruttó hazai termék Budapesten a 2021. évi előzetes adatok szerint az országos átlaggal megegyező mértékben nőtt az előző évhez képest, de továbbra is több mint kétszerese az országos átlagértéknek (208,1%). Nemzetközi összehasonlításban az egy főre jutó GDP vásárlóerő paritáson számolva és az EU átlagához viszonyítva folyamatos javulást mutat, 140-145% volt a 2010-es években, míg 2021-ben elérte a 156%-ot, ezzel megelőzve Bécs hasonló mutatóját (143%), ugyanakkor Varsó és Prága értéke továbbra is magasabb (166 és 203%).

A helyi gazdaság és munkapiac helyzete szempontjából egyaránt fontos kérdés, hogy Budapest mennyire élhető, szerethető és inspiráló. Az Economist Intelligence Unit (EIU) 2019. évi felméréseinek nyilvánosan elérhető eredményei szerint Budapest a 140 vizsgált városból a 35. helyen állt (a legjobb 25%-ban), megelőzve kelet-európai versenytársakat, a Mercer szintén 2019-ben nyilvánosságra hozott élhető város rangsorában a 231 városból a 76. helyet érte el a főváros (a legjobb 33%-ban). Ebben az évben Bécs mindkét rangsor első helyén állt. Az elsősorban gazdasági döntéseket meghatározó szempontrendszer miatt az európai városok helyezését az EIU felméréseiben jelentősen rontotta 2021-ben a pandémia, míg 2022-ben az Ukrajnában folyó háború, amely főleg a kelet-közép-európai térség vizsgálatba került városainak, többek között Budapest visszaesését hozta.

Budapest a nemzetközi életminőségi felmérésekben Béctől lényegesen elmaradva, de a kelet-közép európai fővárosoknál kedvezőbb helyezéseket ér el.

A helyi lakosok fővárosi életminőségről alkotott véleménye és ennek nyomán követése az alapvető szolgáltatásokkal való elégedettség vizsgálatára épül. A kutatás 2022-ben, a felnőtt budapesti népesség nem, életkor és iskolai végzettség szerinti összetételét tükröző 1000 fős mintán készült, telefonos interjúkkal, a Medián Közvélemény- és Piackutató Intézet közreműködésével. Az összehasonlításhoz a 2020. évi adatokat az Otthon Budapesten program készítése során felvett adatok nyújtják.

2020 óta nem változott a fővárosi életminőség megítélése sem összességében, sem az egyes részterületeken. **A megkérdezett budapesti felnőtt népesség több mint 60%-a kifejezetten szeret a fővárosban élni.**

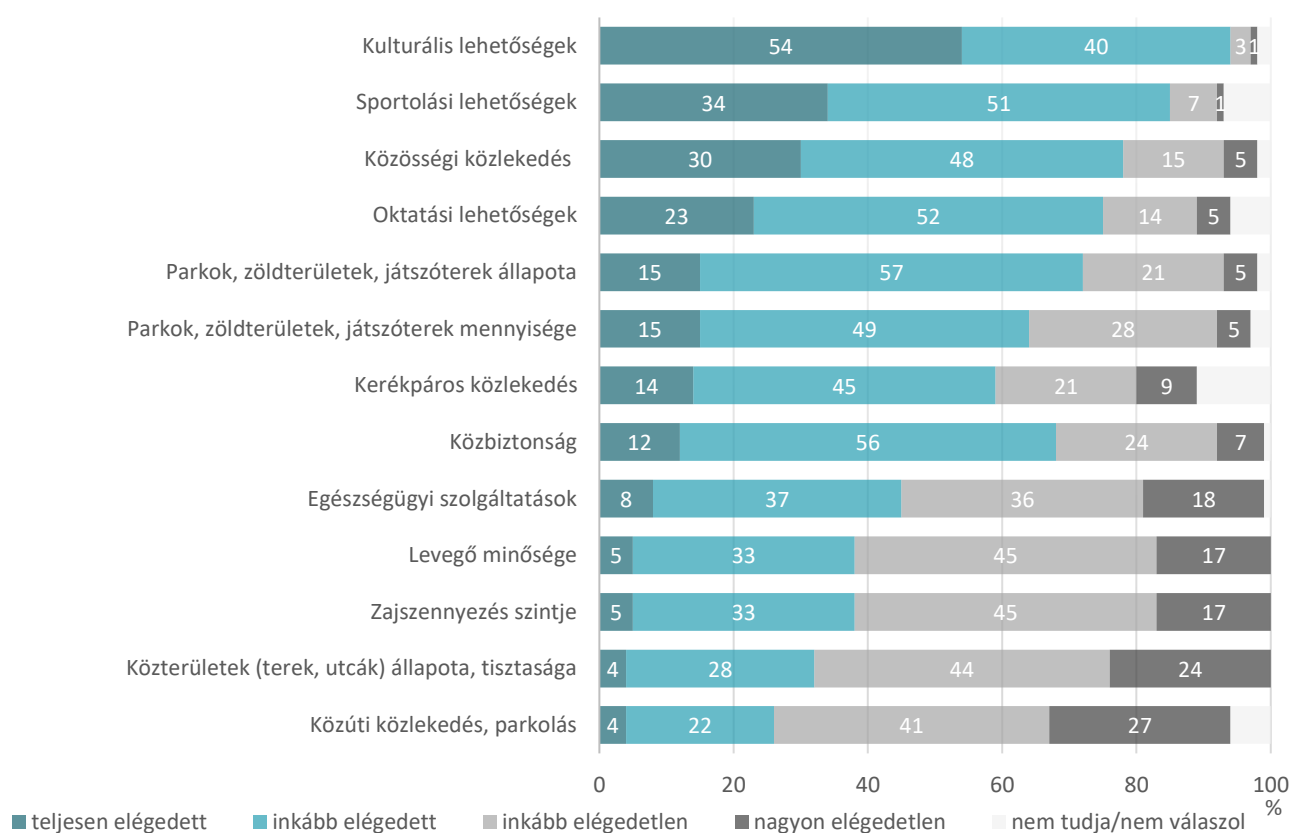


Az egyes állítások értékelése nem tér el jelentősen a különböző társadalmi, demográfiai csoportokban. A nők, az idősek és a jómódúbbak átlagosan egy kicsivel jobban érzik magukat a fővárosban, mint a többi csoport; a fiatalok körében pedig az átlagosnál

magasabb azok aránya, akik teljesen egyetértenek azzal, hogy jó Budapesten élni, de körükben magas az életminőséget csak közepesen értékelők aránya is.

A városon belül a lakóhely jellege nem befolyásolja a biztonságérzetet, de a jobb anyagi helyzetben lévők és a képzettebbek feltűnően magasabb arányban érzik biztonságosnak Budapestet, mint a kedvezőtlenebb körülmények között élők és az iskolázatlanabbak. A különböző csoportokat érintő vélemények közül érdemes kiemelni, hogy a fiatalok nagymértékben egyetértenek azzal, hogy Budapest vonzó a fiatalok számára, az idősek az átlagnál jobban egyetértenek azzal, hogy jó a városban tölteni az idős éveket, de a csoportokon belül megoszlanak a kérdéssről a vélemények: erős közepes a város értékelése ezen a téren.

Elégedettség az egyes szolgáltatási területekkel
(Összes megkérdezett: 1000 fő; %)



Lakossági
elégedettség
összesített
mértéke (2022)

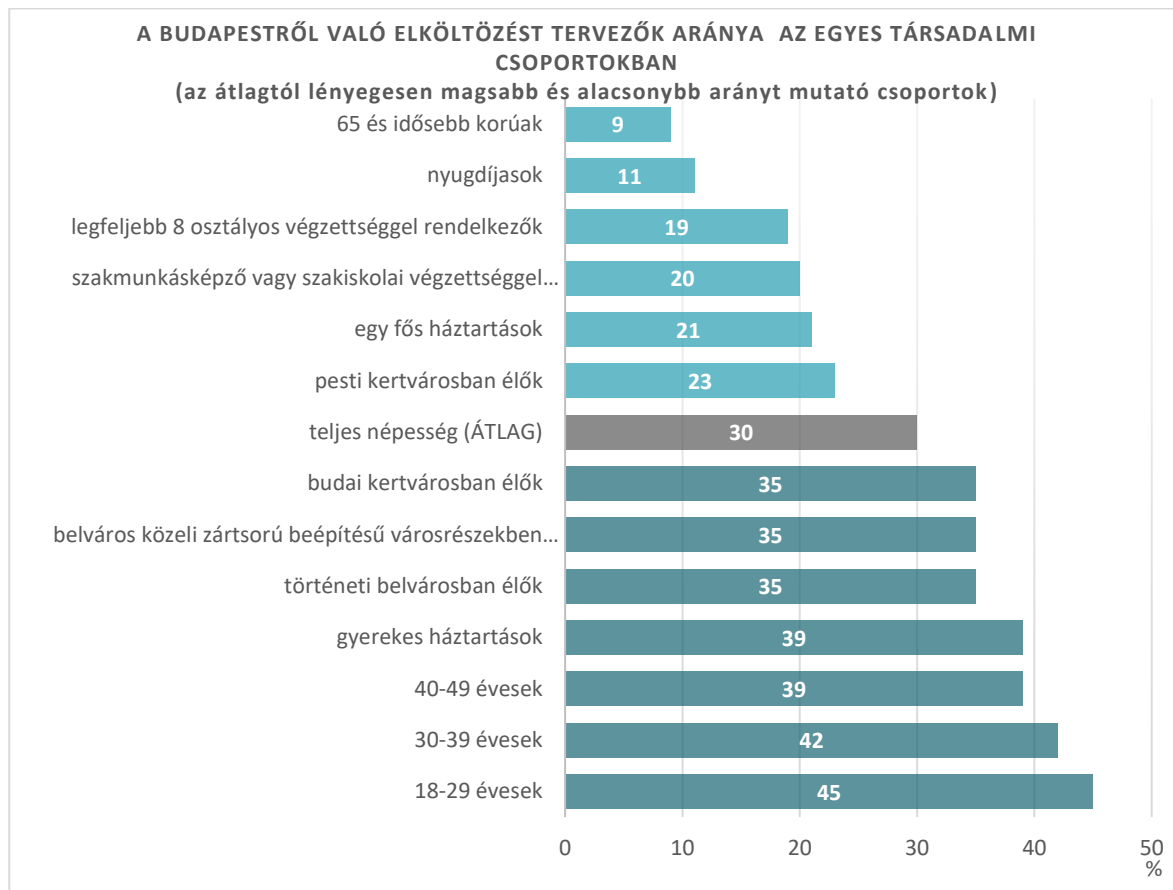
61,4%

A Budapest által kínált lehetőségekkel, szolgáltatásokkal, feltételekkel való elégedettségéből az derül ki, hogy a város erőssége a kulturális élet, de jellemzően elégedettek a lakói a sportolási, a közösségi közlekedési szolgáltatásokkal és az oktatási lehetőségekkel is. Nem ennyire kedvező az értékelése (de a többség inkább elégedett) a zöldterületek mennyiségének és állapotának, a kerékpáros közlekedésnek és a közbiztonságnak.

Meghaladja az elégedetlenek aránya az elégedettekét az egészségügyi szolgáltatások, a levegő minősége, a zajszennyezés szintje, a közterületek állapota és a közúti közlekedés, parkolás terén.

A város különböző részein élők alapvetően hasonlóan látják a helyzetet; a levegő tisztaságával és a zajszennyezettséggel viszont valamivel elégedettebbek a kertvárosokban és lakótelepeken élők, mint a történeti belváros és a belváros közeli zártosított övezet lakói.

A lakosság 30 százaléka tervezi, hogy elköltözik Budapestről (2020. évi felmérésben csak 28%) a következő években. Különösen magas a költözni szándékozók aránya a fiatalok körében: a 18-29 éves korcsoportban 45 százalék (2020-ban 41%), a harmincasok körében pedig 42 százalék (2020-ban 40%). Míg a történeti belvárosban csökkent ez az arány (2020-ban 43%) és a belváros közeli zárt sorú lakóterületekről elköltözést tervezők aránya nem változott a 2020. évi felméréshez képest, lényegesen megemelkedett az érték a kertvárosok esetében (2020-ban a pesti kertvárosban 20%, a budai kertvárosban élők 26%-a tervezte a költözést).



A bemutatott adatok egyértelműen jelzik, hogy az eddig megtett lépések Budapest népességmegtartó képességének növelésére nem elegendőek. A fővárosi lakhatás megfizethetőségének romlása és a környezeti állapot javítása összehangolt, komplex szemléletű beavatkozásokat igényel.

3.1.

ZÖLD

BUDAPEST

BUDAPESTI HELYZETKÉP

ÖSSZEGRZÉS

A klímaváltozás mérséklése érdekében vállalt CO₂ kibocsátás-csökkentési cél egyre messzebb van, mivel a Főváros szándékai, tervei forráshiány miatt csak korlátozottan teljesíthetők. Továbbra is probléma az épületállomány elégtelen energiahatékonysága, a megújuló energiafelhasználás alacsony részaránya, valamint a közlekedési kibocsátások nagysága. A 2015. évi bázisévéhez képest 2021-ben a végső energiafelhasználáshoz köthető CO₂ kibocsátás 9,6%-kal nőtt, amit nagy részben a megnövekedett földgáz-felhasználás eredményezett. Ez részben a 2020-hoz képest hűvösebb fűtési időszakokkal magyarázható és az épületek hatékonyabb szigetelésének szükségességére hívja fel a figyelmet.

A kedvezőtlen klímahatásokkal szembeni védekezés kulcseleme az egészséges, jól strukturált városi zöldhálózat megteremtése, a kulcsindikátorok értéke azonban érdemben még nem változott a korábbi évekhez képest: Budapest erdősültsége (11%) más európai országokkal összehasonlítva átlagos; a lakosság rekreációjában meghatározó zöldterületek nagysága még nem elegendő (6 m²/fő), elmarad a nemzetközi ajánlásoktól (9 m²/fő), de a közparkok térbeli eloszlása is egyenetlen. A helyzet javítására 2021-től számos olyan projekt zajlott Budapesten, mely a zöldfelületek növelésével járt, vagy kifejezetten a zöldterületi és szabadidős funkció bővítésére irányult. Több kerületi projekt a TÉR-KÖZ programon keresztül kapott támogatásból valósulhatott meg.

A fővárosban regisztrált személygépjárművek száma 2021-ben már átlépte a 700 ezer db járművet, a Budapest környéki légszennyezettség agglomerációban¹ pedig az 1,1 milliót. A fokozódó gépjárműhasználat sok konfliktussal jár elsősorban a közterületi helyfoglalásuk és környezetterhelésük miatt. A budapesti járművek esetében egy kettős tendencia érvényesül: egyrészt a járművek átlagos életkora nőtt az elmúlt években (2019-ben 12,2 év, 2021-ben 12,4 év), magas az elavult, nagyobb mértékben szennyező járművek aránya, másrészt növekedett a kifejezetten kedvező környezetvédelmi besorolású személygépjárművek aránya is (2021-ben 21%, míg 2019-ben csak 18%). A 2022. évben készített közvélemény-kutatás alapján a budapesti lakosok többsége elégedetlen a levegő minőségével, a zajszennyezés szintjével, a közterületek állapotával és a közúti közlekedés, parkolás budapesti helyzetével.

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos mutatók 2019-hez képest nem mutatnak javulást: a lerakással ártalmatlanított hulladék aránya az összes kezelt települési hulladékon belül 31%, a szelektíven gyűjtött hulladék részarányának (16%) növekedése megtorpan. A körkörös gazdasággal összefüggő európai hulladékhasznosítási követelményeknek való megfelelést megnehezíti a hazai hulladékgazdálkodási ágazat jelentős, többszöri átszervezése és a finanszírozás bizonytalansága. A budapesti hulladékkezelés fő problémája a települési hulladékok alacsony szelektív visszagyűjtési arányában és hasznosításában mutatkozik.

A Zöld Budapest fontos célja, hogy a fővárosiak az alapvető szolgáltatásokat – jó minőségű, biztonságos városi környezetben – lakóhelyükről könnyen, kerékpárral, gyalog elérhessék. A 2021. évi elemzések alapján az alapvető szolgáltatásokkal való ellátottság – a minőségi szempontokat nem tekintve – kifejezetten jónak mondható, alapfunkció hiányos területen a fővárosiak mindössze 7%-a él, a komplexebb szolgáltatásokat nyújtó központrendszer, valamint kerékpáros főhálózati infrastruktúra azonban jelentős hiányosságokat mutat. A közlekedésbiztonságra vonatkozó adatokban a súlyos sérüléssel járó balesetek száma 2019-hez képest 27%-kal csökkent, azonban a halálos kimenetelű balesetek száma továbbra is magas, az elmúlt három évben átlagosan 41 ilyen baleset történt évente. Cél az, hogy ez nullára csökkenjen.

A városi CO₂ kibocsátás 2021-ben növekedett, alakulásában továbbra is meghatározó az épületállomány energiahatékonyságának alacsony átlagos szintje.

A városi zöldfelületi mutatók értéke még nem változott érdemben; de több helyszínen folytak zöldfelület növelő beavatkozások.

A személygépjárművek száma töretlenül növekszik, miközben a lakosságot a következményként előálló problémák zavarják leginkább.

A körforgásos gazdaság fontos elemét képező hulladékgazdálkodás terén továbbra is jelentős lemaradása van európai viszonylatban Budapestnek.

A kis távolságos városa a funkcionális ellátottságot és a közösségi közlekedési szolgáltatás lefedettségét tekintve jónak mondható, a közlekedésbiztonság javítása terén további beavatkozások szükségesek.

EREDMÉNYEK

A FŐVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT BEAVATKOZÁSAINAK ÖSSZEGZÉSE, KITEKINTÉSSEL 2022-RE

Budapest 2022-ben bekerült az EU 100 „Klímasemleges és intelligens város” körébe, a program a legambíciózusabb városok klímasemlegességi törekvéseit támogatja közvetlen forrásokkal.

2022-ben megújult a Blaha Lujza tér és átadták az új, 7 hektáros Pünkösdfürdő ökoparkot.

2022-ben a fővárosi TÉR_KÖZ pályázat támogatásával újult meg többek között a Batthyány tér, a Jókai tér és a Bakáts tér.

2022-ben megkezdődött a Római-part árvízvédelmi és közösségi tervezése

2022-ben a Főváros több, mint 20 ezer új fát ültetett el közterületeken és erdőkben.

2022-ben védetté vált a Nagytétényi Duna-part.

2022-ben további 18 sebességcsökkentett övezet került kijelölésre.

2022-ben további 500 új kerékpárral és 20 gyűjtőállomással bővült a MOL Bubi rendszer.

2022-ben befejeződött az M3-as metró déli szakaszának felújítása és akadálymentesítése és 135 új busz érkezett a BKV-hoz..

A Fővárosi Önkormányzat a klímaváltozás egyre sürgetőbb kihívásait felismerve elkötelezte magát a „zöld fordulat” mellett, ennek érdekében 2020-ban létrehozta a Főpolgármesteri Hivatalon belül az ehhez szükséges szervezeti egységeket (Klíma- és Környezetügyi Főosztály, a Várostervezési Főosztályon belül a Tájépítészeti Osztályt és főtájépítési pozíciót). 2021. szeptember 1-én öt korábbi fővárosi közszolgáltató társaság egyesítésével megalakult BKM Budapesti Közművek Nonprofit Zrt., az európai, széles körben elterjedt „Stadtwerke”-modell („városi közművek”) szerinti működéssel. 2021 év végén megnyílt a Zöld Budapest Tanácsadó Iroda, amely ingyenes lakossági támogatást nyújt többek között a fűtés, komposztálás, napelenem telepítés, energetikai felújítások témakörében.

2021-ben a Fővárosi Önkormányzat Közgyűlése Budapest környezetének védelme, állapotának javítása, a fővárosi fejlesztések környezeti szempontú megalapozása érdekében elfogadta a 2021-2026 időszakra szóló környezetvédelmi programját, majd a Radó Dezső Tervet, amely 2030-ig meghatározza a város zöldinfrastruktúra fejlesztési céljait, illetve a Budapesti Klímastratégiát és Fenntartható Energia és Klíma Akciótervet, mely 2030-ig az üvegházhatású gázok legalább 40 százalékos csökkentését (2015-ös bázison), 2050-re pedig a karbonsemlegesség elérését tűzte ki célul. A klíma- és környezetvédelmi kihívásokra válaszul a Klímavédelmi Főosztály számos kutatási és döntés-előkészítési projektben vállalt az év során aktív szerepet (pl. LIFE HungAiry, VárosiEső – LIFE Runoff, Budapest – nappal hajtva) és több pályázatot adott nyújtott be és készített elő 2021 során is.

A Duna-parti akcióterületek közül lezajlott a Pesti alsó rakpart Margit híd és Kossuth tér közötti szakaszának megújítása és az átépítéssel összehangoltan megkezdődött a rakpart alatt húzódó SENTAB főnyomóvezeték cseréje is. Rendszeres a nyári félévben a belvárosi rakpart megnyitása a gyalogosok-kerékpárosok előtt. 2021-ben indult el a Széchenyi lánchíd és kapcsolódó közterületeinek felújítása. 2021 őszi tervpályázat került kiírásra a Városháza-tömb rendezésére. Ez időszakban számos fővárosi irányítású és támogatású zöldterület- és köztérmelegítési projekt zajlott az Egészséges utcák elvei szerint.

Az Önkormányzat nagy hangsúlyt fektetett az ökológiai szempontok érvényesítésére a zöldfelületei kezelése során: a BKM FŐKERT 2021-ben 29 hektáron folytatott alternatív gyepgazdálkodást méhlegelők kijelölésével, ökológikus virágágyakat alakított ki és Miyawaki-minierdőket telepített. A 2021-es részvételi költségvetés eredményeként a Fővárosi Önkormányzat megtette az első lépéseket új városi erdők telepítésére. Budapest helyi jelentőségű természetvédelmi területeinek bővítése is folyamatos, 2021-ben az Óbudai-szigeti ártéri erdő és a Jegenye-völgy került védelem alá.

A kerületi önkormányzatokkal együttműködve 2021-ben 14 új sebességcsökkentett övezet került kialakításra. A kerékpáros infrastruktúra hálózata a Hungária körüli kerékpárút megvalósításával jelentősen bővült. A megújult MOL Bubi 2.0 közbringarendszer 2021. májusától működött, 158 gyűjtőállomáson 1560 kerékpárral. A közösségi közlekedés utasforgalma lényegesen elmaradt még 2021-ben is a járványhelyzettel járó korlátozások miatt 2019-hez képest. A közösségi közlekedés használatának ösztönzése érdekében 2021 szeptemberétől a 14 éven aluliak a közösségi közlekedési eszközöket ingyenesen vehetik igénybe. A közösségi közlekedés járműparkjának megújítása is folyamatosan zajlott: 2021-ben 26 villamos és 24 trolibusz forgalomba állítása befejeződött, az év során 32 db új, alacsony károsanyag-kibocsátású autóbusz állt forgalomba. Folytatódott az M3-as metró és a kapcsolódó felszíni területek megújítása, akadálymentesítése.

TERVEZETT PROGRAMOK ELŐREHALADÁSA

ZÖLD BUDAPEST	2021	2022
PESTI FONÓDÓ VILLAMOSHÁLÓZAT		
→ VILLAMOSHÁLÓZAT ÖSSZEKÖTÉSE A DEÁK TÉR ÉS LEHEL TÉR KÖZÖTT	●○○○	●○○○
→ ÚJPALOTA KÖTÖTTPÁLYÁS KAPCSOLATÁNAK KIALAKÍTÁS	●○○○	●○○○
→ 42-ES VILLAMOS MEGHOSSZABBÍTÁSA	●○○○	●○○○
→ DÉL-PESTI FONÓDÓ VILLAMOSHÁLÓZAT II ÜTEM, A 3-AS VILLAMOS DÉLI MEGHOSSZABBÍTÁSA A TOPÁNKA UTCÁIG	●○○○	●○○○
→ 50-ES VILLAMOS VONAL AKADÁLYMENTESÍTÉSE	●○○○	●●●○
→ 3-AS VILLAMOS VONAL ÉSZAKI MEGHOSSZABBÍTÁSA*	●○○○	●○○○
BELVÁROSI DUNA-PARTOK MEGÚJÍTÁSA		
→ SZÉCHENYI LÁNC HÍD FELÚJÍTÁSA	●●○○	●●●○
→ PESTI ALSÓ RAKPART MARGIT HÍD ÉS KOSSUTH TÉR KÖZÖTTI SZAKSZÁNAK MEGÚJÍTÁSA	●●●●	●●●●
→ PESTI BELVÁROSI DUNA-PART KOSSUTH TÉR – FŐVÁM TÉR KÖZÖTTI SZAKSZÁNAK MEGÚJÍTÁSA	●○○○	●○○○
→ BUDAI BELVÁROSI DUNA-PART MEGÚJÍTÁSA	●○○○	●○○○
→ 2-ES VILLAMOS VONAL REKONSTRUKCIÓ	●○○○	●●○○
EMBLEMATIKUS BUDAPESTI TENGELEK		
→ NAGYKÖRÚT KOMPLEX MEGÚJÍTÁSA	●○○○	●○○○
→ KOSSUTH-RÁKÓCZI TENGELY KOMPLEX MEGÚJÍTÁSA	●○○○	●○○○
→ BLAHA LUJZA TÉR FELÚJÍTÁSA	●●○○	●●●●
→ ANDRÁSSY ÚTI ZÖLDSÉTÁNY	●○○○	●○○○
→ ÜLLŐI ÚT MEGÚJÍTÁSA	●○○○	●○○○
VÁROSHÁZA TÖMB FELÚJÍTÁSA		
→ VÁROSHÁZA PARK	●○○○	●○○○
→ MERLIN SZÍNHÁZ FUNCIÓVÁLTÁSA – KÖZÖSSÉGI TÉR	●○○○	●●○○
→ VÁROSHÁZA FELÚJÍTÁSA	●○○○	●●○○
EGÉSZSÉGES UTCÁK PROGRAM		
→ EGÉSZSÉGES UTCÁK PÁLYÁZATI PROGRAM	○○○○	●○○○
→ FASOR TELEPÍTÉSI PROGRAM	●●●○	●●●○
→ ALACSONY KÁROSANYAG KIBOCSÁTÁSÚ ÖVEZETEK (LEZ) BEVEZETÉSE	○○○○	●○○○

Tervezés, előkészítés



Arányosan lezárult (évente ismétlődő)



*: állami finanszírozású projekt

Részben megvalósult (összetett) /
Megvalósítás alatt (egyedi)



Eredményesen lezárult



ZÖLD BUDAPEST

2021

2022

BUDAI FONÓDÓ VILLAMOSHÁLÓZAT KITERJESZTÉSE

- 56-OS VILLAMOS VONAL AKADÁLYMENTESÍTÉSE, HŰVÖSVÖLGY VÉGÁLLOMÁS KAPACITÁSBŐVÍTÉSE

●○○○

●●○○

BRINGASZTRÁDÁK, KERÉKPÁRUTAK

- BRINGASZTRÁDA PROGRAM
- EGYÉB KERÉKPÁRFORGALMI FŐHÁLÓZAT
- EGYBEFÜGGŐ VÁROSRESZEK KERÉKPÁROZÁSBARÁT FEJLESZTÉSE – ALAPHÁLÓZAT
- KERÉKPÁROS KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSI RENDSZER (BUBI FEJLESZTÉS)
- B+R RENDSZERŰ KERÉKPÁRTÁROLÓK LÉTESÍTÉSE
- BUDAPESTI VÁROSI ZÖLDUTAK FEJLESZTÉSE ÉS A KÖRNYÉKI ZÖLDUTAKHOZ VALÓ KAPCSOLÓDÁS FEJLESZTÉSE

○○○○

●○○○

●○○○

●●○○

●○○○

●●○○

●●○○

●●○○

●●○○

●●○○

●●○○

●●○○

●●○○

●●○○

KÖRNYEZETBARÁT JÁRMŰVEK A KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSBEN

- FŐVÁROSI VILLAMOS JÁRMŰPARK MEGÚJÍTÁSA III. ÜTEM
- TROLIBUSZ JÁRMŰBESZERZÉS III. ÜTEM
- FŐVÁROSI VILLAMOS JÁRMŰPARK MEGÚJÍTÁSA IV. ütem
- TROLIBUSZ JÁRMŰBESZERZÉS IV. ÜTEM
- IGÉNYVEZÉRELT KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSI SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE
- M1 MILLENNIUMI FÖLDALATTI VASÚT FEJLESZTÉSE ÉS HOSSZABBÍTÁSA - JÁRMŰFEJLESZTÉS
- FOKOZATOS ÁTÁLLÁS AZ ALTERNATÍV (ELEKTROMOS) BUSZKÖZLEKEDÉSRE
- AUTOMATIZÁLT JÁRMŰVEKKEL KAPCSOLATOS FEJLESZTÉSEK
- JÁRMŰTELEPEK FEJLESZTÉSE
- ÁRAMÁTALAKÍTÓ RENDSZEREK FEJLESZTÉSE

●●○○

●●○○

●●○○

●●○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS HÁLÓZATI FEJLESZTÉSE

- A KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSI JÁRMŰVEK ELŐNYBEN RÉSZESÍTÉSE
- TROLIBUSZ HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE
- M1 MILLENNIUMI VASÚT FEJLESZTÉSE ÉS HOSSZABBÍTÁSA
- VÁROSI ÉS ELŐVÁROSI HAJÓK ÉS KISZOLGÁLÓ LÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE
- M3 METRÓVONAL ÉSZAKI MEGHOSSZABBÍTÁSA - ELŐKÉSZÍTÉS
- M4 METRÓVONAL NYUGATI MEGHOSSZABBÍTÁSA ELŐKÉSZÍTÉS
- GELLÉRT-HEGYI SIKLÓ
- P+R PARKOLÓK ÜTEMES MEGVALÓSÍTÁSA

●●○○

●●○○

●●○○

●●○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

●○○○

-

●●○○

●●○○

Tervezés, előkészítés

●○○○

Arányosan lezárult (évente ismétlődő)

●●○○

Részben megvalósult (összetett) /
Megvalósítás alatt (egyedi)

●●○○

Eredményesen lezárult

●●●○

ZÖLD BUDAPEST	2021	2022
→ PETŐFI HÍD SZERKEZETÉNEK FELÚJÍTÁSA	●○○○	●○○○
→ AQUINCUMI HÍD MEGÉPÍTÉSÉNEK VIZSGÁLATA	●●○○	●●●●
→ CSEPELI GERINCÚT (TELLER EDE ÚT) KIALAKÍTÁSA II. ÜTEM		
DUNAI ZÖLD FOLYOSÓ		
→ RÓMAI-PART ÉS A GÁZGYÁRI DUNA-PART	●○○○	●○○○
→ ÓBUDAI-SZIGET REKREÁCIÓS CÉLÚ ÉS KARAKTERŐRZŐ FEJLESZTÉSE	●○○○	●○○○
→ PÜNKÖSFÜRDŐ ÖKOLOGIKUS ZÖLDFELÜLET FEJLESZTÉSE	●●○○	●●●●
→ HÁROS-SZIGET ÉS HUNYADI LAKTANYA	○○○○	○○○○
→ GYALOGOS ÉS KERÉKPÁROS KAPCSOLATOK KIALAKÍTÁSA A DUNA SZIGETEIVEL	○○○○	●○○○
VÁROSI PARKOK LÁNCSOLATA PROGRAM		
→ NÉPLIGET MEGÚJÍTÁSA	●○○○	●○○○
→ GELLÉRT-HEGY ZÖLDFELÜLETEINEK MEGÚJÍTÁSA	●○○○	●●○○
→ TEREBSI-ERDŐ TELJES KÖRŰ MEGÚJÍTÁSA (FEHÉRDŰLŐ)	●○○○	●○○○
→ BUDAI PARKTENGELY MEGÚJÍTÁSA	●○○○	●○○○
→ MARGITSZIGET MEGÚJÍTÁSÁNAK FOLYTATÁSA	●○○○	●○○○
→ FLÓRIÁN TÉR KÖZPARKI FELÚJÍTÁS	●○○○	●○○○
VÁROSI PATAKOK PROGRAMJA		
→ FELSŐRÁKOSI RÉTEK TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEK	○○○○	●○○○
→ RÁKOS-PATAK	●●○○	●●○○
→ SZILAS-PATAK	●○○○	●○○○
→ HOSSZÚRÉTI-PATAK – TÓRENDSZER	●○○○	●○○○
TERMÉSZETKÖZELI TERÜLETEK PROGRAM		
→ MOCSÁROSDŰLŐ TERMÉSZETVÉDELMI CÉLÚ REHABILITÁCIÓJA	●○○○	●○○○
→ VAD BUDAPEST PROGRAM – TERMÉSZETVÉDELMI CÉLÚ REHABILITÁCIÓ	●○○○	●●○○
→ ERDŐTELEPÍTÉSI PROGRAM	●○○○	●●○○
ÚJ ÖKOVÁROSRESZEK		
→ FEHÉRDŰLŐ TÉRSÉGE	●○○○	●○○○

Tervezés, előkészítés



Arányosan lezárult (évente ismétlődő)



Részben megvalósult (összetett) /
Megvalósítás alatt (egyedi)



Eredményesen lezárult



ZÖLD BUDAPEST

2021

2022

ÁRVÍZ ÉS ELÖNTÉSVÉDELEM, KAPCSOLÓDÓ ZÖLDFEJLESZTÉSEK

→ PEST-ÉSZAK ÁRVÍZVÉDELMI VÉDVONALSZAKASZOK FEJLESZTÉSE	●○○○	●○○○
→ BUDAI ÁRVÍZVÉDELMI VÉDVONALSZAKASZOK FEJLESZTÉSE	●●○○	●●○○
→ CSAPADÉKVÍZ VISSZATARTÁS ÉS HASZNOSÍTÁS ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSEKHEZ KAPCSOLÓDVA	●●●○	●●●○
→ BÉKE TÉR PROJEKT II. ÉS III. ÜTEM	●○○○	●●●○
→ STRÓBL ALAJOS UTCAI FŐGYŰJTŐCSATORNA FELBŐVÍTÉSE	○○○○	○○○○
→ JÁSZBERÉNYI ÚT - MAGLÓDI ÚT FŐGYŰJTŐCSATORNA ÉPÍTÉSE	○○○○	○○○○

ENERGIAHATÉKONY ÉPÜLETEK ÉS VILÁGÍTÁS

→ KULTURÁLIS ÉS SPORTCÉLÚ INTÉZMÉNYEK ÉPÜLETENERGETIKAI FEJLESZTÉSEI	●●●○	●●●○
→ ÉPÜLETENERGETIKAI, MEGÚJULÓ ENERGIA ÉS TECHNOLÓGIAI FEJLESZTÉSEK A FŐVÁROSI TULAJDONÚ GAZDASÁGI SZERVEZETEKNEL	●●●○	●●●○
→ A MAGÁNTULAJDONBAN LÉVŐ LAKÁSÁLLOMÁNY ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSÉNEK TÁMOGATÁSA	●○○○	●○○○
→ ÖNKORMÁNYZATI LAKÓÉPÜLETEK ÉPÜLETENERGETIKAI FEJLESZTÉSEI	●○○○	●○○○
→ LED LÁMPATESTEK CSERÉJE ÉS KAPCSOLÓDÓ SMART FEJLESZTÉSEK	●●●○	●●●○

TÁVHŐRENDSZER FEJLESZTÉSE

→ NO _x KIBOCSÁTÁS CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN A PTVM KAZÁNOK REKONSTRUKCIÓJA VAGY CSERÉJE	●●○○	●●●○
→ ZÖLD TÁVHŐ – GEOTERMIKUS HŐFORRÁSOK	●○○○	●○○○
→ ZÖLD TÁVHŐ – HUHA GŐZTURBINA CSERE ÉS KAZÁNOK REKONSTRUKCIÓJA	●●○○	●●○○
→ TÁVHŐKÖRZETEK ÖSSZEKAPCSOLÁSA ÉS ÚJ TÁVHŐVEZETÉKEK ÉPÍTÉSE, ÚJ FOGYASZTÓK BEKAPCSOLÁSA	●●●○	●●●○
→ ENERGIAHATÉKONYSÁGI REKONSTRUKCIÓK ÉS INNOVATÍV FEJLESZTÉSEK	●●●○	●●●○

BERUHÁZÁS A KÖRFORGÁSOS GAZDASÁGBA

→ BIOHULLADÉK KEZELÉSE PROJEKT	○○○○	○○○○
→ KOMPOSZTÁLÁSI KAPACITÁS BŐVÍTÉSE	●○○○	●○○○
→ LAKOSSÁGI SZELEKTÍVGYŰJTÉS ÉS ÚJRAHASZNOSÍTÁSI PROJEKT	●○○○	●○○○
→ VÉGLEGES REKULTIVÁCIÓ - PUSZTAZÁMOR I. ÜTEM	○○○○	●○○○
→ BUDAI HULLADÉKÁTRAKÓÁLLOMÁS LÉTESÍTÉSE	○○○○	○○○○
→ CÉLGÉP BESZERZÉS	●●●○	●●●○
→ PUSZTAZÁMOR (PRHK) LERAKÓTÉR III. ÜTEM TERVEZÉSE ÉS KIVITELEZÉSE	●○○○	●○○○
→ KORSZERŰ, ALACSONY KIBOCSÁTÁSÚ KÖZTISZTASÁGI ESZKÖZÁLLOMÁNY	●●●○	●●●○
→ FREKVENTÁLT KÖZTERÜLETI SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS	●○○○	●○○○

Tervezés, előkészítés



Arányosan lezárult (évente ismétlődő)



Részben megvalósult (összetett) / Megvalósítás alatt (egyedi)



Eredményesen lezárult



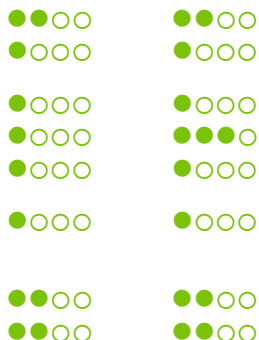
ZÖLD BUDAPEST

2021

2022

BIZTONSÁGOS ÉS FENNTARTHATÓ VÍZGAZDÁLKODÁS

- ÉSZAK-PESTI SZENNYVÍZTISZTÍTÓ TELEP FEJLESZTÉSEI
- DÉL-PESTI SZENNYVÍZTISZTÍTÓ TELEP VÍZGYŰJTŐ TERÜLETÉHEZ KAPCSOLÓDÓ FEJLESZTÉSEK - II. ÜTEM
- BÉKÁSMEGYERI SZIVATTYÚTELEP FEJLESZTÉSE
- RAKPART FŐNYOMÓ VEZETÉK ÉPÍTÉSE
- VÍZI-KÖZMŰ HÁLÓZATOK ÁTALAKÍTÁSA, HATÉKONYSÁGNÖVELŐ FEJLESZTÉSE
- BP., XII.KER. NAGYKAPOS UTCA - IRHÁS ÁROK, KONKOLY-THEGE MIKLÓS ÚT - MAGAS ÚT CSATORNÁZÁSA
- DÉL-BUDAI ÁTEMELŐ TELEPEK FEJLESZTÉSE
- GÉPHÁZAK KORSZERŰSÍTÉSE



Tervezés, előkészítés



Arányosan lezárult (évente ismétlődő)



Részben megvalósult (összetett) /
Megvalósítás alatt (egyedi)



Eredményesen lezárult



3.1.1. KIS TÁVOLSÁGOK VÁROSA

A Fővárosi önkormányzat célja, hogy csökkenjen a városi mobilizációs kényszer, hogy a város minden lakója számára meglegyen a lehetőség a mindennapi élethez szükséges alapszolgáltatások akadálymentes gyalogos-kerékpáros elérésére. Ezáltal mérséklődnek a közlekedésből származó problémák (pl. romló levegőminőség, zaj, közúti balesetek száma), növekszik a helyi társadalmi interakció, a személyes kapcsolatok építésének lehetősége, a körforgásos és a helyi gazdaság támogatása.

HELYZETKÉP

Budapest központi szerepköréhez illeszkedve kifejezetten funkciógazdag város, területhasználati értelemben vett sokszínűsége az országban egyedülálló. A mindennapi élethez szükséges szolgáltatások gyalogos elérhetősége Budapesten jellemzően lefedi a lakódomináns használatú térségeket. A nem megfelelően ellátott területek (összesen 4300 hektár) olyan nagyterjedésű, 30 hektár feletti fejlesztési területek, amelyek jelenleg még nem hasznosítottak, vagy a várostest szélén elhelyezkedő, alacsony népsűrűséggel rendelkező lakóterületek. Ez utóbbiba sorolhatók az egykori zártkerti területekből átalakuló lakóterületek. Jelenleg a fővárosi lakosság körülbelül 7%-a él alapfunkció hiányos területen (1. ábra).

A magasabb szintű szolgáltatások funkciószűrődése jellemzi a város történeti központját és jellemzően a kerületek történeti központjait, valamint a belső zónához csatlakozó területeket. A jelentős külső forgalmat vonzó létesítmények (felsőoktatás, múzeumok, galériák, színházak, opera, mozik, szakáruházak, bevásárlóközpontok, egyesületi sportlétesítmények, gyógyfürdők) is jellemzően belvárosi sűrűsödést mutatnak és jelentős arányban a nagykapacitású közösségi közlekedési eszközök (metró, hév, vasút) megállítótól 15 perces gyaloglási távolságon belül vannak. Budapest központrendszerét tekintve viszont nem jött még létre ideális térbeli megosztó rendszer, mert a külső kerületekre jellemző alacsony intenzitású, nagyterjedésű lakóterületek nem rendelkeznek olyan központi hellyel, amely az egy-egy adott vonzásterület megfelelő szintű kiszolgálását eredményezné. Nem alakult ki érdemi ellátási megosztás a meghatározó agglomerációs központokkal sem. A funkciók sűrűsödése, a jelenlegi közlekedési rendszer a főközpont túlterheltségét okozza (2. ábra).

Budapest történeti területhasználata folyamatos változáson megy keresztül. Az elmúlt harminc év változásait áttekintve kétféle markáns tendencia különböztethető meg: egyrészt a városszélek mentén új területek igénybevételével terjeszkedett a város, másrészt a kialakult városszerkezetben történtek jelentős funkcióváltások a gazdasági tartalékterületek, az ipar átrendeződésével. A műszakilag igénybe vett terület mennyisége a fővárosban növekedett, annak ellenére, hogy a város népessége 1980 óta több mint 300 ezer fővel csökkent. A város szétterjedése közben a belvárost körbeölelve jelentős mennyiségű barnamezős terület keletkezett a korábbi hasznosítások megszűnésével, áttelepülésével. Ez a ~ 2800 hektár korábban műszakilag igénybe vett, ma használaton kívüli és alulhasznosított terület a belváros és a külső alacsonyabb intenzitású lakódomináns térség között jelentősen növeli az utazási távolságokat (3. és 4. ábra).



4.300 ha

az alapfunkció hiányos terület kiterjedése, 2021, Forrás: BFVT



76 %

a központrendszer kialakultsága, 2021, Forrás: BFVT



2.818 ha

barnamezős és belvárosi használaton kívüli területek összterülete, 2021, Forrás: BFVT

1. ábra: Alapfunkció hiányos vegyes- és lakóterületek kiterjedése, 2021

Cél: 2030-ig a terület kiterjedése csökkenjen



Forrás: BFVT számítás

Megjegyzés:

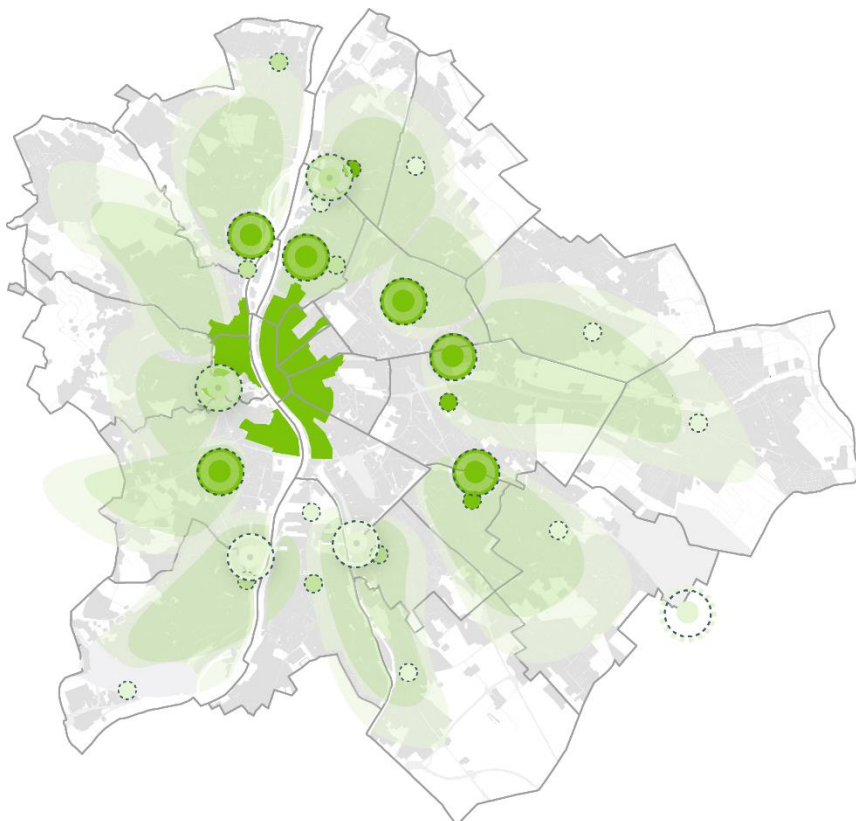
Összesen 4300 hektár

Itt élő népesség aránya: 7%

Az alapfunkció hiányos területek egyharmada (~1440 ha) jelenleg nagyterjedésű (10 hektár feletti alapterületű) használaton kívüli terület, ezeknek a jövőbeli fejlesztése során különös figyelmet kell fordítani a helyben elérhető szolgáltatások bővítésére.

2. ábra: Központrendszer kialakultsága, 2021

Cél: 2030-ig az ellátási megoszlás javuljon, a rendszer kialakultsága növekedjen



Forrás: BFVT számítás

Megjegyzés:

A hatályos fővárosi településtervben meghatározott központrendszer elemeinek funkcionális értékelése az Európai Unió SUMI multimodal integration multimodality és SUMI urban functional diversity nevű indikátorainál használt módszertan felhasználásával készült, a településtervben tervezett és a kialakult állapot összevetésével.

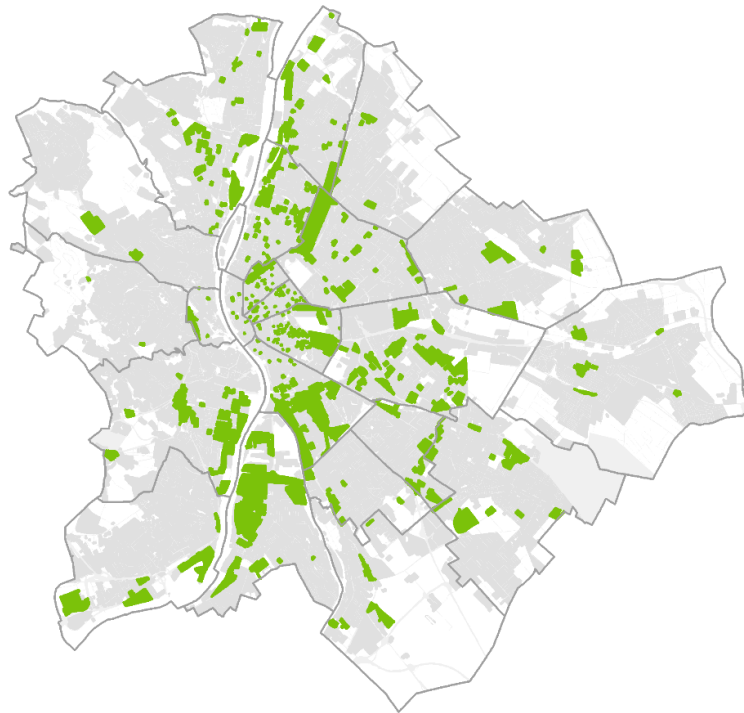
- Kialakult
- Részben kialakult
- Tervezett
- Főközpont
- Mellékközpont
- Kiemelt helyi központ
- Nemzetközi átszállópont

3. ábra: Barnamezős és belvárosi használaton kívüli területek kiterjedése, 2021

Cél: 2030-ig a terület kiterjedése csökkenjen

Forrás: BFVT számítás

Megjegyzés: Az Európai Unióban általánosan elfogadott meghatározás szerint a "barnamező (brownfield) az a hely, amelyet előzőleg használtak már, jelenleg elhagyott, vagy kevésbé hasznosított; feltárt vagy feltételezett szennyezettségi problémákkal küszködik; főként a (fejlett) városi térségben található; a hatékony újrahasznosítása érdekében beavatkozásra van szükség." (CLARINET 2020)

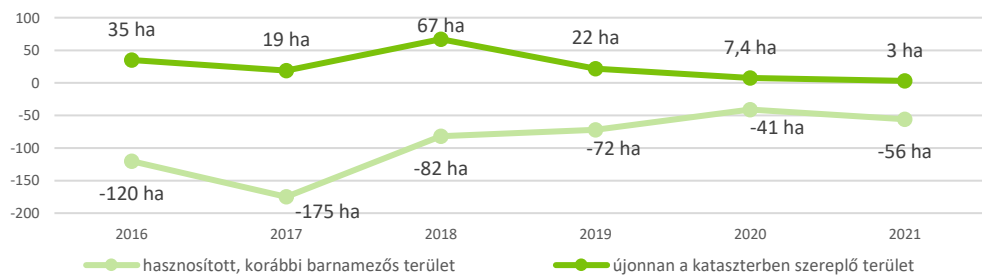


546 ha

barnamezős terület újult meg összesen 2016 és 2021 között.

A 2021. évi település-szerkezeti terv felülvizsgálat során a Fővárosi Közgyűlés összességében 53,85 hektárral csökkentette a beépítésre szánt területek kiterjedését.

4. ábra: Barnamezős és belvárosi használaton kívüli területek kiterjedésének változása, 2016-2021 között



FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK– KITEKINTÉSSEL 2022-RE

A Fővárosi Önkormányzat a célhoz kapcsolódóan 2021-ben két tervezést segítő módszertani útmutató kidolgozása mellett döntött: a „Kompakt város kialakításának és fenntartásának eszköztáráról” című tanulmány részletesen elemzi a főváros jelenlegi kompaktságát, valamint egységes alapelvek mentén erre építve határozza meg az általános eszköz palettát és fogalmaz meg javaslatokat a Fővárosi Önkormányzat számára. Ezt egészíti ki a „Budapest fenntartható új városrészei” című kézikönyv, amely útmutatást ad az új beépítésű városnegyedek kialakításához.

A kutatási és tervezési háttér bővítése mellett saját hatáskörben a Fővárosi Önkormányzat a 2021. évi település-szerkezeti terv felülvizsgálat során példaértékűen 39,6 hektárnyi saját tulajdonában álló ingatlant sorolt vissza beépítésre szánt területből természetközeli területbe és zöldterületbe.

A Fővárosi Önkormányzat követő városként csatlakozott az ATELIER uniós okos város projekthez, amelynek keretében Fehérvári területén, a saját tulajdonában álló ingatlanok hasznosítási tervét az Európai Unió PED (pozitív energia körzetek) tervezési útmutatója szerint készíti el.

2022-ben lezajlott a Peter Joseph Lenné nemzetközi tájépítészeti tervpályázat a Terebesi erdő területére.

A BKK projektpartnerként vett részt a 2021-ben záruló, uniós SUNRISE projektben, melynek célja fenntartható városrészek kialakítása a helyi közösségi terek és közlekedés újragondolásával, a lakosság bevonásával megvalósuló tervezéssel, teszteléssel. Budapesten a projekt gyakorlati része – a kerületi önkormányzattal együttműködve – Zuglói Törökőr városrészében valósult meg (forgalomcsillapítás, közlekedésbiztonsági fejlesztések).

A stratégia céljait támogató további projektek, kezdeményezések

A COVID-19 járványhelyzet felerősítette a 15 perces város koncepció szerepét a városfejlesztésben világszerte. A globális városi kihívások kezelésére létrehozott JPI Urban Europe a Horizont Európa keretprogramon belül indította el a városi átállást támogató programját 2022-ben (Driving Urban Transition /DUT), ezen belül az egyik kiemelt téma, a 15 perces város, melynek szakmai előkészítése megindult 2021-ben. A partnerség célja a városi kihívásokkal foglalkozó transznacionális kutatási és/vagy innovációs projektek támogatása, amelyek segítik a városokat a fenntarthatóbb gazdaság és működés felé való átmenetben. Az elsősorban kutatási és innovációs jellegű projektekben a városok közvetlen is részt vehetnek, de a tudásmegosztó platformokon keresztül számos jó gyakorlat ismerhető meg.

Külső környezetben történt lényeges változások:

Az Országgyűlés 2020. július 3-án fogadta el a 2020. évi LXXVII. törvényt a rozsdáövezeti akcióterületek létrehozásához szükséges intézkedésekről. Ezt követően 2021 év folyamán a beérkező kezdeményezések Rozsdáövezeti Bizottság általi elbírálása zajlott, a döntést „a rozsdáövezeti akcióterületek kijelöléséről és egyes akcióterületeken megvalósuló beruházásokra irányadó sajátos követelményekről” című 619/2021. (XI. 8.) Korm. rendelet tartalmazza. A rozsdáövezeti akcióterületeken megvalósuló beruházások minden esetben kiemelt beruházások.



A 2020. évben készített kutatás alapján a megkérdezettek többsége még sosem hallott a 15 perces városról, de kiemelkedően pozitívan fogadták az elképzelést. Szerintük Budapest egyes részein a lehetőségek adottak, de munkahely-lakóhely távolság csökkentésének vonatkozásában szkeptikusak.

Forrás: Budapest Brand által 2020-ban megrendelt kutatás, ipsos

MONITORING JAVASLATOK

- Jelenleg nem áll rendelkezésre a teljes város vonatkozásában adat a tényleges lakossági használati szokásokról, preferenciákról, ezért a használati szokások és lakossági igények rendszeres, reprezentatív felmérése javasolt, a szolgáltatásválasztási döntések okára is kiterjedően. Mindez támogatja a szükséges beavatkozások pontosabb megtervezését.

3.1.2. FENNTARTHATÓ KÖZLEKEDÉS

A Fővárosi Önkormányzat célja egy olyan közlekedési rendszer kialakítása, amely a közösségi közlekedés, valamint az aktív és mikromobilitás eszköztárának előtérbe helyezésére irányul, ezáltal a közlekedésen belüli munkamegosztás arányának (modal split) javítása mellett a közlekedésből származó károsanyag kibocsátás csökkentését, az utazási élmény javítását és a hatékonyabb üzemeltetést egyaránt szolgálja.

HELYZETKÉP

2021-ben a veszélyhelyzeti-korlátozások még mindig jelentős mértékben befolyásolták az utazási, helyváltoztatási szokásokat. Az év elején a kijárási korlátozások nélküli időszakban az autóbusszal történt utazások száma kb. 55-58%-a volt a 2019-ben mért adatoknak, amely az őszi tanítási időszakban elérte és meghaladta a 70%-ot. 2021 év végén a pandémia negyedik hulláma már nem volt jelentős hatással a közösségi közlekedés használatára. 2021-ben a közúthálózat forgalmi terhelése már csak mintegy 10%-kal volt alacsonyabb a 2019-es értéknél. A személygépjármű-forgalom nagysága gyakorlatilag már a tavaszi korlátozások feloldását követően elérte és kis mértékben meg is haladta a járványhelyzet előtti szintet.

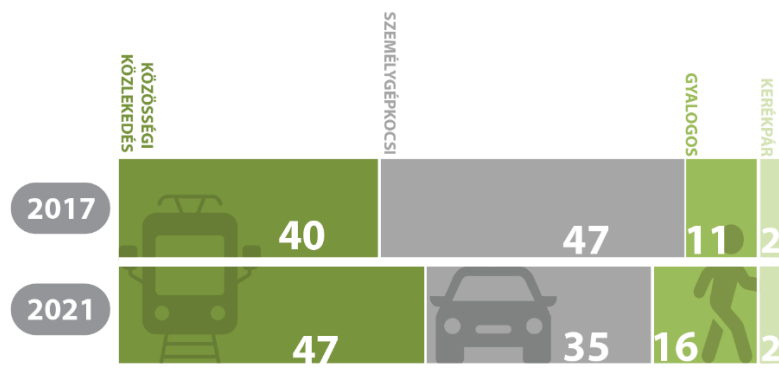
Budapesten az egyéni autóhasználat az utóbbi évtizedekben számottevően emelkedett, elsősorban a személygépjármű-ellátottság emelkedéséből, másodsorban az agglomerációba kitelepülők számának növekedéséből adódóan. A Budapesti Agglomerációs Vasúti Stratégia szerint az ingázók kétharmada autóval közlekedik. Annak ellenére, hogy a közlekedés fenntartható fejlesztésének céljai között az egyéni motorizált közlekedés részarányának csökkentése kiemelt jelentőségű, a megtett távolságok alapján a közösségi közlekedés és az aktív közlekedési módok egyre kisebb arányban vesznek részt a mobilitási igények kiszolgálásában (1. és 2. ábra). Környezetterhelési szempontból meghatározó a közforgalmú közlekedésen belüli kötöttpályás forgalom részesedése, illetve az elektromos meghajtású járművön teljesült utazások aránya (2021-ben az utazások mintegy 63%-a volt elektromos).

1. ábra: Közlekedési munkamegosztás az utazások száma alapján 2017-2021 (%)

Cél: 2030-ig gyaloglás 20%, kerékpár 10%, közösségi közlekedés 50%, személygépjármű-közlekedés 20%.

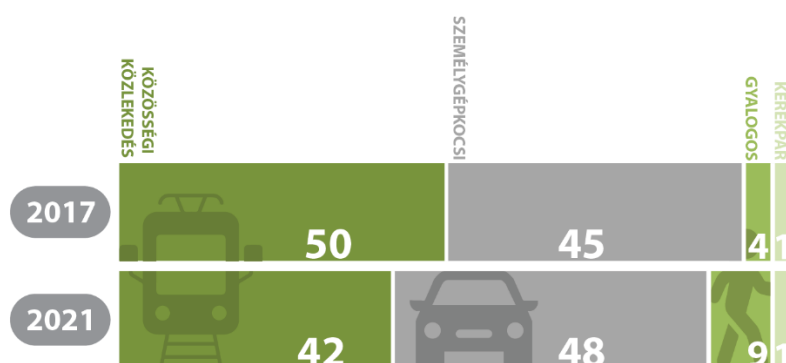
Forrás: BKK

Megjegyzés: az indikátor a Budapesten belül naponta lebonyolódó forgalom lebonnyoló módok szerinti megoszlását mutatja hétköznap, a megtett utazások darabszáma alapján. Az adatok a BKK által megrendelt Modal split kutatás módszertana alapján kerülnek meghatározásra.



2. ábra: Közlekedési munkamegosztás a megtett távolság alapján 2017-2021 (%)

Cél: 2030-ig gyaloglás 5%, kerékpár 5%, közösségi közlekedés 50%, személygépjármű-közlekedés 40%.

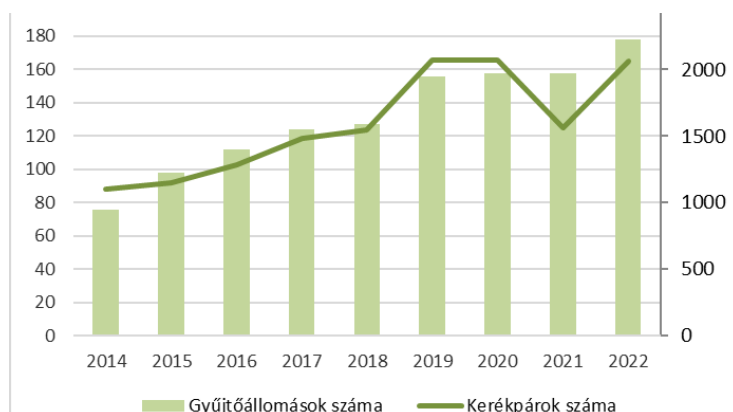


Forrás: BKK

Megjegyzés: az indikátor a Budapesten belül naponta lebonyolódó forgalom közlekedési módok szerinti megoszlását mutatja hétköznap, a **megtett távolság** alapján. Az adatok a Modal split kutatás módszertana alapján kerülnek meghatározásra. A számítás utas és megtett kilométer alapon történik, amelybe a városhatárt átlépő forgalom városhatáron belüli része is beleszámítódik.

3. ábra: MOL Bubi szolgáltatás keretében elérhető eszközök száma, 2017-2022

Cél: 2030-ig növekedjen

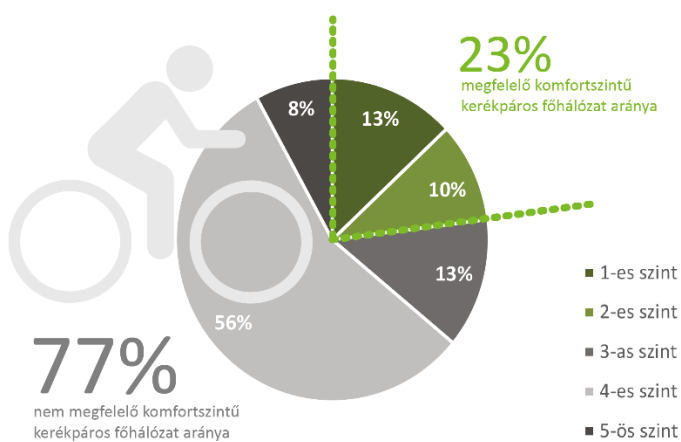


Forrás: BKK

Megjegyzés: az indikátor a közösségi közlekedési szolgáltatás részeként üzemeltetett megosztás alapú közlekedési eszközök számát mutatja. A közlekedési eszközök számára beletartoznak a Fővárosi Önkormányzat vagy annak érdekeltségi körébe tartozó gazdasági társaság által üzemeltetett rendszerben található, előzetes regisztrációt követően bárki által igénybe vehető elektromos, vagy emberi erővel hajtott járművek.

4. ábra: Megfelelő szolgáltatási komfortszintű kerékpáros főhálózat aránya, 2021

Cél: 2030-ig az 1-es és 2-es szolgáltatási szintű hálózati elemek aránya növekedjen



Forrás: BKK

Megjegyzés: a mutató a kerékpáros főhálózat 1-es és 2-es szolgáltatási komfortszintű hálózati elemeinek az arányát mutatja. A főhálózat 5 komfortszinten került csoportosításra; 1-a főhálózati elem elvi kialakítása és műszaki állapota is jó, 2-az elem elvi kialakítása jó, műszaki állapota javítható, 3-az elem elvi kialakítása nem jó, jelentős változtatás szükséges, 4-a főhálózati elem nem kerékpározható biztonságosan, 5-hiányzó/járhatatlan főhálózati elem.

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK– KITEKINTÉSSSEL 2022-RE

2022-során folytatódott a Lánchíd és az M3 metróvonal felújítása, befejeződött a Blaha Lujza tér átépítése, számos közúti felújítás valósult meg, folytatódtak az új villamosok forgalomba állításához szükséges fejlesztések.

A járműállomány megújítása keretében 2022-ben már 66 db korszerű trolibusz üzemelt, újabb 20 alacsonypadlós CAF villamos opcionális megvásárlásáról született megállapodás és további 135 új busz állt forgalomba.

2022-során 500 új kerékpárral bővült a kerékpárok száma a MOL Bubi szolgáltatás keretében, a szolgáltatási terület bővítésével a gyűjtőállomások száma 178 volt az év végén.

2022-ben folytatódott-a 2020/2021-es közösségi költségvetésből 80 helyszínen létesültek kerékpártámaszok.

2022-ben a korábbi 27 féle parkolási zóna helyett 4 zónatípusból álló egységes parkolási rendszer, valamint az új rendszerhez illeszkedő díjazás került bevezetésre. Kísérleti jelleggel egyes belvárosi kerületekben ún. lakossági parkolókat kerültek kialakításra

2022-ben újabb közlekedésbiztonsági és forgalomcsillapítási intézkedések születtek, 40 csomópont akadálymentes átalakítására is sor került.

A Fővárosi Önkormányzat feladata a közúti közlekedésben fontos szerepet játszó főútvonalak, sugár- és gyűrűirányú közutak és tömegközlekedési csomópontok kezelése és fejlesztése, a főváros teljes területén a forgalomtechnika kezelői feladatok ellátása, a helyi közösségi közlekedés működtetése, valamint a parkolás feltételrendszerének kialakítása.

A közösségi közlekedés szolgáltatási színvonalának növelése érdekében 2021-ben és 2022-ben is folytatódott az M3 metróvonal felújítása. A vonal befejező, Nagyváradi tér és Lehel tér közötti szakaszának rekonstrukciója a Semmelweis Klinikák, a Corvin-negyed és a Kálvin tér állomásokkal együtt 2020. év végén kezdődött el, átadása 2023. májusában befejeződik.

A közúti közösségi közlekedés járműparkjának korszerűsítése során forgalomba állított korszerű autóbusszokkal megfiatalodott járműpark környezetterhelése jelentősen csökkent. A fővárosban az autóbusszos közszolgáltatások több mint 30%-a külső szolgáltató bevonásával történik.

A fővárosi kerékpárforgalmi fő- és alaphálózat komplex kerékpáros-barát fejlesztéseinek köszönhetően a kerékpárral közlekedők száma – mind a turisztika, mind a hivatásforgalom terén – folyamatosan növekszik. A kerékpáros infrastruktúra hálózata a Hungária körüli kerékpárút megvalósításával jelentősen bővült. A megújult MOL Bubi 2.0 közbringarendszer 2021. májusától vehető igénybe, a szolgáltatás keretein belül 158 gyűjtőállomás és 1560 kerékpár üzemelt. A megújítás során a szoftver frissítése mellett új, könnyebben hajtható kerékpárok is érkeztek.

Az elmúlt évtizedek néhány jelentős közúti fejlesztését követően az elmúlt években főként a közlekedési eszközváltást, valamint a közúti forgalom csökkentését célzó forgalomtechnikai beavatkozások befolyásolták a forgalomhálózaton történő eloszlását.

Ennek keretében került sor a pesti alsó rakpart hétvégi, gyalogosok és kerékpározók előtti megnyitására, a Szentendrei út, a Vörösvári út és az Üllői út egyes szakaszain a megengedett sebesség csökkentésére, valamint egyes összefüggő terület egységek átfogó forgalomcsillapításra is.

A villamos- és trolibusz-járműfejlesztési projekt keretében új villamosok, valamint trolibuszok álltak forgalomba és további járművek megrendelésére is sor került. A járműbeszerzések következtében Budapest teljes trolihálózatán lényegesen megnőtt az akadálymentes szolgáltatás aránya.

A közúti közösségi közlekedés terén az új buszüzemeltetési modell eredményeképp a járműpark fiatalodott, a környezetterhelés jelentősen csökkent, az alacsonypadlós buszok aránya 2022 év végére elérte a 100%-ot.

A Fővárosi Önkormányzat elkötelezett a közösségi közlekedésből eredő szennyezőanyagok csökkentése iránt, ennek érdekében a BKK olyan járműbeszerzési stratégiát készít, amelyben a szükséges járműcserék bemutatásán túl javaslatot fogalmaz meg a közösségi közlekedés dekarbonizációjára, valamint a dízel buszok hosszú távú kivételére is.

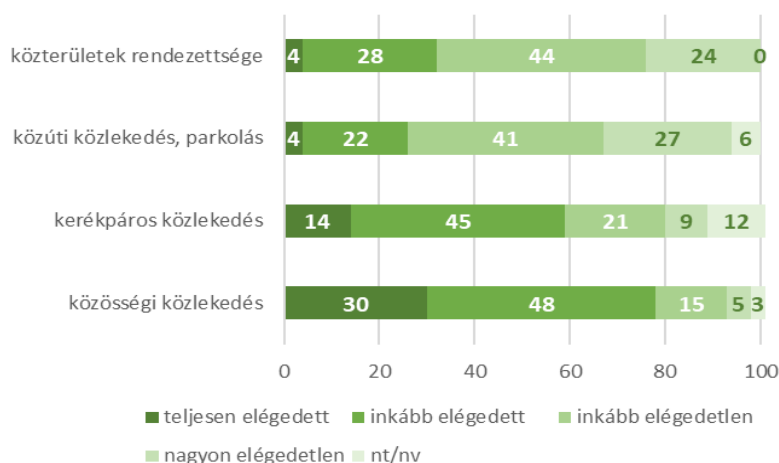
2021-ben megkezdődtek az EuroVelo6 és EuroVelo14 nemzetközi kerékpár-útvonalak fejlesztésének tervezési munkái. A BKK a fővárosi és a kerületi önkormányzatokkal együttműködve 2021-ben ún. Mobi-pontok hálózat létrehozásának előkészítésébe kezdett 2021-ben a belváros térségére kiterjedően.

A Budapesti Közlekedési Központ Zrt. (BKK) 2013-ban kezdte meg a főváros és az agglomeráció területére is kiterjedő Egységes Forgalmi Modell (EFM) készítését. Az elkészített össz-közlekedési modell aktuális forgalomszámlálási és statisztikai adatokon

alapulva képes megalapozni a főváros közlekedésfejlesztési projektjeit. A forgalmi adatok minden utazási módra kiterjedő mérésével, összegyűjtésével és elemzésével a BKK-nál 2021 tavaszától dedikált szakterület foglalkozik.

A budapesti lakosság jellemzően elégedett a közösségi közlekedési lehetőségekkel a saját lakókörnyezetében. Meghaladja az elégedetlenek aránya az elégedettekét a közterületek állapota és a közúti közlekedés, parkolás terén. Utóbbival a fővárosiak több, mint kétharmada elégedetlen.

5. ábra: Közlekedési helyzettel, szolgáltatásokkal való elégedettség, 2022



2022-év végén már közel 600 Mobi pont működött a belső városrészekben



Forrás: 2022-ben 1000 fős reprezentatív mintán végzett felmérés, Medián

A stratégia céljait támogató további projektek, kezdeményezések

A Budapest Fejlesztési Központ (BFK) megbízásából és koordinációja mellett zajló jelentősebb előkészítési, tervezési szakaszban lévő projektek 2021-ben: Budapest és környéke kötőtpályás fejlesztését és a budapesti vasúti hálózat strukturális megújítását célzó vasútfejlesztési program, a Budapesti Agglomerációs Vasúti Stratégia (BAVS, 1994/2021. (XII. 28.) Korm. határozattal elfogadva).

A Nyugati pályaudvar korszerűsítése és kapacitásbővítése, valamint a Duna alatti vasúti alagút fogadásának előkészítésére 2021-ben nemzetközi építészeti tervpályázat került kiírásra, melynek második fordulója 2022 márciusában zárult le.

A fővárosi vasúti kapacitás szűk keresztmetszetének bővítése érdekében 2021-ben elkészültek a Déli körvasút Kelenföld és Ferencváros közötti szakaszának engedélyezési tervei, valamint kiírásra került a kivitelezésre szóló közbeszerzési tender.

Az kötőtpályás elővárosi közlekedés versenyképességének növelése érdekében kiemelt jelentőségű a HÉV vonalak fejlesztése, az ezekkel kapcsolatos előkészítés.

A budai fonódó villamoshálózat újabb szakaszának előkészítése és az ún. Szegedi úti felüljáró, és a hozzá kapcsolódó, Nagy Lajos király útja és Béke tér közötti közúti-vasúti nyomvonal, valamint az új Galvani hídon átvezető villamosvonal hálózati kapcsolatainak tervezése.

A BFK 2022. évi megszüntetését követően a projekteket az Építési és Közlekedési Minisztérium vette át, hatáskörébe tartozik a projektek ütemezésével kapcsolatos döntések meghozatala.

2022-ben elkészült a Fővárosi Önkormányzat munkahelyi mobilitási terve, elkészült a Budapesti Mobilitási Terv társadalmi egyeztetésre alkalmas felülvizsgálati anyaga, számos egyéb ügyféloldali és akadálymentes közlekedést szolgáló fejlesztés valósult meg (→3.2.5 és 3.3.3 célok)

MONITORING JAVASLATOK

- A felülvizsgált Budapesti Mobilitási Tervhez kapcsolódó indikátorok átvétele a városjelentésbe.

3.1.3. EGÉSZSÉGES UTCÁK

A Fővárosi önkormányzat a városi közterületek kialakítását, kezelését és használatát érintő döntésekben az embereket és egészségüket kívánja középpontba helyezni. Budapest közterületeinek megújítása az „Egészséges Utcák” elve mentén kell, hogy történjen, annak érdekében, hogy azok biztonságosak és komfortosak legyenek, helyet biztosítva a zöldfelületeknek és a közterületi rekreációs tevékenységeknek is. A közterület-használat újragondolás elősegíti a gyalogos-, a kerékpáros- és a közösségi közlekedési módok versenyképességének növekedését az egyéni személygépkocsi-használattal szemben.



702.865_{db}

személygépjárművek száma,
2021, KSH

HELYZETKÉP

Budapest élhetőségét nagymértékben meghatározza az elmúlt évtizedekben felerősödött motorizáció, a város közterületeit használó személygépjárművek száma jelenleg is folyamatosan növekszik. A fővárosban regisztrált személygépjárművek száma 2021-ben átlépte a 700 ezer db járművet – a 10 évvel korábbi 566 ezer gépjárműhöz képest ez ~24%-os növekmény. A várost nagymértékben érinti az agglomerációs településekről napi szinten be- és kiáramló járműmennyiség is, az ún. légszennyezettségi agglomerációban regisztrált gépjárművek száma meghaladja az 1,1 millió járművet. A budapesti járművek átlagos életkora nőtt az elmúlt években, a 2011-es 10,4 év helyett ma már 12,2 év, a gépkocsik 40%-a pedig a szennyezőbb dízelüzemű, azaz magas az elavult, nagyobb mértékben szennyező járművek aránya. A kedvezőbb környezetvédelmi besorolású Euro V. és VI. osztályú benzines és a hibrid / elektromos gépjárművek aránya 2021-ben 21%.



234,3

ezer fő

65 dB feletti teljes napi
(Lden) zajszinttel terhelt
lakosság száma közúti
zajterhelésekre, 2017

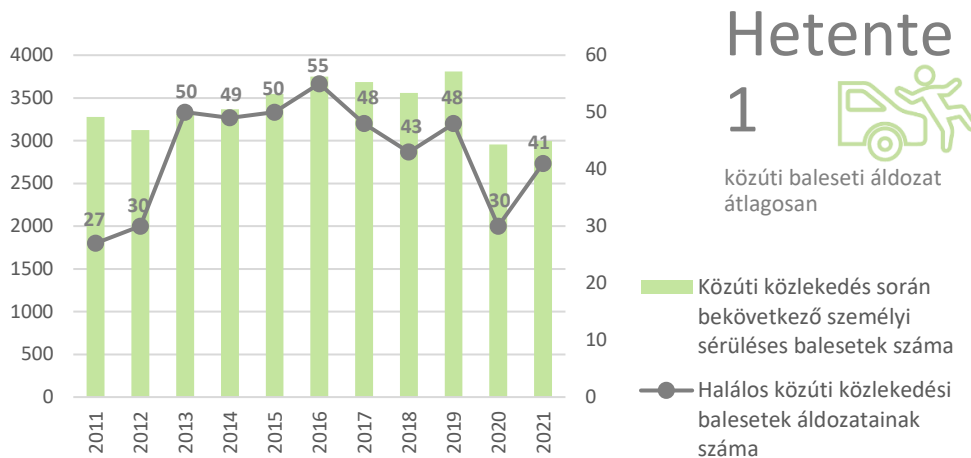
Az egyéni gépjárműhasználat fokozódása sok konfliktussal jár elsősorban a közterületi helyfoglalásuk és környezetterhelésük miatt. A gépjárműforgalom alapvetően meghatározza a város zajállapotát, a 2017-es stratégiai zajtérkép alapján határérték feletti közúti zajterheléssel sújtott lakónépesség száma meghaladja a 234 ezer főt. A város levegőminőségének alakulása sok tényezős folyamat eredménye, a helyi kibocsátások között az ipari és épületek fűtési kibocsátásai mellett nagy arány származik a gépjárművek használatából is. Budapesten az utóbbi 15 évben a kezdeti gyors javulást inkább stagnáló, illetve lassan javuló légszennyezettségi trend váltotta fel, a PM aeroszolok, a talajközeli ózon, és a nitrogén-dioxid eseti feldúsulása továbbra is kihívást jelent (4. ábra). A közúti légszennyezés mértékét a forgalom nagysága mellett befolyásolja a járművek műszaki állapota, életkoruk előrehaladtával a környezetvédelmi teljesítményük is folyamatosan romlik (2. és 3. ábra). A közúti közlekedés személyi sérültjeinek abszolút száma tekintetében 2010-től romló tendencia kezdődött Budapesten, aminek csak a pandémia miatti forgalomcsökkenés vetett véget. 2013-2019 között évente átlagosan 49 fő vesztette az életét közúti balesetben, ami azt jelenti, hogy Budapesten átlagosan minden héten meghal valaki közúti közlekedési balesetben (1. ábra).

Az élhetőbb városi környezet megteremtése érdekében a fővárosi és kerületi önkormányzatok folyamatosan növelik a sebességcsökkentett és gyalogos(barát) utcák arányát, a tempo 30-as zóna területe évről-évre növekszik. A város élhetőségéhez, az egészséges környezethez mindezek mellett hozzájárulnak a zöldinfrastruktúra fejlesztések

(→ 3.1.4 fejezet), a településtisztaság, az illemhelyekkel való ellátottság, illetve közvetett módon a talajszennyezettségek felszámolása, kármentesítése is (5. ábra).

1. ábra: Személyi sérülések közúti balesetek és balesetek áldozatainak száma, 2011-2021

Cél: 2030-ig 50%-os csökkenés, 2050-ig Vision Zero (0)

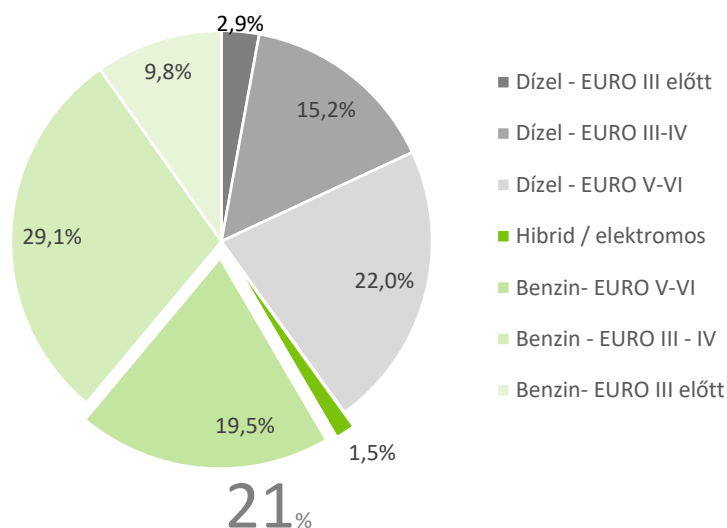


Forrás: KSH

Megjegyzés: az indikátor az egy év alatt Budapest közigazgatási területén bekövetkezett személyi sérülések kimenetelű közúti balesetek számát és a közúti közlekedési balesetben elhunytak számát mutatja be. Közúti közlekedési baleset, amelyben legalább egy mozgó jármű részt vett, és amelynek következtében legalább egy személy a baleset helyszínén, illetve 30 napon belül elhunyt / 8 napon túl gyógyulóan megsérült.

2. ábra: Kedvezőbb környezetvédelmi besorolású gépjárművek aránya, 2021

Cél: 2030-ig növekedjen a benzin EURO V-VI és a hibrid / elektromos gépjárművek aránya

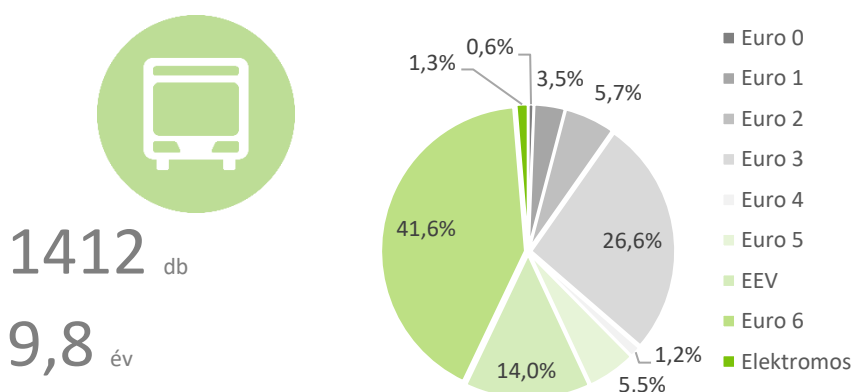


Forrás: Technológiai Minisztérium Jármű Módszertani Hatósági Főosztálya, 2021

Megjegyzés: Budapesten regisztrált járművek környezetvédelmi besorolásának megoszlása

3. ábra: Közösségi közlekedésben résztvevő autóbuszok átlagéletkora, 2021

Cél: 2030-ig csökkenjen



Forrás: BKK 2021

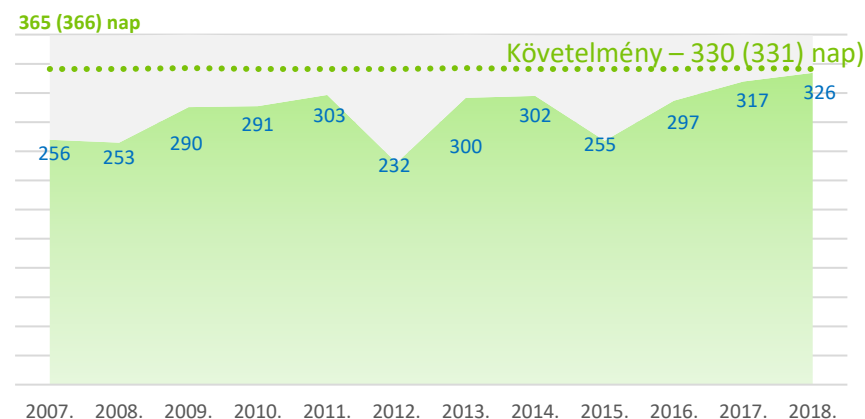
Megjegyzés: a budapesti közösségi közlekedés autóbuszainak átlagéletkora és környezetvédelmi besorolása – a BKV Zrt. saját és alvállalkozói járművek

4. ábra: Szálló por (PM₁₀) tiszta napok száma, 2007-2021

Forrás: OMSZ-LRK

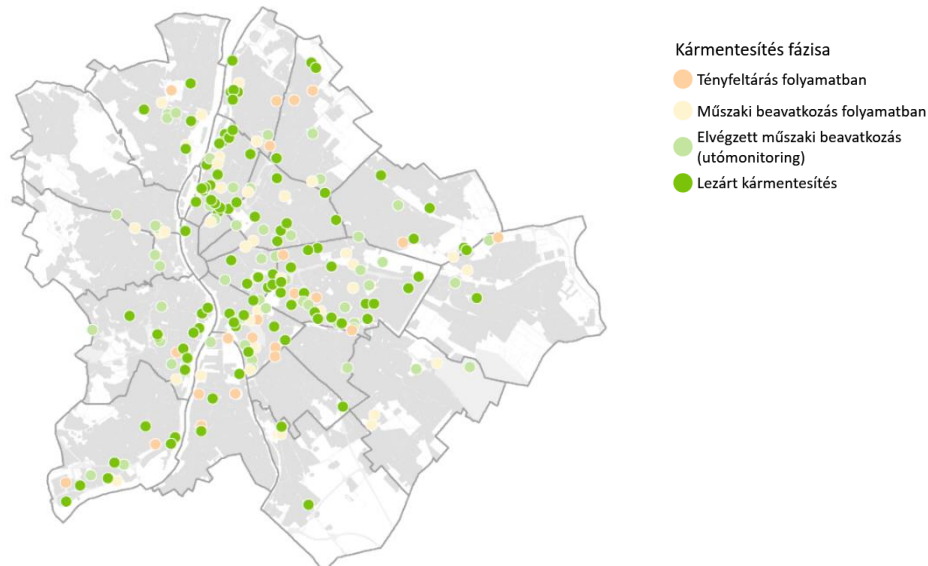
Megjegyzés: az indikátor kifejezi a PM szennyezettség szempontjából problémamentes időszak arányát. (Az automata légszennyezettségi mérőállomások adatai alapján évente azon napok száma, amelyik napon minden budapesti mérőállomás 24 órás átlageredménye kisebb, mint a határérték, 50 g/m³. A határérték éventként megengedett túllépési esetszáma csak 35 határérték feletti nap/év lehet (EU követelmény).

Cél: 2030-ig növekedjen



5. ábra: Eredményesen lezárt talajszennyezettségi kármentesítési eljárások száma Budapesten, 2021

Cél: 2030-ig növekedjen



Forrás: PMKH, 2022

Megjegyzés: a mutató kifejezi, hogy miként zajlik Budapest feltárt szennyezettségű területeinek megtisztítása. A mutató számítása: PMKH által 2017 óta egységesen vezetett nyilvántartás alapján azon Budapest területét fizikailag érintő kármentesítési eljárások száma, ahol a szükséges beavatkozást sikeresen elvégezték, az eljárás lezárult. A mutató évről-évre halmozódó számokat tartalmaz, nem az adott évben lezárt kármentesítéseket.

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK– KITEKINTÉSSEL 2022-RE

A Fővárosi Önkormányzat projektpartnerként vesz részt a LIFE-IP HungAIRy nevű, a levegőminőség javítását célzó projektben. A projekt fővárosi elemei: ökomenedzser hálózat felállítása, környezetbarát közlekedési módok népszerűsítése, döntéstámogató, levegőminőség-modellező eszköz fejlesztése, szemléletformálás és tudatosságnövelés, lakossági tanácsadó iroda a „Zöld Budapest Tanácsadó Iroda” részekén, lakossági eredetű kibocsátás csökkentése.

A Fővárosi Közgyűlés 2021-ben döntött a gépjárműforgalomból eredő levegőszennyezés csökkenését célzó szakpolitikai koncepció és intézkedési terv előkészítéséről.

A Fővárosi Önkormányzat kiegészítő mérésekkel vizsgálta a város légszennyezettségét a 2021-2022-es időszakban nyolc hónapon át, négy budapesti helyszínen. A mérések igazolták, hogy megfelelő sűrűségben vannak elhelyezve az állandó mérőállomások, nem mutatkozott olyan terület, ahol a hivatalosan mértnél számottevően magasabb terhelés éri a lakosságot.

A Fővárosi Önkormányzat folyamatosan dolgozik a hatáskörébe tartozó közterületek gyalogosbarát átépítésén. Az elmúlt időszakban is számos új gyalogátkelő létesült többek között az M3 metróállomások és egyéb köztérfelújításokhoz kapcsolódóan. Az átfogó közterületi rekonstrukciók közül 2021-ben még kivitelezés alatt állt a Blaha Lujza tér; előkészítés, tervezés alatt állt a RAK-PARK projekt (Duna-part Kossuth tér – Fővám tér közötti szakasz, kiviteli tervek), a Duna-Buda projekt (a budai Duna-part menti területek megújítása, kiviteli tervek), továbbá tanulmánytervek készültek a Nagykörút megújítása, a Kossuth-Rákóczi tengely valamint az Andrassy út megújítása céljából.

A Fővárosi Önkormányzat 2021-ben megkezdte az „Egészséges Utcák” (Healthy Streets) brit módszertan szerinti értékelési rendszer budapesti adaptációjának kidolgozását a közterületi rekonstrukciók szakmai támogatására (2022-re elkészült), valamint egy pályázati program előkészítését.

A fővárosi településtudás feladatokért felelős BKM Zrt. a hatékonyságnövelés érdekében 2021-ben tovább korszerűsítette a gépjárműállományát magasnyomású mosóberendezések, padlótakarító berendezések és gyalogos kíséretű utcai takarítógép beszerzésével.

Az FCSM 64 helyen üzemeltetett nyilvános illemhelyet, azokat 2021-ben mintegy 785 ezer fő látogatta meg, az illemhelyek közül 23 db teljesítette a mai kor elvárásait.

A Fővárosi Önkormányzat a kerületi önkormányzatokkal együttműködve 2020-ban 15 budapesti helyszínen mintaprojekteket hajtott végre a forgalomcsillapítás érdekében. Ennek folytatásaként 2021-ben a város teljes területén további 14 sebességcsökkentett övezet valósult meg és további 18 helyszín esetében folyt a tervezés.

A Fővárosi Önkormányzat számos közterület-megújítási programban is partnere a kerületi önkormányzatoknak. Ilyen közös projekt pl. a 2021-ben megkezdett Batthyány téri átépítés, amelynek eredményeként csökken a buszok által elfoglalt terület, így a járdák és a zöldterületek növelésével a gyalogosok számára kedvezőbb környezet jött létre. A TÉR_KÖZ pályázat keretében számos egyéb kerületi köztér és zöldterület megújítása történt (többek között a IX. kerületi Bakáts tér, a VI. kerületi Jókai tér, vagy a pesterzsébeti Duna sétány).

Külső környezetben történt lényeges változások:

Az ENSZ WHO 2021-ben több légszennyező anyag tekintetében jelentősen szigorította a légszennyezettségre vonatkozó, legutóbb 2005-ben kiadott ajánlásait, amelyek így még nagyobb mértékben eltérnek a jelenleg hatályban lévő EU-s (és magyarországi) levegőminőségi követelményektől.

Az Európai Parlament Környezetvédelmi Bizottsága a „Fit for 55” klímacsomag részeként megszavazta az új belsőégésű (benzin- és dízelüzemű) személygépkocsik és könnyű haszongépjárművek értékesítésének betiltását 2035-től.

2022: Blaha Lujza tér, Id. Antall József rakpart átadása.

2022: ismét megnyitásra került a gyalogosok előtt a pesti rakpart a nyári félév hétvégéin, továbbá ideiglenes köztereket alakítottak ki Budán a Halász utca – Döbrentei tér között és Albertfalván.

2022: 5 új, akadálymentes nyilvános illemhelyet létesített a Főváros és további 4 új nyilvános, akadálymentes illemhely kialakítása kezdődött meg.

2022: TÉR_KÖZ pályázatban számos közterület megújult, pl. Batthyány tér, Jókai tér, Bakáts tér, Déry Miksa utca, pesterzsébeti Duna sétány.



A budapesti lakosok körében meghaladja az elégedetlenek aránya az elégedettekét a levegő minősége, a zajszennyezés szintje, a közterületek állapota és a közúti közlekedés, parkolás terén (→ 2. fejezet).

A lakókörnyezettel való általános elégedettségre az ötfokú skálán a megkérdezettek 64%-a adott 4-es és 5-ös (elégedett, nagyon elégedett) osztályzatot összesen.

Forrás: 2022-ben 1000 fős reprezentatív mintán végzett felmérés, Medián

MONITORING JAVASLATOK

- Az „Egészséges Utcák” arányának, de legalább a forgalomcsillapított útszakaszok / lakóterületek növekedésének nyomon követésére a módszertan fejlesztése.

3.1.4. TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, ZÖLDFELÜLETEK

A Fővárosi Önkormányzat célja, hogy a városi kék-zöld infrastruktúrák összehangolt fejlesztésével hatékonyan védje a környezetet (különösen az értékes élőhelyeket), a biológiai sokféleséget megőrizze, elősegítse a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást és javítsa a zöldfelületi ellátottságot.



861 ha

a helyi jelentőségű védett természetvédelmi területek nagysága, 2021, BFVT



25 m²

az egy lakosra jutó rekreációs célú parkerdő nagysága, 2019, BFVT



6 m²

közpark

az egy főre jutó zöld és erdőterületi ellátottság, 2019, BFVT



21 000 db

az ültetett fák száma 2021-2022-ben, BKM/Főkert divízió

HELYZETKÉP

Budapest természeti változatossága európai mércével mérve is egyedülállónak tekinthető, annak ellenére, hogy az utóbbi bő évszázad háborúi, illetve nagyszabású építkezései egyre gyorsuló mértékben vezettek a természeti értékek rohamos csökkenéséhez. 2021-es adatok alapján a főváros területének mintegy 7%-a (~3.700 ha) országos vagy helyi jelentőségű védettség alá tartozik. Az európai közösségi jelentőségű Natura 2000 területek (kb. 3.313 ha, Budapest területének 6%-a) részben átfedésben vannak a már említett országos, vagy helyi jelentőségű védett területekkel (2. ábra). A hazánkban előforduló mintegy 2.700 őshonos növényfajból több mint 1.400 megtalálható a fővárosban, amelyek közül 197 élvez törvényes oltalmat, 14 faj fokozottan védett kategóriába tartozik.

Budapest területének kb. 65%-át (34 ezer ha) borítja zöldfelület (növényzettel fedett terület), amelynek nagy része erdőterület. Budapest erdősültsége (11%) más európai országokkal összehasonlítva átlagos, az egy főre jutó erdőterület 33 m², amelyből 25 m² rekreációs célú parkerdő.

A lakosság rekreációjában meghatározó elemek a zöldterületek (parkterületek) is, amelyből összesen mintegy 1.000 hektárnyi terület áll rendelkezésre (a főváros területének közel 2%-a), azaz 6 m² zöldterület jut egy főre, ami elmarad a nemzetközi ajánlásoktól (9 m²), de nem csak az alacsony zöldterületi ellátottság a probléma, mivel a közparkok térbeli eloszlása is egyenetlen (4. ábra). Budapest zöldfelületi rendszere helyenként nem tölti be megfelelően a rekreációs és kondicionáló szerepét, egyes városrészekben kevés és nem megfelelő minőségű zöldfelület áll rendelkezésre.

A közterületi zöldinfrastruktúra további fontos elemei az út menti fasorok, parkfák. Míg a kerületi önkormányzatok kezelésében megközelítőleg 700 ezer faegyed áll, a Fővárosi Önkormányzat mintegy 172 ezer faegyed fenntartásáról gondoskodik. A BKM-FŐKERT elmúlt 6 évben jelentős számban, mintegy 12 ezer faegyeddel gyarapította a közterületi fák számát. A fátelépítéseknek köszönhetően az üres fahelyek a kiemelt fasorokban nagyrészt megszűntek. Ugyanakkor Budapest zöldfelületi rendszerének egyik legérzékenyebb elemei a közterületi faegyedek, mivel a város szennyezettebb, és mechanikai hatásoknak leginkább kitett területein található. A kedvezőtlen környezeti hatások (pl. út- és közműépítések, közlekedés, parkolás által okozott sérülések, korlátozott benapozottság, behatárolt élettér, légszennyezettség) városszerte rontják a fák egészségügyi állapotát.

1. ábra: Zöldfelület-intenzitás értéke, 2020

Cél: 2030-ig növekedjen (>51)



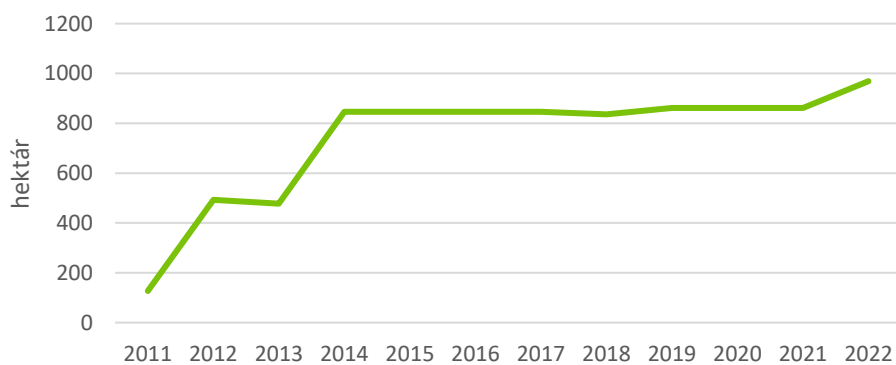
Forrás: BFVT

Megjegyzés: műholdfelvétélből (Sentinel műhold esetében 10 méteres, Landsat műhold esetében 30 méteres felbontásban) NDVI vegetációs index alkalmazásával nyert zöldfelület-intenzitás érték összesítve Budapest területére. A „zöldfelület-intenzitás” (ZFI) a vegetáció jelenlétének és egészségi állapotának egyesített indikátora, mely százalékos értékeivel (0-100%-ig) egyetlen számértékkel mutatja meg milyen területi aránnyal és milyen vitalitással bír a növényzet egy adott területrészen.

A legfrissebb, 2020-ban közölt kutatási eredmény alapján Budapest területének átlagos zöldfelület-intenzitása 51%.

2. ábra: Helyi jelentőségű védett természetvédelmi területek nagysága. 2022

Cél: 2030-ig 1400 hektár



Forrás: BFVT

Megjegyzés: a törvény a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján a fővárosban a helyi védett természeti területté nyilvánítás kizárólag a Fővárosi Közgyűlés hatásköre. A Fővárosi Közgyűlés által rendeletben kijelölt – országos védelem alatt nem álló – természetvédelmi területek és természeti emlékek tartoznak a védelmi kategóriába. A helyi védett területek természetvédelmi kezelését a BKM Nonprofit Zrt Kertészeti Divízió végzi.



A budapesti lakosság jellemzően elégedett a saját lakókörnyezetében a zöldterületekkel, parkokkal, ötös skálán átlagosan 3,9-es osztályzattal értékelték; a lakosság harmada nagyon elégedett ezen a területen.

Forrás: 2022-ben 1000 fős reprezentatív mintán végzett felmérés, Medián

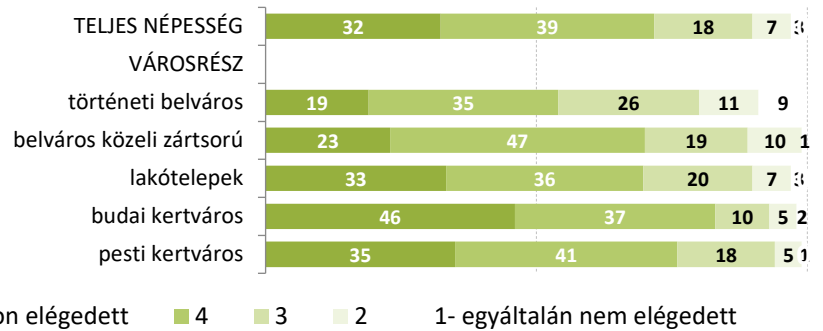
Forrás: BFVT

A zöldterület állandóan növényzettel fedett közterület (közpark, közkert), amely a település klimatikus viszonyainak megőrzését, javítását, ökológiai rendszerének védelmét, a pihenést és testedzést szolgálja. A Radó Dezső terv kiemelt célja, hogy 2030-ig az egy főre jutó zöldterületek (parkterületek) mennyiségét a jelenlegi 6 m²-ről, 7 m²-re növekedjen. Ez a vállalás több mint két Margitszigetnek megfelelő nagyságú új közpark területeket jelent.

2022: 13 újonnan elnyert támogatás az „Égig Éró Fű” pályázatban.

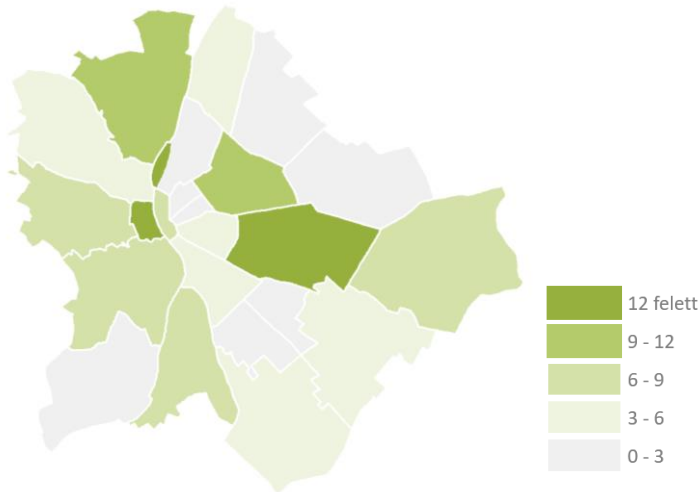
3. ábra: Parkokkal kapcsolatos lakossági elégedettség, 2022

Cél: 2030-ig növekedjen



4. ábra: Egy főre jutó zöldterületek nagysága (m²/fő), 2019

Cél: 2030-ig 7 m²-re növekedjen



FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK– KITEKINTÉSSSEL 2022-RE

A Fővárosi Közgyűlés 2021-ben elfogadta a Radó Dezső Tervet, Budapest Zöldinfrastruktúra Fejlesztési és Fenntartási Akciótervét, amelynek célja, hogy az összévárosi szempontokat szem előtt tartva, a Fővárosi Önkormányzat számára határozza meg a közvetlen kompetenciájába tartozó, valamint a közreműködésével, érdekképviseleti (lobbi) tevékenységével megvalósítandó feladatokat. Az akcióterv tervezési időszakára vonatkozóan – 2030-ig terjedően – meghatározza az akcióterületi projekteket és tematikus javaslatokat. Az egyes akcióterületek és a hozzájuk kapcsolódó projektek a Radó Dezső Terv honlapján érhetők el (rdt.budapest.hu).

A Fővárosi Önkormányzat a város környezeti állapotának javítása, fejlesztése érdekében különféle pályázati lehetőségeket hirdet meg a fővárosi zöldfelületek létrehozásával, megújításával, gondozásával kapcsolatos kezdeményezések támogatására. A Fővárosi Környezetvédelmi Alap 2021-es pályázatán összesen 11 pályázó részére együttesen közel 14,5 millió Ft-ot ítelt meg. A támogatás többek között komposztálási programok, tanösvények, kerékpártárolók, élőhelykezelési programok megvalósítását támogatja. Az „Égig Éró Fű” udvarzöldítési pályázat keretében pedig tizenöt budapesti társasház nyert el támogatást belső udvarának felújítására, főként a nagyfokú beépítésű belső városrészekben.

2021-ben megkezdődtek a Pünkösdfürdő park kivitelezési munkái. A 7 hektáros park számos ökológiai szempontból előremutató megoldást mutat fel összhangban a Radó Dezső tervvel (esőkert létesítése, honos társulások idéző többszintű zöldfelület, biodiverz rétek, kivitelezés alacsonyabb környezetterhelési megoldásai), a területen 600 faegyedet ültettek.

A BKM FŐKERT 2021-ben 29 hektáron folytatott alternatív gyepgazdálkodást méhlegelők kijelölésével, 1830 m²-en ökológikus virágágyat alakított ki a Tabánban és a XI. ker. Andor utcában, továbbá 2 db Miyawaki-minierdő telepített. A kísérleti területeken már egy év alatt megsokszorozódott a növények és az állatok száma, számos értékes, védett növény jelent meg.

2020-ban elindult a BP Fatár nevű nyilvános alkalmazása is, amely a Fővárosi Önkormányzat kezelésében álló minden fáról, parkról (és annak minden berendezéséről), erdőterületről, helyi védett természetvédelmi területről információt nyújt. Az utóbbi években a nyilvános alkalmazás tovább bővült, 2021-ben a VI., XIII., XIV. kerületi önkormányzatok által kezelt zöldfelületek és fasorok adataival.

Budapest helyi jelentőségű természetvédelmi területeinek bővítése érdekében több terület védetté nyilvánítása is folyamatban volt 2021-ben, az év végén született közgyűlési döntés az Óbudai-szigeti ártéri erdő és a Jegénye-völgy védelem alá helyezéséről. A Fővárosi Önkormányzat egyre több forrást biztosít a helyi védett természetvédelmi területek fenntartására, több területen (Felsőrákosi-rétek, Naplás-tó, Turjános természetvédelmi terület) kimutatható a tájidegen özönfajok visszaszorítása, az élőhelyekre jellemző védett növények megjelenése. 2021-ben lehetőség nyílt a Tétényi-fennsík és a Kőérberki szikes-rét természeti állapotának javítására. 2021 decemberében indult a Tétényi-fennsík Természetvédelmi Területen korábban elhelyezett jelentős mennyiségű hulladék (sitt) eltávolítása.

A stratégia céljait támogató további projektek, kezdeményezések

A Fővárosi Önkormányzat több kerületi zöldinfrastruktúra-fejlesztést is támogatott a TÉR-KÖZ projekt keretében: XIV. kerület, Rákospatak menti zöldfelületek megújítása az Egressy út és Mogyoródi út közötti szakaszon, Fővárosi intézménykertek rendezése, fejlesztése: FSZEK tagkönyvtárai, Közösségi faültetés Budafokon a Hosszúhegy téren, Bakáts tér megújítása stb.

2022: Pünkösdfürdő ökopark átadása.

2022: ökológikus gyepgazdálkodás 32 helyszínen, >30 hektáron, 3 új Miyawaki-minierdő.

2022: >20 ezer fát ültetett a Főváros a zöldfelületeken és erdőkben.

2022: az I. kerület is csatlakozott a FATÁR-hoz.

2022: Nagytétényi Duna-part 50 hektáros területének védetté nyilvánítása.

2022: megvalósult a Tétényi-fennsík, Mocsárosdűlő és Terbesi erdő megtisztítása.

A Miyawaki mini erdők nagyon gyorsan nőnek, sűrűbbek és nagyobb biológiai sokféleséget tartalmaznak a hagyományos erdő-sítésekénél, lenyűgözően összetett ökoszisztémák, amelyek az évek során önfenntartó növény-társulásokká érnek. Ezek a mini erdők könnyen ültethetők városi környezetben, például lakóövezetekben, iskolák udvarán, vállalati és gyári területeken, vagy bármely kihasználatlan városi telken.

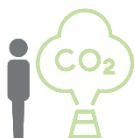
MONITORING JAVASLATOK

- A biodiverzitás változásának nyomon követésére a módszertan fejlesztése szükséges: indikátort célszerű meghatározni a természeti területek biológiai sokféleségének méréséhez.
- A parkok látogatottságának mérésre javasolt megvizsgálni, hogy lehetséges-e Google helyelőzmény-adatokhoz hozzáférni.
- A kerületi önkormányzatokat javasolt megkeresni lényegesebb zöldfelület-gazdálkodási adataik közreadása érdekében.

3.1.5.

ENERGIAHATÉKONYSÁG, KLÍMAVÉDELEM

A Fővárosi Önkormányzat célja a város károsanyag-kibocsátás szintjének csökkentése, energia- és anyagfelhasználás csökkentése, optimalizálása, a saját és gazdasági társaságainak tulajdonában álló épületek esetében az üzemeltetés hatékonyságának növelése, energia- és anyagfelhasználás csökkentése, optimalizálása, távhőrendszer zöldítése. Cél továbbá az energiahordozóktól való függőség mérséklése, a városi klíma javítása, hősziget-hatás csökkentése, Budapest adaptációs képességének javítása az árvízvédelmi védvonalak fejlesztésével, a csapadékvizek helyben tartásával, a villámárvizek és elöntések kockázatainak csökkentésével.



3,9 tCO₂/fő

az egy főre jutó éves energiafelhasználáshoz köthető CO₂ kibocsátás, 2021, BFVT

59 MW



lakossági megújuló alapú háztartási méretű kísérőművek invertereinek beépített teljesítménye 2021, ELMÜ

32 km



a MÁSZ+1,3 m biztonsági szintnek megfelelő árvízvédelmi védvonal hossza, 2021, FCSM

HELYZETKÉP

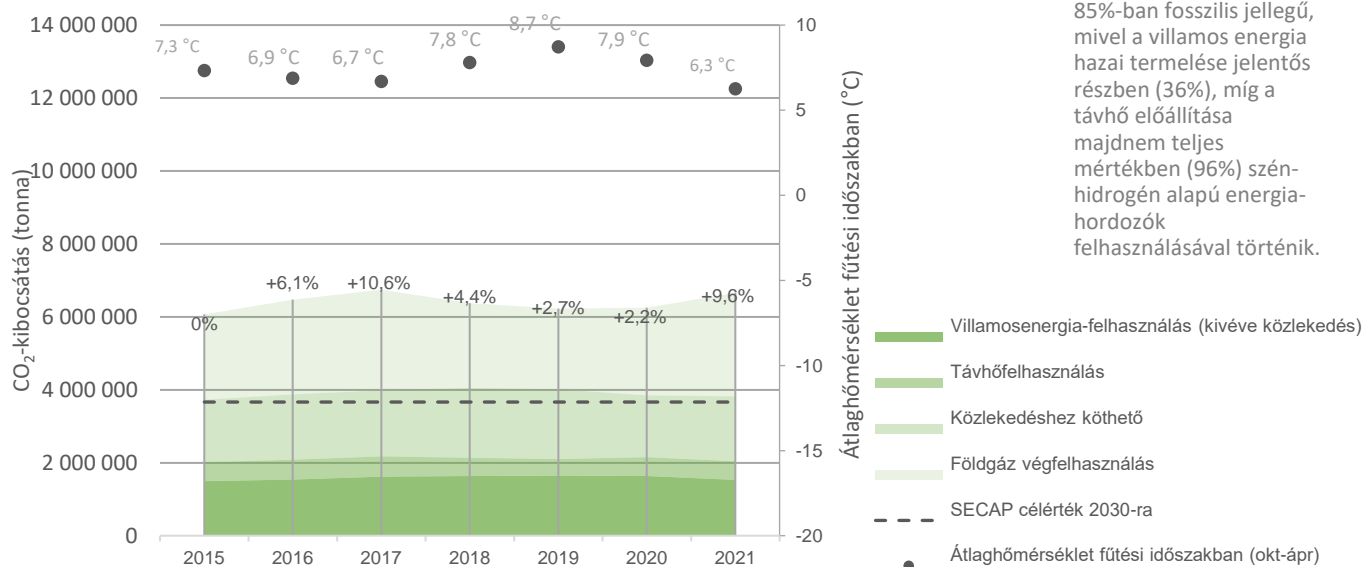
Az épületek energiafelhasználásának kb. 60%-a a háztartásoknál jelentkezik, míg a közületek, szolgáltatások és kereskedelem együttesen 35%-ot tesz ki (NEÉS, 2015). A budapesti ÜHG-kibocsátások mérséklésének egyik leghatékonyabb módja ezért az épületek üzemeltetéséhez szükséges energiaigény csökkentése, amely mind a villamos energia, mind a földgáz, mind az egyéb energiahordozók felhasználásának mérséklését eredményezi. A budapesti lakóépületek energiaigénye (annak CO₂-hozzájárulása) adja gyakorlatilag az összes ÜHG csökkentési (mitigációs) lehetőség 75%-át. A lakóépületek korszerűsítése nemcsak környezeti, hanem társadalmi kérdés is, a belvárosi leromlott fizikai állapotú társasházak mellett a külső kerületek családiházak területén egyaránt. A SECAP éves energia- és CO₂-leltárának adatai azt mutatja, hogy az éves energiafelhasználáshoz köthető CO₂-kibocsátás alakulása a fűtési időszak átlaghőmérsékletével korrelál (1. ábra).

A megújuló energiaforrások az energiatermelésben továbbra is alacsony részarányt képviselnek, az energiafüggőség csökkentési kényszer ugyanakkor újabb lökést adhat elterjedésüknek. Az évről évre növekvő villamos energia igények megújuló alapú fedezésére elsősorban a napenergia hasznosítása kínál lehetőséget, amelynek részaránya még nem számottevő a fosszilis energiahordozókhoz képest, viszont beépített kapacitásuk évről évre dinamikusan nő. Budapest Fenntartható Klíma- és Akcióterve 2030-ra 1500 MW beépített kapacitás megvalósulását vetíti előre a fővárosban.

A klímaváltozás okán Budapesten is egyre gyakrabban és egyre intenzívebben jelentkeznek a szélsőséges időjárási események, pl. tartós hóhullámok, árvizek, felhőszakadások, villámárvizek, elöntések, viharos erejű szelek, vagy épp tartós szárazság (aszály). Az 1901 és 2021 közötti időszakban Budapest évi középhőmérsékletében mintegy 1,45 °C-os emelkedés mutatható ki, ezzel párhuzamosan a napfénytartam évi összege az 1970-es évek kezdetétől növekszik. Az elsőrendű árvízvédelmi védvonalak (árvízvédelmi töltés, -fal vagy -magaspart) védművei több szakaszon magasság- illetve keresztmetszet hiányosak, sok helyen felújításra szorulnak. Budapest esetében az elsőrendű árvízvédelmi műveknél a magassági biztonság mértékadó árvízszint (MÁSZ) +1,3 méterre került meghatározásra, az árvízvédelmi védvonal hossza 2020-hoz képest nem változott.

1. ábra: Energia végfelhasználáshoz köthető CO₂-kibocsátás, 2015-2021

Cél: 2030-ig 40%-os csökkentés a 2015-ös bázisévhez képest (6,11 millió tonna)

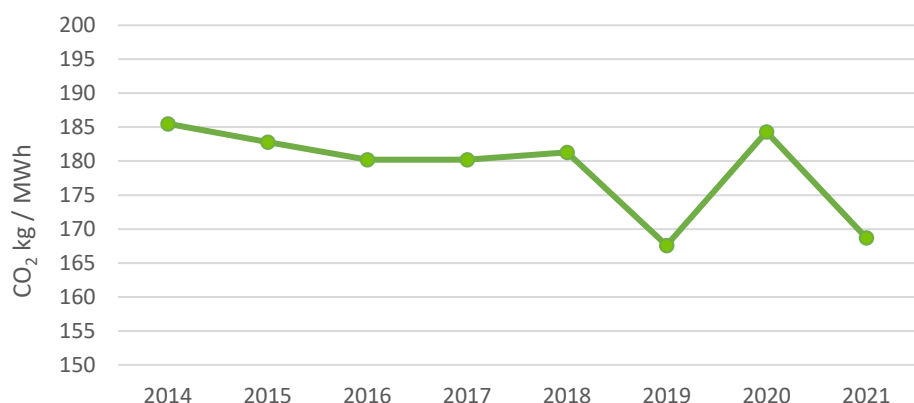


Forrás: BFVT

Megjegyzés: Budapest energiafelhasználása 85%-ban fosszilis jellegű, mivel a villamos energia hazai termelése jelentős részben (36%), míg a távhő előállítása majdnem teljes mértékben (96%) szén-hidrogén alapú energia-hordozók felhasználásával történik.

2. ábra: Távhő felhasználáshoz kapcsolódó fajlagos CO₂-kibocsátás, 2014-2021

Cél: 2030-ig csökkenjen



Forrás: BKM – FŐTÁV divízió

Megjegyzés: Távhőhálózaton 1 MWh értékesített hőenergiára jutó CO₂ éves mennyisége

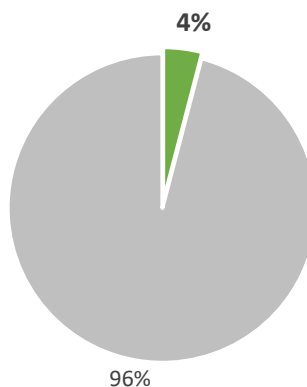
3. ábra: Megújuló energia részarány a távhőhálózaton, 2021

Cél: 2030-ig növekedjen



28,9 MW/év

Tárgyévben lekötött új távhőkapacitás (fűtés)



Forrás: BKM – FŐTÁV divízió

Megjegyzés: Távhőhálózatra kiadott megújuló energiaforrás részaránya. A hulladékok energetikai hasznosításából (HUHA) származó hő 50%-kal kerül figyelembevételre.

4. ábra: Árvízvédelmi védvonal, 2021

Cél: 2030-ig növekedjen a jogszabályban meghatározott MÁSZ+1,3 méter biztonsági szintet is magába foglaló megfelelő magasságú árvízvédelmi védvonal hossza.

Forrás: FCSM

Megjegyzés: Budapest árvízvédelmi védvonala kiépített, azonban több helyen magassághiányos, vagy nem megfelelő keresztmetszeti kialakítású, illetve a partvédművek sok helyen felújításra szorulnak. A 74/2014. (XII. 23.) BM rendelettel módosították a mértékadó árvízszinteket (MÁSZ)



A 2021. évi SECAP energia-leltára alapján az energiahatékonysági és klímavédelmi célok eléréséhez fokozni kell az épületállomány energetikai korszerűsítési programjait és a megújulókat használatát.

Együttműködési megállapodást írt alá a FŐTÁV - Budapesti Távhőszolgáltató Nonprofit Zrt. és az izlandi Arctic Green Energy cégcsoport geotermikus távhőtermelő egységek létesítéséről. A beruházás évi 21 ezer tonna CO2 kibocsátás-csökkenést eredményezhet a fővárosban.

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK – KITEKINTÉSSEL 2022-RE

A városfejlesztés és városüzemeltetés terén a klímavédelmi célok érvényre juttatásáért a Fővárosi Önkormányzat Klíma- és Környezetügyi Főosztálya felel. A szemléletformálás, együttműködés, kommunikáció területén – többek között – ellátja a fővárosi kerületek klímapolitikai céljai megvalósításának szakmai támogatását, összehangolja a több kerületet átfogó fővárosi klímapolitikai intézkedéseket és működteti a Budapesti Éghajlatváltozási Platformot.

A Fővárosi Közgyűlés által 2021 márciusában elfogadott Klímastratégia és Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterv (SECAP) keretében Budapest 2030-ig a CO₂-kibocsátásának 40%-os csökkentését vállalta. Az akcióterv tartalmazza – a 2015. évi alapadatok felvételét követően – a 2030-ra kitűzött kibocsátási célértékek megvalósulásához szükséges intézkedéseket és cselekvési programokat.

A BKM Főtáv geotermikus kiserőmű létesítésének előkészítése 2021-ban folyamatban volt, a beavatkozás célja a távhőhálózatra kiadott megújuló energiaforrás részarányának növelése.

A közszolgáltató gazdasági társaságoknál folyamatosan valósulnak meg energiahatékonyságot növelő beruházások (kazáncserék, napelemek és napkollektorok telepítése stb. lásd melléklet).

A „Budapest – Nappal hajtva” projekt a napenergia (mint a legegyszerűbben elérhető megújuló energiaforrás) adta problémákat és lehetőségeket vizsgálja a város területén.



Fővárosi szolárkataszter - <https://nappalhajtva.budapest.hu/>

2021-ben több árvízvédelmi szakasz fejlesztése kezdődött meg: Aranyhegyi-patak jobb parti töltés, a Római-part, Pünkösdfürdői töltés.

A BKM FÓTÁV Távhőszolgáltatási Divízió partnerként, társult kedvezményezettként vesz részt a LIFE IP HungAIRy elnevezésű projektben. Ennek keretében 2022-ig elkészült a „Kéménymentes Belváros” fejlesztési terv, amely a belvárosban lévő intézmények és lakóépületek távhőszolgáltatásba történő bekapcsolási lehetőségeit vizsgálta, illetve a Széchenyi Gyógyfürdőben rendelkezésre álló geotermikus energiaforrásból származó, nem hasznosuló termálhő potenciáljának, valamint a termálhő alkalmazási lehetőségének vizsgálata. 2021 októberében a projekt keretében egy információs napra is sor került.

A Fővárosi Önkormányzat a csapadékvíz visszatartása, hasznosítása, a városi villámárvizek és elöntések kezelése és a városi hőhullámok elleni védekezés érdekében a „VárosiEsző – LIFE Runoff” projektben modellezésen alapuló átfogó fővárosi csapadékvíz stratégiát készít. A projekt vezető partnere a XII. kerületi Önkormányzat, a Fővárosi Önkormányzat mellett projektpartnerként vesz részt az együttműködésben a VII. és XVIII. kerületi Önkormányzat.

Budapest felismerte, hogy a városi élelmezési rendszerek jelentős hatással vannak a városok klímavédelmi célú törekvéseire is, ezért partnerként részt vesz három olyan projektben is, melyek célja a fenntartható fővárosi élelmezéspolitikák kialakítása.

A stratégia céljait támogató további projektek, kezdeményezések

Külső környezetben történt lényeges változások:

A 7/2006. TNM rendelet az év folyamán ismét módosult, a közel nulla energiaigényű épületek vonatkozó követelmény folyamatosan tolódik.

MONITORING JAVASLATOK

- A Fővárosi Önkormányzat tulajdonában lévő, közszolgáltatásokhoz ellátásához kapcsolódó épületek energiafogyasztásának, energetikai állapotának, műszaki jellemzőinek és fejlesztési igényeinek monitorozására készülő adatbázis felhasználásával új indikátorok előállítása, beépítése a monitoring rendszerbe (az adatbázis kiépítése 2022-ben kezdődött meg). Az adatbázis az energiahatékony épületüzemeltetés és a jövőbeli korszerűsítések tervezésében nyújt segítséget.
- A Budapesti Környezeti Állapotértékelés során előálló új kulcsindikátorok integrálása a monitoring rendszerbe.
- Fővárosi lakásállomány állapotára vonatkozó mutatók kialakítása a Lechner Tudásközpont e-energetikai tanúsítvány adatbázisával együttműködve.

A "Budapest nappal hajtva" program keretében 2022-ben elkészült Budapest első szolár térképe, ami egy web-alapú, mobiltelefonon is futó térképes alkalmazás, amely nem csak az egyedi háztetők napelemes potenciálját mutatja meg, hanem azt is megadja, hogy benapozottság szempontjából kerületi szinten vagy akár a teljes fővárosban összesen elméletileg mennyi napelem telepíthető a tetőkön.

2022-ben befejeződtek az Aranyhegyi-patak jobb parti töltés és a Római-part, Pünkösdfürdői töltés kivitelezési munkálatai, azonban átadásuk még nem történt meg. Megkezdődött a Csillaghegyi öblözet (Királyok útja, Nánási út töltés) árvízvédelmére vonatkozó tervezés előkészítése, az elsőrendű árvízvédelmi védvonal helyének kijelölésével. Továbbá megkezdődött a Pest-Észak árvízvédelmi szakasz védvonalszakaszainak fejlesztése.

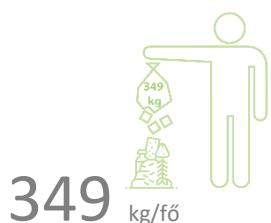


A 2021. évi felmérés szerint a Budapesten élők 7 %-a biztosan, 17 %-a valószínűleg végeztet valamilyen energetikai felújítást a lakásán a következő három évben. 2020-ban ugyanennyien (8 és 16 %) voltak nyitottak az energetikai korszerűsítésekre.

Forrás: Forrás: a Budapesti Környezeti Állapotértékeléshez készített reprezentatív közvélemény-kutatás alapján 2020, 2021, Medián

3.1.6. FENNTARTHATÓ VÁROSÜZEMELTETÉS

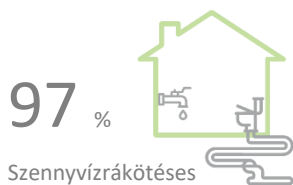
Budapest biztonságos működése és kiegyensúlyozott fejlődése érdekében a fizikai erőforrásokat hosszú távon fenntartható módon kell hasznosítani. A rövid úton hulladékká alakító lineáris folyamatok helyett az újrahasznosító, körkörös szemléletet kell érvényre juttatni és ösztönözni kell az újrahasznosítási lehetőségeket. Fejleszteni kell az elavult víziközmű rendszert korszerű technológiák alkalmazásával. A Fővárost is ellátó meglévő vízbázist ellenállóvá kell tenni a szélsőséges időjárással hatásaival szemben is.



Egy főre jutó települési hulladék mennyisége, 2021, BKM/FKF divízió



Szelektíven gyűjtött települési hulladék aránya, 2021, BKM/FKF divízió



Szennyvízrákötéses lakások az ivóvízbekötéssel rendelkező lakások arányában, 2020, KSH

HELYZETKÉP

A Magyarországon kezelt 26,6 millió tonna összes hulladékmennyiség kb. 10%-a Budapesten regisztrált. A főváros területén az elmúlt években átlagosan évente 1,8 millió tonna hulladék keletkezett. A nem veszélyes hulladékmennyiség– évenként nagy ingadozással, de – kb. 50%-ban építési-bontási hulladék, a fennmaradó rész tartalmazza a közszolgáltatás keretében gyűjtött települési hulladékokat is.

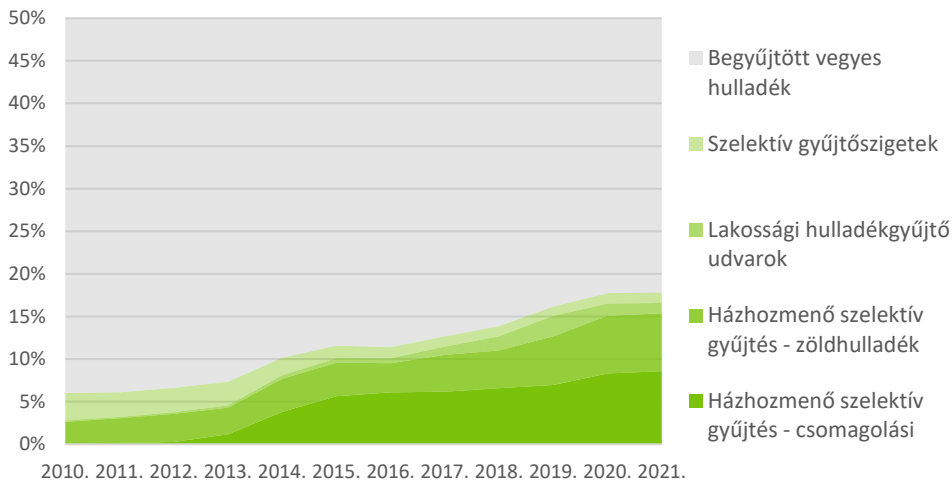
Az FKF a főváros területén átlagosan 600-650 ezer tonna hulladék összegyűjtését végzi el évente. Bár a Főváros az elmúlt évtizedekben jelentős infrastruktúra fejlesztést hajtott végre a szelektív hulladékgyűjtés területén, az így begyűjtött, hasznosítható hulladékok aránya 2019-ig dinamikusan növekedett, de azóta stagnál, ami részben a pandémia miatt a hulladékudvarok korlátozott működésével függ össze. A szelektíven gyűjtött hulladék 95 ezer tonna körül alakul, amely a fenti összes hulladék 16%-át teszi ki (1. ábra). A szelektíven gyűjtött hulladék kb. 40%-át a kertvárosias lakóterületeken gyűjtött kerti biohulladék adta. A jelentős égetőművi kapacitás mellett is magas (2021-ben 31%-os) az előkezelés, válogatás nélkül lerakott települési hulladékok aránya. A körforgásos gazdálkodás megvalósítása érdekében a hulladékok minél jobb környezeti eredménnyel járó hasznosítása mellett egyre nagyobb kihívást jelent az anyagtakarékosság, azaz a hulladékok keletkezésének megelőzése, de a települési hulladékok mennyisége évek óta nagyjából azonos szinten stagnál. Az egy főre jutó éves települési hulladékmennyiség 2021-ben 349 kg/fő volt, ami az EU-s átlagnál kedvezőbb, de országos szinten magasnak számít.

A főváros területén az ivóvízellátást és a tűzvíz biztosítását, valamint részben a szennyvíz tisztítását a Fővárosi Vízművek Zrt., a szennyvízelvezetést és részben a szennyvíztisztítást a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. biztosítja. Az elsődleges közműolló az egy kilométer ivóvízvezeték-hálózatra jutó szennyvízcsatorna-hálózat hossza méterben, amely Budapest esetében 2021-ben 843 méterre tehető. A másodlagos közműolló a vízvezetékbe és a csatornahálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége. Budapesten 2021-ben a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 936.605 db, a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások száma pedig 910.057 db, amely alapján elmondható, hogy az ivóvízbekötéssel rendelkező ingatlanok több, mint 97 %-a rendelkezik szennyvíz rákötéssel is, így a másodlagos közműolló értéke 2,83 % (4. ábra).

A városüzemeltetés további területei közül a távhőszolgáltatással kapcsolatos információkat a 3.2.5. fejezet, míg a zöldfelület-gazdálkodással kapcsolatos információkat a 3.2.4. fejezet tartalmazza.

1. ábra: Szelektíven gyűjtött települési hulladékok aránya (%)

Cél: 2030-ig növekedjen

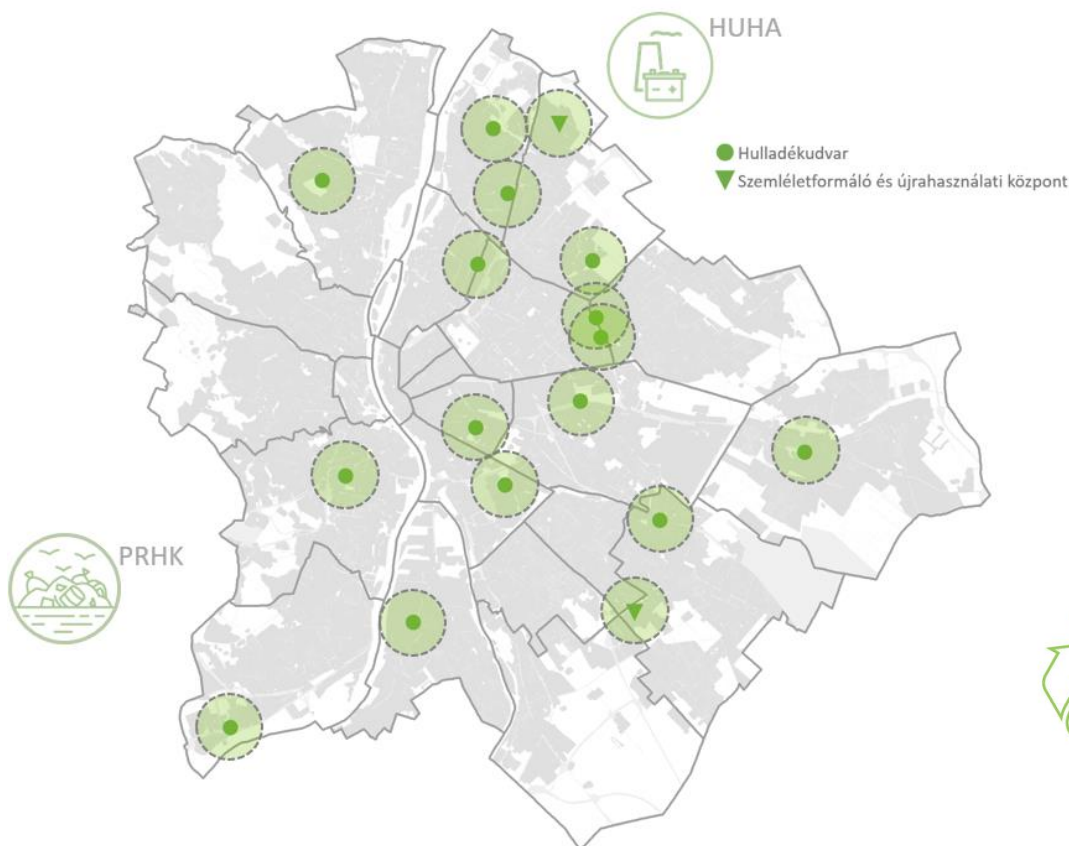


Forrás: BKM

Megjegyzés: a mutató kifejezi a település szelektív hulladékgyűjtési gyakorlatának jóságát - másként: a lakosság szelektív hulladékgyűjtési hajlandóságát. BKM által közszolgáltatás keretében szelektíven gyűjtött hulladék aránya az összes begyűjtött mennyiséghez képest.

2. ábra: Hulladékudvarok száma, 2021

Cél: 2030-ig növekedjen



Forrás: BKM

Megjegyzés: a BKM által üzemeltetett lakosság számára részben ingyenesen hozzáférhető hulladékudvarok száma 2021-ben 17 db volt, ezek közül kettő szemléletformálási és újrahasználati központként (SZÚK) is üzemel. A térképen a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás fő kezelő létesítményei, azaz a Pusztazámori Regionális Hulladékkezelési Központ (PRKH) valamint a rákospalotai Hulladékhasznosító Mű (HUHA) pozíciója látható.



67.400 db

59.163 db

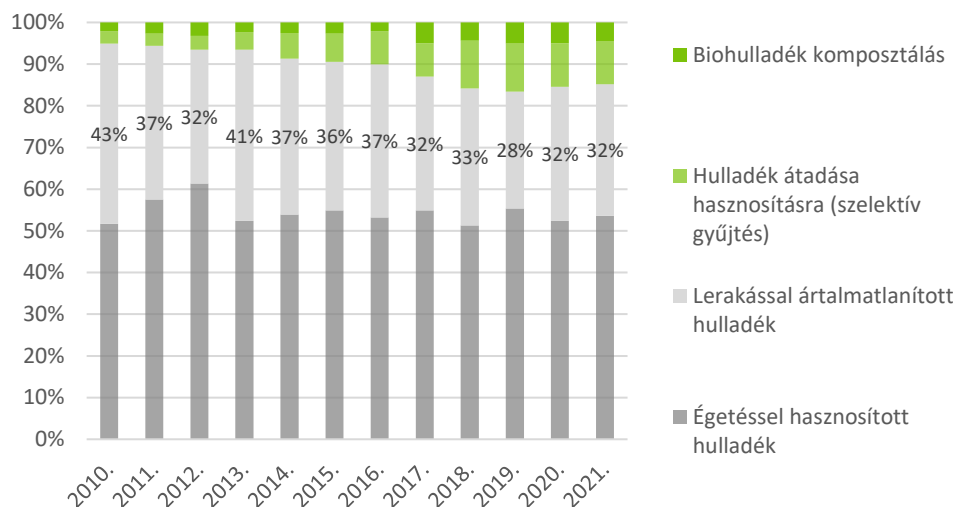
az újrahasználati központokban leadott és értékesített tárgyak száma, 2021, BKM

3. ábra: Települési hulladék hasznosítási aránya

Cél: 2030-ig a lerakással ártalmatlanított hulladék aránya 10% alá csökkenjen

Forrás: BKM

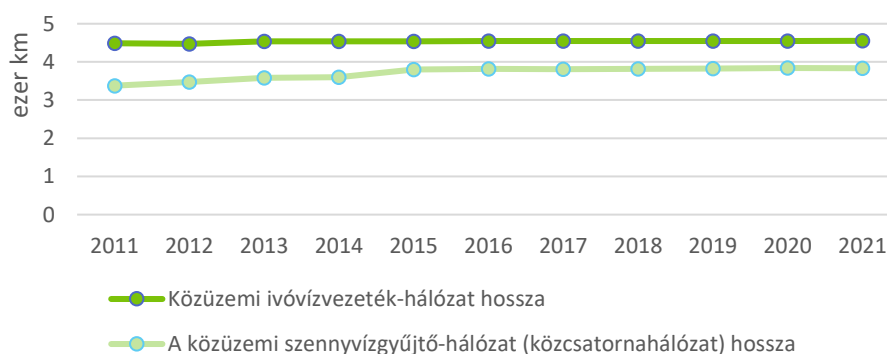
Megjegyzés: a közszolgáltató (BKM) által Budapest területén az adott évben a közszolgáltatási tevékenység keretében a lakosságtól és gazdasági szervezetektől, intézményektől begyűjtött települési hulladék lerakóban előkezelés nélküli ártalmatlanítási aránya.



Az ivóvízellátó rendszer és a szennyvízelvezető hálózat hosszának aránya 2021-ben 0,84 volt. Az ivóvízellátó rendszer magába foglalja a főnyomó- és elosztóvezetékek hosszát, ugyanakkor a bekötővezetékek hosszát nem. A szennyvízelvezető rendszer hossza magába foglalja az egyesített rendszerű és az elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna hosszát, azonban a csapadékcsatorna és rákötővezetékek hosszát nem.

4. ábra: Az ivóvízellátó rendszer és a szennyvízelvezető hálózat hosszának aránya, 2011-2021

Cél: 2030-ig növekedjen



2022: átadásra került az új Logisztikai és Szolgáltató Központ 110 ezer tonna hulladék ártakó kapacitással.

2022: új, vasárnap is nyitva tartó hulladékudvar nyílt a XVIII. kerületben.

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK– KITEKINTÉSSSEL 2022-RE

A BKM Zrt. a 2021-ben a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás terén alábbi fejlesztéseket valósította meg, vagy kezdte meg.

- 2021-ben kezdődött meg a közösségi komposztálók kialakításának programja. Az év végére már 5 komposztáló működött a főváros nagyobb parkjaiban, melyek gondozását helyi civil szervezetek látják el.
- 2021-ben több jelentős infrastruktúra fejlesztés volt folyamatban a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást hatékonyság-növelésére (Logisztikai Szolgáltató Központ, Nagyválogatómű) kialakítása, amely hulladékátrakó állomás mellett szelektív hulladékgyűjtő udvart és konténermosót is magában foglal.
- Mobil hulladékudvar szolgáltatás előkészítése folyamatban a hulladékudvarral nem rendelkező vagy gyéren ellátott kerületekben, területeken.

- Folyamatos a hulladékkezelés és településtisztaság területen működő gépjárműpark, műszaki berendezések megújítása, hatékony és környezetbarát eszközök beszerzése.
- Folyamatos a hulladékgazdálkodással kapcsolatos széleskörű tájékoztatás, szemléletformálás.

2022: 10 új, korszerű takarítógépet állított működésbe a BKM FKF Köztisztasági Divízió.

A BKISZ projekt II. szakasza 2020 végén lezárult, amely keretében további 30-32 km csatorna megépítésére került sor, illetve a fejlesztés keretében a megtörtént a Budaörsről származó szennyvizek Budapestre történő átvezetése.

Külső környezetben történt lényeges változások:

A körforgásos gazdaság elveinek előmozdítására szigorodtak az EU-s irányelvek, célkitűzésként megfogalmazva, hogy a hulladékgazdálkodást a jövőben fenntartható anyaggazdálkodássá kell alakítani. Hulladék Keretirányelv 2018-as szigorításából adódó új alapkövetelmények (többek között):

- biohulladék kötelező elkülönített gyűjtése 2023. december 31-től,
- háztartási veszélyes hulladék elkülönített gyűjtése 2025. január 1-től,
- 2025-re a települési szilárd hulladék 50% a újrafeldolgozásra kerüljön,
- 2040-re a települési szilárd hulladék min. 65%-a kerüljön újrafeldolgozásra és max. 10%-a kerülhet lerakásra.

Magyarországon ismét átalakítás alatt áll a hazai hulladékgazdálkodás rendszere. Több vonatkozó törvény 2021. februári egyidejű módosítása szerint a jelenlegi hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenység 2023. július 1-től már nem önkormányzati, hanem állami közfeladattá fog válni. Ezzel összefüggésben a jelenleg hatályos hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződések a törvény erejénél fogva 2023. június 30. napján megszűnnek, a Fővárosi Önkormányzat a BKM Budapesti Közművek Nonprofit Zrt-vel eddig biztosítja a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást. A közszolgáltatási feladat további ellátásával kapcsolatban a Fővárosi Közgyűlés 2022 szeptemberében elvi egyetértését fejezte ki, hogy a MOL Nyrt. (az állami feladatellátás koncesszora) és a Budapesti Közművek közös vállalatot hozzanak létre.



A budapestiek a közepesnél valamivel elégedettebbek a szelektív hulladékgyűjtés hatékonyságával, ugyanakkor a szelektív gyűjtés gyakoriságával inkább jobban elégedettek.

A budapestiek szinte mindegyike hajlandó lenne külön gyűjteni a háztartási szerves, biológiailag lebomló hulladékot, ha lenne erre a célra külön gyűjtőedény.

Forrás: a Budapesti Környezeti Állapotértékeléshez készített reprezentatív közvélemény-kutatás alapján 2020, 2021, Medián

MONITORING JAVASLATOK

- A Fővárosi Vízművek Zrt.-vel egyeztetve pontosítani szükséges a korszerűsítésre szoruló ivóvízhálózat hosszát, illetve egységesíteni kell a megadandó adat jellegét (átmérő; a vízhálózatban betöltött szerepe)
- Szintén pontosítani kell az ólombekötések számát, mert ugyan az utóbbi években a Műszaki Információs Rendszerben történt adattisztítás, azonban az utóbbi években (2019-2021) eltérő számok kerültek megadásra.

3.2.

ESÉLYTEREMTŐ

BUDAPEST

BUDAPESTI HELYZETKÉP

ÖSSZEGZÉS

Budapest csökkenő lakosság száma mellett nem változott a 14 év alattiak (13%) és a 65 év felettiek (21%) össznépeségen belüli aránya 2020-hoz képest, ami összefüggésbe hozható a COVID-19 járványhelyzettel, különösen a 65 éves és idősebb korcsoporton belüli magasabb halandósággal. A mintegy 367 ezer 65 évnél, és ezen belül 90 ezer 80 évnél idősebb lakos számával szemben a bentlakásos idősothtonok összkapacitása 7,1 ezer férőhely volt 2021-ben, az előző évhez képest 45 férőhely szűnt meg. A kapacitások kihasználtsága a felvételt nehezítő járványhelyzet miatt a korábbi éveknél jóval alacsonyabb, 90% alatti volt minden fenntartói kör esetében.

A születéskor várható átlagos élettartam továbbra is magasabb Budapesten, mint az országos átlag (nők esetében 1,2, míg férfiaknál 2,2 év az eltérés), de a környező referencia fővárosok – Prága és Bécs – adatainál kedvezőtlenebb, csakúgy, mint a mortalitási és morbiditási, lakosság számra vetített adatok. 2021-ben a születéskor várható élettartam mindenhol csökkent az előző évhez képest a COVID-járványhelyzet következtében.

A hajléktalan emberek életkörülményeinek felmérésére irányuló 2021. évi Február Harmadika Adatfelvétel során a fővárosi hajléktalanellátó intézményekben megkérdezettek 41%-a, míg a közterületen elért hajléktalan személyek – számuk az előző évhez képest alacsonyabb volt – 58%-a 55 éves vagy idősebb volt. A hajléktalanellátó intézmények beszámolóí szerint egyre nagyobb azok aránya, akik valamilyen egészségügyi problémával küzdenek. 2021-ben a COVID 19 járványhelyzetben a szociális szektorban dolgozók terhelése – mind pszichés, mind fizikai értelemben – nagyobb volt.

A fővárosi lakosság gazdasági aktivitására vonatkozó adatok kedvezően alakultak 2021 során, különösen a 2020. évi, átmenetileg romló helyzethez képest: a munkanélküliségi ráta újra 3% alá csökkent. Ezzel együtt az álláskeresők között újra magasabb arányban voltak jelen a tartósan munkanélküliek. A fővárosi nettó átlagjövedelem nominálisan 6,7%-kal nőtt az előző évhez képest – miközben az infláció 5,1% -os volt – és 25%-kal haladta meg az országos átlagot 2021-ben. Mindeközben a használt lakások átlagára 8,1%-kal, az új építésű lakások ára 16,2%-kal nőtt, és a 2020. évi visszaeséshez képest újra emelkedett a fővárosi lakbérindex. A megfizethető lakásállomány aránya tovább romlott, az önkormányzatok tulajdonában lévő lakásállomány összességében csökkent, az alternatív új modellek (lakásügynökség, kollektív tulajdonú lakások) érdemi nagyságrendben még nem voltak jelen Budapesten. Mindez tovább rontotta a lakhatás megfizethetőségét a fővárosban.

Az országos átlagnál sok esetben kedvezőbb adatok mögött azonban továbbra is jelentős különbségek vannak: 2019 óta emelkedik a szegénység és társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek aránya (2021-ben 15,2%), és ez az egyszülős, gyermekes háztartásokat az átlagtól sokkal nagyobb mértékben érinti (32%). A lakással kapcsolatos fizetési hátralékkal rendelkezők aránya 4,8%, továbbá a lakosság 3,1%-a alulfűtött lakásban élt 2021-ben. A területi különbségek a kerületek jövedelmi és születéskor várható átlagos élettartamra vonatkozó adatai alapján nőnek. A területi szegregációról friss adatokat a 2022. évi Népszámlálás fog adni, de a kerületek felülvizsgált stratégiai dokumentumai alapján továbbra is a mikroszegregátumok jellemzőek Budapestre. A területi különbségek mellett az iskolai szegregáció is erősödik Budapesten, továbbá az elmúlt évekhez képest nőtt a korai iskolaelhagyók aránya.

Az idős korú népesség magas aránya, a nemzetközi összehasonlításban kedvezőtlenebb halálozási adatok, az idős és rossz egészségi állapotban lévő hajléktalan személyek magas száma továbbra is alátámasztja a szolgáltatásfejlesztési igényt az egészségügyi és szociális ellátás területén.

A fővárosi lakhatás megfizethetősége romlott. Az átlagjövedelmek magasabbak az országosnál, az egyes foglalkoztatási csoportok között azonban jelentős eltérések vannak, a szegénység a rendszeres jövedelemmel rendelkezők egy részét is fenyegeti, ami kihat a lakásszerzés és megtartás esélyeire.

A különböző indikátorok alapján a társadalmi egyenlőtlenségek nőttek Budapesten, 2019-hez képest többen vannak azok, akik valamilyen segítő szolgáltatásra szorulnak életkilátásaik és jövedelmi helyzetük javítása érdekében.

EREDMÉNYEK

A FŐVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT 2021. ÉVI BEAVATKOZÁSAINAK ÖSSZEGZÉSE, KITEKINTÉSSEL 2022-RE

A fővárosiak lakhatási helyzetét támogató intézkedések 2022-ben tovább bővültek, emelkedett a lakásrezi támogatás összege a legrászorultabbak számára és bővült a jogosultak köre. 300 millió Ft-os támogatási kerettel újraindult a Fővárosi Szolidaritási Alap, döntés született a Fővárosi Lakásügynökség elindításáról. 2022 év végéig már közel 200, korábban hajléktalanságban élő budapesti lakos elhelyezése történt meg bérlakásban vagy nyugdíjasházban.

A szociális ágazatban az önkormányzat további lépéseket tett 2022-ben a munkavállalók bérhelyzetének javítására.

2022-ben nőtt a CT és MR program keretében elvégzett vizsgálatok száma és befejeződött több, a fővárosi EBP keretből támogatást nyert kerületi egészségügyi fejlesztés.

2022-ben megnyílt az Idősek Információs Pontja és elkészült a hajléktalanság csökkentésére irányuló fővárosi stratégia.

2022-ben is folytatódott a közösségi közlekedés és kapcsolódó közterületek, valamint az intézmények akadálymentesítése.

A Fővárosi Önkormányzat a tulajdonában lévő lakások vonatkozásában 2021-ben leállította az értékesítést, megtiltotta az elhelyezés nélküli kilokoltatást a gyermekes családok és más sérülékeny csoportok esetében, módosította lakásrendeletét annak érdekében, hogy a nagyobb hátralékok felhalmozódása megelőzhető legyen, továbbá lakbérkedvezményt nyújtott a járványügyi veszélyhelyzet miatt jelentős jövedelemcsökkenést elszenvedő bérlőknek. Fontos eredmény, hogy miközben a fővárosi kerületi önkormányzatok tulajdonában lévő lakások összesített száma csökkent, a Fővárosi Önkormányzat lakásállománya 12 lakással bővült 2021 során és tovább csökkent az üres lakások száma. Az év során 25 lakás korszerűsítése valósult meg. A Fővárosi Önkormányzat célja, hogy a Fővárosi Lakásügynökség létrehozásával a magánszektorból is bevonjon a bérbeadható állományba lakásokat. Ennek előmozdítása érdekében, pályázati forrás felhasználásával készült el 2021-ben a Fővárosi Lakásügynökség cselekvési terve, mely az új működési modell kidolgozására irányult. A hajléktalanságból való kilépést támogató intézkedések között folytatódott a korábban hajléktalan budapestiek önkormányzati lakásokba költöztetése. A 2020-ban Fővárosi Önkormányzat által újraindított lakásrezi támogatás tapasztalatai alapján 2021-ben bővült a jogosultak köre és egyszerűsödött az igénylés.

A hajléktalanellátó intézményekben csak a legszükségesebb korszerűsítési és akadálymentesítési munkák tudtak a tárgyévben megvalósulni, csakúgy, mint a Fővárosi Önkormányzat által fenntartott idősök otthonaiban. 2021-ben továbbra is a védelmi intézkedések fenntartása volt a legfontosabb, az ehhez szükséges működési támogatás biztosításával, valamint a járvány idején végzett elkötelezett munka elismeréseként a munkavállalók egyszeri pénzbeli jutalmazásával. A járványügyi veszélyhelyzet idején több mint félmillió adag ételt biztosított ingyenesen a Fővárosi Önkormányzat a budapesti szociális intézményekben élők számára.

2021-ben az Egészséges Budapest Program éves forráskeretéből folytatódott a CT és MR várólista csökkentési program, ezzel segítve a fővárosiak diagnosztikai vizsgálatokhoz való gyorsabb hozzáférését. A 2021-ben rendelkezésre álló 10,2 milliárd Ft-os keret jelentősebb része a kerületi egészségügyi infrastruktúra fejlesztését szolgálta. Folyamatos tesztelésekkel és védőfelszerelések biztosításával a Fővárosi Önkormányzat – önként vállalt feladatként – 2021-ben is támogatta a járványhelyzet visszaszorítását.

2021-ben elindult több jelentősebb, a 2021-2027-es uniós pénzügyi ciklus alatt Budapest rendelkezésére álló ESZA+ forrásból tervezett projekt előkészítése. 2021-ben a Fővárosi Idősügyi Tanács bevonásával elkészült a Fővárosi Idősügyi Stratégia.

A szegénység, az egyenlőtlenségek csökkentése és a társadalmi befogadás területén folytatódottak a megkezdett projektek, a járványhelyzet alatti korlátozások miatt a személyes találkozást igénylő programok száma alacsonyabb volt. 2021-ben újjászerveződött a Budapesti Kábítószer Egyeztető Fórum.

Az akadálymentesítési beavatkozások 2021-ben is folytatódottak a közösségi közlekedés (M3 metróvonal átfogó akadálymentesítése, villamosmegállók akadálymentesítése, alacsonypadlós járművek forgalomba állítása, illetve jelentős akadálymentesítési fejlesztések történtek a színházak és a könyvtárhálózat esetében.

TERVEZETT PROGRAMOK ELŐREHALADÁSA

ESÉLYTEREMTŐ BUDAPEST	2021	2022
LAKHATÁS MINDENKINEK		
→ FŐVÁROSI LAKÁSÜGYNÖKSÉG	●○○○	●○○○
→ KOLLEKTÍV TULAJDONÚ LAKHATÁS PILOT PROGRAM	○○○○	○○○○
→ FŐVÁROSI LAKHATÁSI SZOLGÁLAT	●○○○	●○○○
EGÉSZSÉGES BUDAPEST		
→ DR BUDAPEST PROGRAM	○○○○	○○○○
→ ONKOLOGIAI PROGRAM	●●●○	●●●○
→ SZÍVVEL BUDAPESTTEL PROGRAM	○○○○	○○○○
MÉLTÓ IDŐSKOR		
→ GONDOZÁSI SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE	○○○○	○○○○
→ IDŐSOTTHONOK KORSZERŰSÍTÉSE	●●○○	●●○○
→ AKTÍV IDŐSKOR PROGRAM	○○○○	○○○○
KIÚT A HAJLÉKTALANSÁGBÓL		
→ LAKHATÁSI GARANCIA PROGRAM	●○○○	●○○○
→ TÁMOGATOTT LAKHATÁS BŐVÍTÉSE	○○○○	○○○○
→ ELSŐKÉNT LAKHATÁS MINTAPROJEKT	●●●○	●●●○
→ HAJLÉKTALANELLÁTÁS FEJLESZTÉSE	●●○○	●●○○
ESÉLYTEREMTŐ SZOLGÁLTATÁSOK		
→ "MINDEN GYERMEK EGYENLŐ" - FŐVÁROSI ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	○○○○	○○○○
→ FOGLALKOZTATÁSI TÁRSASÁG	○○○○	○○○○
→ FOGLALKOZTATÁSI PROGRAM	●○○○	●○○○
→ TÁMOGATLAK	●●●○	●●●○
→ EGYÜTT AZ ERŐSZAK ELLEN	○○○○	●○○○
HOZZÁFÉRHETŐ BUDAPEST		
→ M3 METRÓVONALHOZ KAPCSOLÓDÓ GYALOGOS ALULJÁRÓK REKONSTRUKCIÓJA	●●●○	●●●○
→ M2 METRÓVONALHOZ KAPCSOLÓDÓ ÁLLOMÁSOK AKADÁLYMENTESÍTÉSE	○○○○	○○○○
→ KÖZTÉRI ILLEMHELY PROGRAM	●○○○	●●○○
→ SEGÍTŐ INFORMÁCIÓS PONTOK	●○○○	●●○○

Tervezés, előkészítés



Arányosan lezárult (évente ismétlődő)



Részben megvalósult (összetett) /
Megvalósítás alatt (egyedi)



Eredményesen lezárult



3.2.1. LAKHATÁS

A MEGFIZETHETŐ ÉS JÓ MINŐSÉGŰ LAKHATÁS FELTÉTELEINEK BŐVÍTÉSE

A Fővárosi Önkormányzat lakáspolitikájának célja a megfizethető lakásállomány bővítése, olyan megoldások előnyben részesítése, melyek a budapesti háztartások széles rétegei számára teszik lehetővé, hogy megfizethető lakáshoz jussanak, egészséges lakáskörülmények közé kerüljenek. A Fővárosi Lakásügynökség – mint működési modell – kialakításával cél a fővárosi lakásállomány hatékony és igazságosabb működtetése, valamint a kezelt állomány bővítése a magánszektoralal történő együttműködés keretében. A lakásügynökség mellett a Fővárosi Önkormányzat elkötelezett, hogy az új típusú közösségi lakhatási modellek (pl. kollektív tulajdonú lakhatási modell) Budapesten is hozzájáruljanak a lakhatási válság enyhítéséhez.



930.714

db lakás

185

lakos/100 lakás

Budapesten, 2021, KSH

FŐVÁROSI HELYZETKÉP

Budapest lakásállománya a 2011 és 2021 közötti időszakban átlagosan évente 0,2%-kal bővült, ami jelentősen elmarad a 100 év alatt megújuló lakásállományt feltételező, ideális 1%-os értéktől. A fővárosi népességfogyás és a lakásállomány bővülése együttesen pedig a 100 lakásra jutó lakosok számának további csökkenését eredményezte.

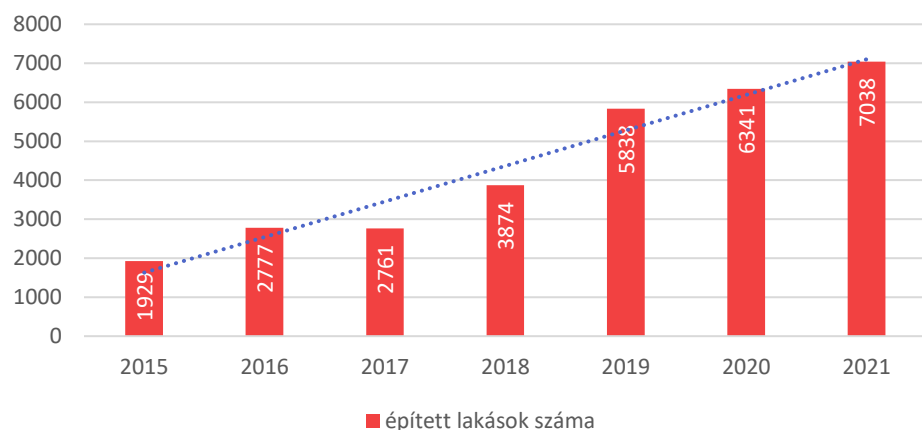
A háztartások lakhatással kapcsolatos kiadásai arányaiban kis mértékben csökkentek Budapesten, a felmérések szerint az egy főre jutó éves fogyasztási kiadásokból a lakásfenntartási és háztartási energia kiadások aránya 18,8% volt átlagosan (2015-ben 20,32%), mely az európai nagyvárosokhoz hasonló érték.

A lakások minőségével kapcsolatban csak a 2015. évi lakásfelmérés nyújt adatokat, ezek szerint Budapesten 3,5% a nem elfogadható minőségű lakások aránya.

A lakásépítési kedv 2019-től erősödött, 2021-ben az épített lakások száma meghaladta a hétezeret, ami kimagasló szám az elmúlt tíz év átlagosan 3.000 db/év átadott új lakásállományához képest. Ezzel nemzetközi összehasonlításban Budapest beérte Prágát az ezer főre jutó épített lakások számában (4,1 új lakás/1000 lakos), de továbbra is elmarad Varsó eredményétől (9,9 lakás/1000 lakos).

1. ábra: Átadott új építésű lakások száma Budapesten

Cél: legalább 7000 új lakás évente

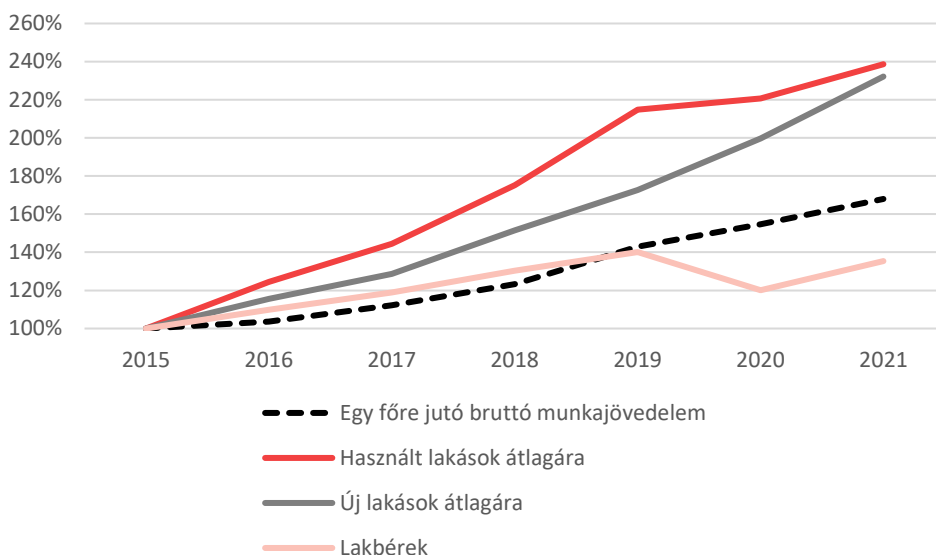


Forrás: KSH

Megjegyzés: csak a tárgyévben használatbavételi engedélyt kapott ingatlanok száma

Az emelkedő reálbérek, illetve az alacsony kamatkörnyezet állandó keresletet biztosított a lakáspiacon az elmúlt években, a viszonylag szűk újlakás kínálat és az emelkedő építőipari költségek hatására folytatódott a lakásárak emelkedése mind a használt, mind az új építésű lakások esetén. Budapesten 2020 decembere és 2021 azonos hónapja között átlagosan 12,7%-kal növekedtek a lakásárak.

2. ábra: Az egy főre jutó bruttó munkajövedelem, az átlagos lakásárak és lakbérek alakulása Budapesten, 2015-2021, a 2015-ös érték százalékában (2015= 100%)



Forrás: KSH



8 év

jövedelmére volt szükség 2021-ben egy átlagos használt lakás megvásárlásához egy átlagos jövedelemmel rendelkező, átlagos méretű háztartás esetében.

A lakásár /jövedelem mutató – mely azt mutatja meg, hogy egy átlagos méretű háztartásnak egy átlagos használt lakás megvásárlásához hány évre van szüksége az egy főre jutó nettó jövedelmekkel számolva – tovább nyílik: 2015-ben 5,4 év jövedelme kellett átlagosan egy lakásvásárláshoz, 2021-ben már 8 évre volt ehhez szükség.



80,8 %

a saját vagy családtag tulajdonában lévő lakásban élő háztartások aránya

A kormányzati lakáspolitikát – összekapcsolva a családtámogatási intézkedésekkel – továbbra is a tulajdon szerzését támogatja, az önkormányzatok bérlakásépítésének támogatásában vagy a felsőoktatási kollégiumi férőhelyek kialakításának elősegítésében továbbra sem történtek konkrét beavatkozások.

9,3 %

a piaci áron bérelt lakásban élő háztartások aránya

A saját – vagy rokoni – tulajdonú lakásban élő háztartások aránya az elmúlt években 80% körül mozgott Budapesten. A lakásárak és a piaci lakbérek is nagymértékben növekedtek az elmúlt években, a COVID-19 járványhelyzetben a kereslet és ezzel a lakbérek csak átmenetileg csökkentek 2020-ba a távoktatás, a távmunka és a csökkenő turisztikai forgalom hatására. A megfizethető lakásállomány – amely alatt azokat a közösség által támogatott lakhatási formákat értjük, ahol a piacinál alacsonyabb költségek mellett juthatnak rászoruló csoportok lakhatáshoz – azonban nem bővült 2021-ben sem érdemben. Ennek legnagyobb szegmensét ma az önkormányzatok tulajdonában lévő lakások jelentik, azonban ez az állomány az elmúlt évtizedben tovább szűkült (2011-ben 52 ezer lakás, 2021-ben 40.358 lakás) és a teljes lakásállományból való részesedés is fokozatosan csökkent (3. ábra). Az önkormányzati tulajdonban lévő lakások egy jelentős része (5581 db) 2021 végén is üresen állt. Az önkormányzatok profiltisztítása – a rossz műszaki állapotú és fenntartás szempontjából kedvezőtlen szórványlakások értékesítése és bontása – évek óta folyamatos, 2021-ben összesen 554 lakásbérlemény került ki az állományból emiatt, miközben vásárlás és építés következtében csak 86 lakással bővült az állomány.

2021, KSH



25 %

komfort nélküli és szükséglakás az önkormányzatok tulajdonában lévő állományból

2021, KSH

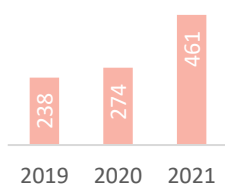
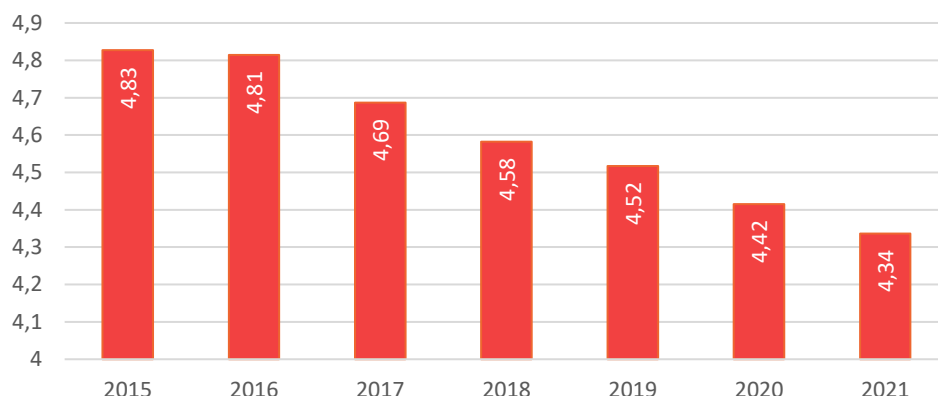
A lakásügynökségi lakások és kollektív tulajdonú lakások száma ma még nagyon kevés Budapesten.

3. ábra: Megfizethető lakások aránya a teljes lakásállományon belül (%)

Cél: legalább 8 % elérése 2030-ig

Forrás: KSH /TeIR

Megjegyzés: a megfizethető lakásállomány a lakásügynökségi és kollektív tulajdonú lakások alacsony száma miatt csak az önkormányzatok tulajdonában lévő lakásállományt veszi figyelembe.



A Fővárosi Önkormányzat lakásgazdálkodási rendszerében a lakást igénylő családok száma a tárgyévben

Forrás: Főpolgármesteri Hivatal

2022-ben döntött a Közgyűlés a Fővárosi Lakásügynökség megalapításáról

2022-ben lakásfelújítási pályázat indult a fővárosi önkormányzati lakásokban élők számára.

2022-ben bővültek a lakhatás támogató intézkedések, már szeptember végétől életbe lépett a kilakoltatási moratórium az önkormányzati lakásokban.

2022-ben kibővült a fővárosi lakásrezsi támogatásra jogosultak köre, emelkedett a támogatás maximális összege.

A Fővárosi Önkormányzat tulajdonában mindössze 1246 lakás volt 2021 év végén. A bérbeadott lakások közel 10%-a (90 lakás) a komfortos minőségi fokozatot sem érte el, illetve 113 lakás volt műszaki okok miatt üres. Mindez jelentős felújítási igényt jelent. A lakáshoz jutással kapcsolatos problémákat jól jelzi a lakást igénylő családok emelkedő száma, ugyanakkor a kiutalások számát (2021-ben 54 lakás), a megüresedő lakások alacsony száma határozta meg továbbra is.

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK – KITEKINTÉSSSEL 2022-RE

A Fővárosi Önkormányzat lakásállománya 2021-ben 12 lakással bővült, az előző évekhez képest tovább csökkent az üres lakások száma (2020-hoz képest 24 lakással). Az önkormányzat 2021-ben nagyságrendileg 200 millió Ft-ot költött a lakások felújítására, korszerűsítésére (25 lakás). 2021-ben elkészült a Fővárosi Lakásügynökség cselekvési terve, mely a szervezeti-működési háttér megvalósítására dolgozott ki javaslatot. A lakásügynökség nemcsak a jelenlegi fővárosi ingatlanállomány kezelésére terjed ki, hanem arra is, hogy magántulajdonú ingatlanokat hasznosítson, illetve közép- és hosszabb távon vásárlással és további eszközökkel bővítse az állományt. A modell előnye, hogy a bérbeadással kapcsolatos feladatok, költségek és kockázatok egy részét átvállalja a lakástulajdonostól, ez kiterjedhet a lakás állagmegóvására és karbantartására is. A program fontos eleme a célorientált szociális munka, amely a bérlők konkrét problémáira személyes figyelemmel tud reagálni.

A Fővárosi Önkormányzat 2021-ben számos intézkedést hozott a fővárosiak lakhatási helyzetének javítása érdekében: leállította a fővárosi tulajdonú lakások érkecsítését, a gyermekes családok és más sérülékeny csoportok elhelyezés nélküli kilakoltatását megtiltotta, módosította a lakásrendeletet a nagyobb hátralékok felhalmozódásának megelőzése érdekében, lakbérkedvezményt nyújtott a járványügyi veszélyhelyzet miatt jelentős jövedelemcsökkenést elszenvedő bérlőknek és segítette a hátralékos bérlőket lakhatásuk megőrzésében.

A fővárosi tulajdonú közszolgáltató vállalatok a HÁLÓZAT–Budapesti Díjfizetőkért és Díjhátralékosokért Alapítványon keresztül a szociális rászoruló családokat támogatják a lakhatáshoz kapcsolódó közüzemi és egyéb díjak kiegyenlítésében (hátralékkiegyenlítő támogatás). 2020-tól ez kiegészült a Fővárosi Önkormányzat által biztosított lakásrezsi támogatással. A tapasztalatok alapján 2021-ben bővült a jogosultak köre és egyszerűsödött

az igénylés. Az alapítvány 2021-ben 83,8 millió Ft értékben nyújtott támogatást, hátralekkiegyenlítő támogatásban 421 család, míg lakásrezi támogatásban 1032 fő részesült.

2021 év végéig – 2020 májusától – 121 korábban hajléktalan személy költözhetett be összesen 86 önkormányzati bérlakásba. Elsőbbséget élveztek azok, akik egészségügyi intézmények vagy idősotthonok dolgozójaként részt vállaltak a koronavírus-járvány elleni védekezésben, vagy akikre idős koruk vagy krónikus betegségük miatt kiemelt veszélyt jelentett a járvány. 25 idős, lakástalan budapesti számára biztosította a Fővárosi Önkormányzat a megfizethető lakhatást a Fővárosi Önkormányzat nyugdíjasházaiban.

A 2020/2021-es közösségi költségvetésből fővárosi vagy kerületi tulajdonú, rossz állapotú, most üresen álló lakások hajléktalan emberek részére történő felújítása kapott támogatást (→ 3.2.1. cél)

A stratégia céljait támogató további projektek, kezdeményezések

Az Utcáról Lakásba Egyesület (ULE) lakásügynökségi modellje 2021-ben 20 lakással működött, ebből 15 db a magánbérleti piacról került bevonásra. Az ULE – mint vezető partner – részt vett a Fővárosi lakásügynökségi modell cselekvési tervének kidolgozásában.

A CoHousing Budapest egy, a közösségi lakhatási témakörrel foglalkozó civil szervezet, melynek célja, hogy szakmai műhelyként Budapesten népszerűsítse a közösségi lakhatási formát, támogassa a már hasonlóan működő közösségeket és a tapasztalatok alapján kidolgozza a hazai co-housing modellt. Az egyesület 2019-es indulását követően 5 közösségi lakhatási projektet indított el.

A Budavári Lakásügynökség Nonprofit Kft. 2021-ben kezdte meg működését (I. kerület), célja első ütemben a kerületben dolgozó közalkalmazottak lakhatásának támogatása.

Külső környezetben történt lényeges változások:

2021-től a már korábban is élő támogatások mellett új kedvezmények jelentek meg: a gyermekes családok lakásfelújításhoz vissza nem térítendő támogatásként igényelhetik a felújítás költségének 50 %-át, maximum 3 millió forintot. 2021 őszén indult a Zöld otthon hitel, amelynek keretében maximum 70 millió forintos kedvezményes, legfeljebb 2,5%-os hitelt lehetett igényelni a legalább BB energiaosztályba tartozó lakások vásárlásához vagy építéséhez.

2022-ben folytatódott a hajléktalanságban élő budapestiek önkormányzati bérlakásokban történő elhelyezése, 2022 év végéig már közel 200 fő elhelyezésére került sor.

2022-ben az” üres lakások felújítása és bérbeadása hajléktalansággal küzdőknek” című közösségi költségvetésből támogatott projekt előkészítési szakaszban volt.



A fővárosi lakhatási helyzet szubjektív megítélése tovább romlott. 2020-ban és 2022-ben is megkérdeztük, hogy a lakosok mennyire értnek egyet azzal az állítással, hogy Budapesten mindenki megfelelő lakhatáshoz tud jutni. Százfokú skálán (ahol 100 pontot érne, ha mindenki teljesen egyetértene az állítással) 2020-ban 43, míg 2022-ben 38 pont volt az átlageredmény.

Forrás: 2020-ban és 2022-ben 1000 fős reprezentatív mintán végzett felmérés, Medián

MONITORING JAVASLATOK

- Bérlakásigények monitorozása a kerületi önkormányzatokkal együttműködve:
- 2022. évi népszámlálás lakásokra vonatkozó adatai alapján a lakásminőséggel kapcsolatos indikátorok felvétele, kiegészítése (komfortfokozat, zsúfoltság).
- 2022. évi népszámlálás nem lakott lakásokra vonatkozó adatainak integrálása a jelentésbe (2011-ben 118 ezer lakás, 2016. évi Mikrocenzus szerint 108 ezer nem lakott lakás)

3.2.2. EGÉSZSÉG

AZ EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS FELTÉTELEINEK JAVÍTÁSA

A Fővárosi Önkormányzat célja, hogy minden társadalmi réteg egyenlő eséllyel és időben hozzájusson a szükséges prevenció- és szűrőprogramokhoz, a gyógyító eljárásokhoz és a megfelelő rehabilitációhoz. A szolgáltatásokban tapasztalható területi anomáliák csökkenjenek, az elérhetőség és a betegek tájékozottsága javuljon.

HELYZETKÉP

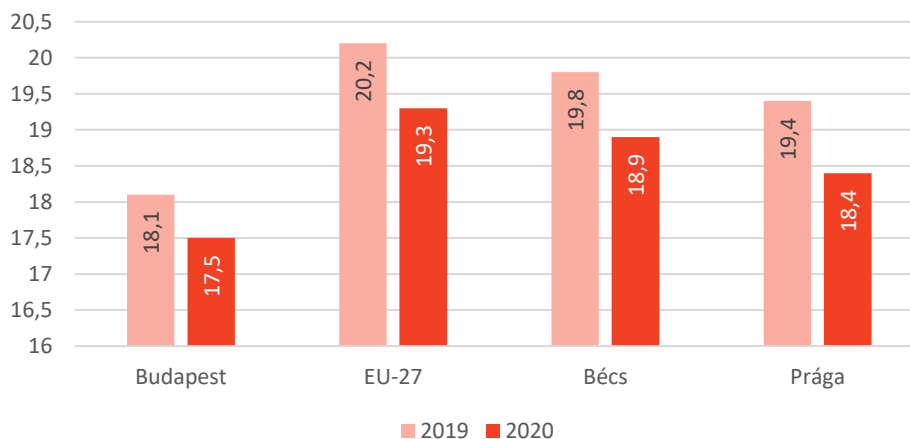
Budapesten az egészségesen várható életek száma 2021-ben nők esetében 67,5 év, férfiak esetében 65,2 év volt. A születéskor és a 65 éves korban várható átlagos élettartam adataiban a koronavírus hatásai érvényesülnek, a csökkenés nemzetközi összevetésben is hasonló mértékű volt, Budapest relatív helyzete, lemaradása nem változott (1. és 2. ábra) és továbbra is jelentősek a kerületek közötti különbségek (3. ábra).

2008 óta minden évben 21 ezer és 22 ezer között mozgott a halálesetek száma Budapesten, 2020-ban megközelítette a 23 ezret, 2021-ben pedig 24 ezer haláleset fölé emelkedett ez az érték. Az Eurostat standardizált mutatója, a 100 ezer lakosra számított halálozások száma alapján egy kis mértékű javulás jellemezte az elmúlt évtizedet (2011-ben 1343, míg a legutóbbi elérhető, 2019-es adat alapján 1194 haláleset jutott 100 ezer lakosra), de a referenciavárosok adatai továbbra is kedvezőbbek (2019-ben Prágában 1033, míg Bécsben 931 haláleset jutott 100 ezer lakosra).

Az Európai Unió standardizált halálozási mutatói szerint kiugróan magas uniós összehasonlításban a daganatos betegségben elhunytak aránya (4. ábra), annak ellenére, hogy az adatok javuló tendenciát mutatnak. 2021-ben a leggyakoribb halálóki csoportot továbbra is a keringési rendszer betegségei jelentik (623 halálozás 100 ezer lakosra), ezt követik a daganatos betegségek (307 halálozás 100 ezer lakosra). Budapesten a légzőrendszer betegségeiben elhunytak aránya csak alig kedvezőbb az országosnál, ami Budapest környezeti állapotával, levegőminőségével is valószínűleg összefüggésben áll (64,2 halálozás 100 ezer lakosra, míg országosan 69,4).

1. ábra: 65 éves korban várható átlagos élettartam (év)

Cél: 2030-ig a 65 éves korban várható átlagos élettartam érje el a 20 évet.



1.166

Háziorvosok és házi gyermekorvosok száma együtt (fő) 2021, KSH

17.303

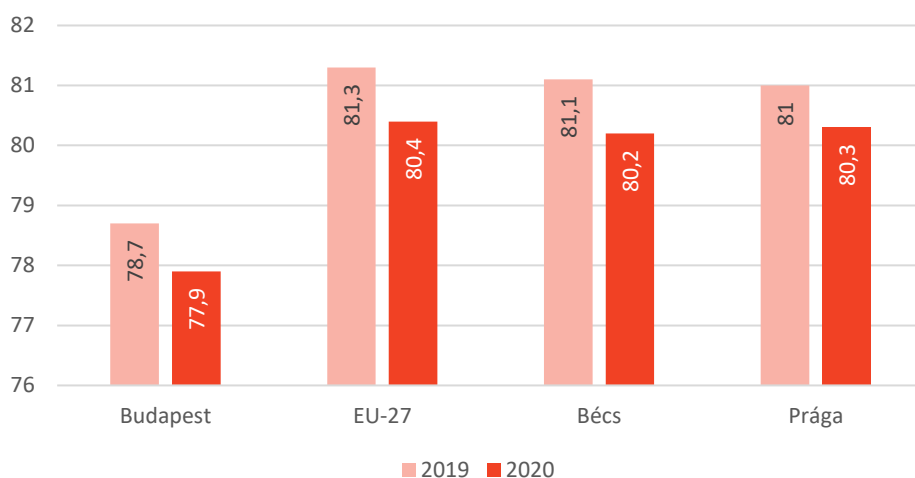
Kórházi ágyak száma (db), 2021

Forrás: Eurostat

Megjegyzés:
Hipotetikus mutató, ami azt mutatja meg, hogy a 65 évet megélt személyek hány életévet remélhetnek akkor, ha a vizsgált év halandósági viszonyai tartósan fennmaradnának.

2. ábra: Születéskor várható átlagos élettartam (év)

Cél: a 2019. évi bázisértékhez képest az érték növekedjen (80 év) és csökkenjen a referenciavárosokhoz képest a különbség.



Forrás: Eurostat

Megjegyzés: Hipotetikus mutató, ami azt mutatja meg, hogy az adott évben született személyek hány életévet remélhetnek akkor, ha a vizsgált év halandósági viszonyai tartósan fennmaradnának.

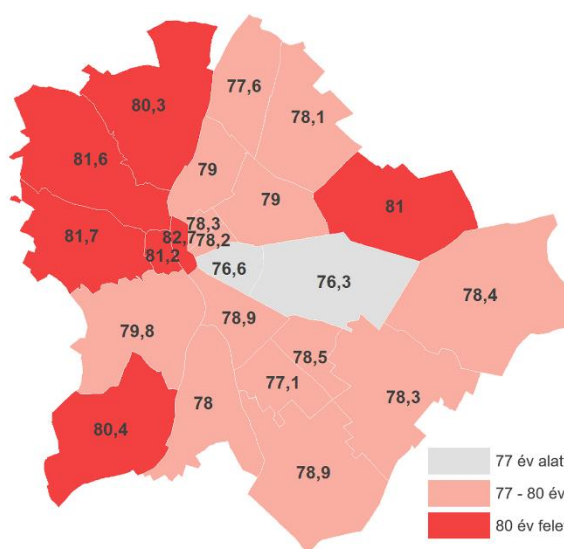
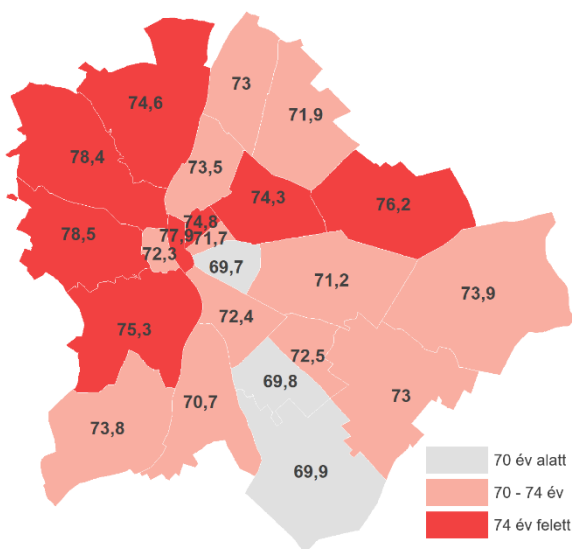
A célérték indoklása: átlagosan 6-7 évente nő egy évet az indikátor értéke.

3. ábra: Születéskor várható átlagos élettartam Budapest kerületeiben (év), férfiak, nők, 2021

Cél: Az értékek emelkedése mellett csökkenjenek a kerületek közötti különbségek: 2021-ben a legjobb és legrosszabb helyzetű kerületek közötti különbség nőknél 6,4 év volt (2019-ben 4,6), férfiaknál 8,8 év (2019-ben 9,3).

Férfiak

Nők



A területi adatok erős összefüggést mutatnak a jövedelmi viszonyok közötti különbségekkel (→3.2.4. fejezet, 3. ábra). A fővárosi átlag nők esetében 78,8 év, míg férfiak esetében 72,84 év volt 2021-ben, a területi adatok közötti szórás a férfiak esetében nagyobb. 2019-ben a két nem fővárosi átlagértéke között 5,21 év volt a különbség, 2021-ben 5,96 év. A kerületi adatok 2021-ben nagyobb szórást mutatnak mindkét nem esetében, mint 2019-ben.

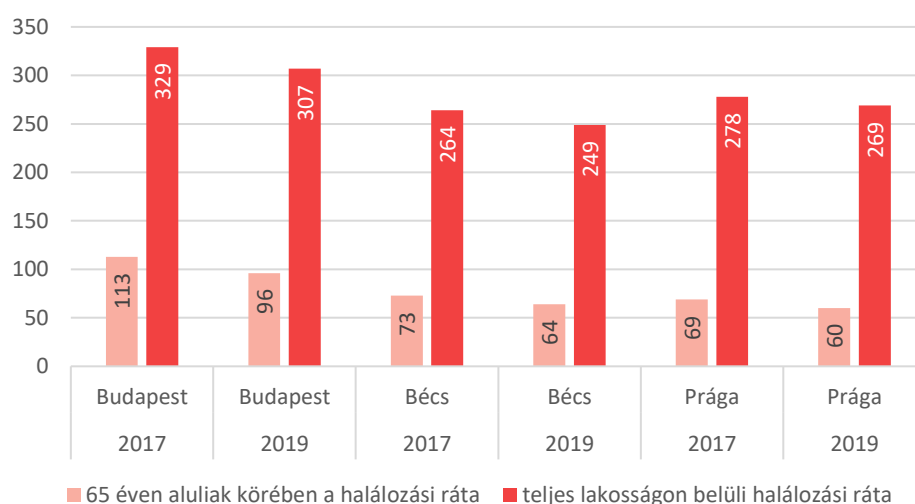
Forrás: KSH, Egyedi kérésre összeállított táblázatos adat alapján saját szerkesztés

4. ábra: A daganatos megbetegedés okozta halálozások arányszáma a 65 éven aluli és a teljes lakosság körében, 2017, 2019 (halálozást / százezer lakos)

Forrás: Eurostat

Megjegyzés: 3 éves átlagértékként megadva, standardizált halálozási ráta. A standardizált halálozási arány azt mutatja meg, hogy milyen lenne egy adott ország halálozási rátája, ha annak életkor szerinti megoszlása megegyezne a standard európai lakosságával.

Cél: 2027-ig legalább az Európai Unió 2017. évi átlagértékének elérése



Azoknak a halálozásoknak az aránya, ahol a COVID-19 fertőzés került elődleges megjelölésre 2020-hoz képest lényegesen megemelkedett (2020-ban 73, 2021-ben 194,6, ilyen halálozást jutott 100 ezer lakosra), de az országos átlagértéknél mindkét évben kedvezőbb volt (országos 2020-ban: 92, 2021-ben: 255,8).

A saját egészségi állapot értékelése 2022-ben (0-10-es skálán, ahol a 10-es érték jelenti a legjobbat) mindössze 7 pont, 2016-ban a KSH hasonló kérdésére az eredmény 6,84 pont volt átlagosan.

Továbbra is igaz, hogy Budapesten az egészségi állapotra és az egészségügyi ellátás működésére utaló mortalitási és morbiditási adatok az országosnál kedvezőbbek, de a nemzetközi referenciavárosokhoz való felzárkózás még nem látható. A halálozások számának csökkenésében továbbra is a prevenció, az időben történő felismerés, valamint korai kezelés támogatása a Fővárosi Önkormányzat elsődleges célja.

5434_{CT}

2951_{MR}

vizsgálat a CT és MR várólista-csökkentési program keretében, 2022 év végéig

Forrás:
Főpolgármesteri Hivatal

2022-ben együttműködés indult a SOTE-val s fővárosi onko-diagnosztikai ellátás továbbfejlesztése érdekében.

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK – KITEKINTÉssel 2022-RE

Az egészségügyi ellátások terén a Fővárosi Önkormányzat hatásköre nem változott 2021-ben, továbbra is nagyon korlátozott a beavatkozási lehetősége. Az Egészséges Budapest Programból a kormány 2020–2024 között évi 10 milliárd forinttal, tehát összesen 50 milliárd Ft-tal támogatja a budapesti kerületek egészségügyi fejlesztéseit. Az önkormányzatok a kereteket egyebek közt alapellátási rendelők és szakrendelők felújítására, építésére és terápiás, diagnosztikai eszközök beszerzésére fordíthatják. 2021-ben 10,2 milliárd Ft (2020-ban 10,4 milliárd Ft) keretösszeg jutott az alap- és járóbeteg-ellátás fejlesztésére, ennek felhasználása a Fővárosi Önkormányzat koordináló, szakmai előkészítő szerepvállalásával történt. A Fővárosi Önkormányzat 2021. évi költségvetésében előirányzatként 2,73 milliárd Ft (a 2020. évi 10,4 milliárd forint forrás fennmaradó 2 milliárd forintos részéből, valamint a 2021. évi 10,3 milliárd forint forrás fennmaradó 750 millió forintos részéből) a képalkotó diagnosztikai várólisták csökkentése indulhatott el, a budapesti lakóhellyel rendelkező lakosok számára a CT és MR vizsgálatok finanszírozásán keresztül. A program keretében egészségügyi közfinanszírozott, illetve nyílt piacról finanszírozott szolgáltatókkal kötött együttműködési megállapodásokat a Fővárosi Önkormányzat. A COVID-19 vírus okozta járványhelyzet alatt kevesebb volt az ilyen diagnózis igényével jelentkező beteg, 2021 második felétől azonban a vizsgálatok száma lényegesen megemelkedett. A programban

részt vevő szolgáltatók az időpontfoglalástól számított 7 napon belül elvégzik a szükséges CT vagy MR vizsgálatot

2021-ben a COVID-19 járványhelyzetben a Fővárosi Önkormányzat továbbra is kötelező feladatain túlmutatóan, kiemelt figyelmet fordított a védekezésre: egyrészt saját szolgáltatási területein hozta meg a szükséges intézkedéseket (kötelező oltás a bentlakásos szociális intézmények dolgozói számára, távmunka lehetősége, maszkviselés szigorítása, ellátottak tesztelése stb.), másrészt önként vállalt feladatként széleskörű tesztelési lehetőséget biztosított a lakosság számára több körben. A koronavirus.budapest.hu oldalon keresztül a budapestiek tájékoztatást kaptak a szűrési lehetőségekről és az aktuális, az egészség védelme érdekében hozott intézkedésekről is.

A klímaváltozás következtében a hőségnapok emelkedő száma az egészséget veszélyeztető tényező, különösen a főváros sűrűn beépített, burkolt területein. Az egészséges utcák program beindítása (→3.1.3. célhoz való kapcsolódás) sokféleképpen járul hozzá a lakók komfortérzetének és egészségének javításához. Azonnali intézkedésként a Fővárosi Önkormányzat a nyári időszakban hűsítő szigeteket állított fel ideiglenes jelleggel a nagyforgalmú közterületeken, ezzel felhívva a figyelmet az árnyékolás javításának fontosságára. 2020-tól elindult az ivókutak hálózatának fejlesztése, a Fővárosi Vízművekkel közösen 2021-ben további 11 ivókút létesítésére került sor.

A stratégia céljait támogató további projektek, kezdeményezések

Az Egészséges Budapest Program keretében 2021-ben folyamatban volt a Gottsegen György Országos Kardiovaszkuláris Intézet korszerűsítése és részleges átépítése, a Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház és Rendelőintézet új diagnosztikai központjának építése és folytatódott a Kútvölgyi Kórház megújítása. A Dél-pesti Centrumkórházban csak a tervezési szakasz előkészítése kezdődött meg 2021-ben. Több kerületben is elindult a szakrendelők felújítása.

A kerületi fejlesztések közül legjelentősebb a 2021-ben kivitelezési szakaszban lévő újbudai Gyermekegészségügyi Központ és Egynapos Sebészet. Az intézmény szerepe a nyugati agglomerációs települések ellátásában is kulcsfontosságú lesz.

Külső környezetben történt lényeges változások:

A Kormány 1949/2021. (XII. 22.) Korm. határozatában a 2022. évi hiánycél érdekében a 2022. évi központi költségvetésben lecsökkentette az EBP finanszírozási keretét 13,2 milliárd Ft-tal, ami a tervezett projektek egy részének újraütemezését, elhúzását jelenti.

2022-ben befejeződött az EBP keretből támogatott rendelőintézet felújítása Terézvárosban, egynapos sebészet kialakítása Kispesten, illetve a budavári szakrendelők felújítása.

2022 év végéig összesen 50 új ivókút létesült, további ivókutak megvalósítása kezdődött meg 2022-től a 2020/2021-es közösségi költségvetésből, összesen 25 helyszínen.

2022-ben traumaérzékeny szemléletű nőgyógyászati rendelőt alakított ki a BMSZKI széleskörű társadalmi összefogás segítségével, amely hajléktalan és más rászoruló nők részére nyújt ellátást.



Az egészségügyi szolgáltatásokkal való elégedettség a fővárosiak körében:

8 % teljesen elégedett

37 % inkább elégedett

36 % inkább elégedetlen

18 % nagyon elégedetlen

Forrás: Forrás: 2022-ben 1000 fős reprezentatív mintán végzett felmérés, Medián

MONITORING JAVASLATOK

- A várólisták és azok rövidülésének nyomon követésére és a EBP keretében beszerzett eszközök, többlet-diagnosztikai kapacitások eredményeinek mérésére alkalmas indikátorok és mérések monitoring rendszerbe illesztése. Ennek kidolgozása 2021-ben megkezdődött az önkormányzat és a SOTE együttműködésével.
- Az adatgyűjtés kiterjesztésére, a kerületi önkormányzatokkal való együttműködés rendszerszerű kiépítése (pl. prevenció programok és elérések), digitális fejlesztések során keletkező adatok elemzése.

3.2.3. SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

MINŐSÉGI SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK BIZTOSÍTÁSA

A Fővárosi Önkormányzat elkötelezett abban, hogy mindenki számára elérhető, a mindenkori szükségletekhez igazodó, emberarcú szolgáltatásokat nyújtson. Saját hatáskörben működtetett intézményeinek fejlesztésén túl kezdeményező szerepet kíván vállalni az idősök otthonukban történő ápolására és gondozására irányuló szolgáltatások bővítésében, a szociális szektor működtetéséhez szükséges humán háttér biztosításában. A Fővárosi Önkormányzat a szociális ellátás területén belül a hajléktalan polgárok ellátásában és az idősellátásban vállal meghatározó szerepet.



367.317 fő

a 65 és idősebb korú lakónépesség száma Budapesten, 2021.jan., KSH



7.108

férőhely

85%-os átlagos

kihasználtság

a Budapesten található idősök otthonaiban, 2021, KSH

HELYZETKÉP

Budapesten a 65 éves és idősebb korú népesség száma folyamatosan, átlagosan évi közel 4 ezer fővel nőtt az elmúlt 10 évben, a COVID-19 járványhelyzet következményeként azonban 2021 év végén – hosszú évek óta először – az előző évhez képest közel 2500 fővel csökkent a korcsoport népességszáma. Az időskorúak nem képeznek homogén csoportot, egyaránt szükség van az aktivitást, az egészségmegőrzést és az önálló életvitelt támogató intézkedésekre, másrészt az intenzívebb gondozást, ápolást, a méltó időskort biztosító szolgáltatásokra. Míg a főváros 17,7%-os arányt képvisel az ország lakónépességéből, addig a 90 év feletti lakosság esetében ez már közel 25%. A 80 év felettek száma 2021-ben nagyságrendileg 90 ezer fő volt, közülük több mint 16 ezer lakos már túllépte a 90 éves kort is.

A bentlakásos idősgondozás, azaz az idősök otthonaiban rendelkezésre álló kapacitások bővülése Budapesten továbbra sem követi le a demográfiai folyamatokat: 2015 és 2021 között mindössze 486 új férőhely jött létre az ellátásban, 2020 és 2021 között pedig 45 férőhely szűnt meg. Mind a bővítés, mind az utóbbi időszak megszűnései a nonprofit gazdasági szervezetek által fenntartott intézményekhez kötődött (2021-ben 1128 férőhely üzemeltetése). Sem az önkormányzati szektor (Fővárosi Önkormányzat 2615 férőhely, míg kerületi önkormányzatok összesen 202 férőhely üzemeltetése), sem az egyházi fenntartói kör (2802 férőhely üzemeltetése) nem tudta érdemben bővíteni az ellátási kapacitást. Minden fenntartó esetében elmondható, hogy a kihasználtság 80% feletti volt 2021-ben, ami a COVID-19 járványhelyzet miatt volt alacsonyabb a korábbi évek adatainál (2019-ben átlagosan 93%-os kihasználtság).

Az idősök nappali ellátásában (2021-ben 6124 engedélyezett férőhely) a kerületi önkormányzatok vállalnak fontos szerepet, a COVID-19 járványhelyzet hatására itt is visszaesett az ellátottak száma (2021-ben 6376 ellátásban részesülő, ami 8%-kal alacsonyabb a 2019. évi adatnál). Idős személyek részére kötelező a napi egyszeri melegétel szolgáltatása a nappali ellátásban, ennek térítési díját a kerületi önkormányzati rendeletek határozzák meg. Fontos kiemelni, hogy a kerületi önkormányzatok nagy szerepet vállalnak az időskorúak sokoldalú támogatásában, ezek közül a legfontosabbak: kulturális, közösségi programok, egyéni és csoportos tanulást, egészségmegőrzést támogató foglalkozások, házi segítségnyújtás és jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (ez utóbbi önként vállalt feladat) biztosítása.

A Budapesten működő idősotthonok engedélyezett férőhelyeinek 37%-a Fővárosi Önkormányzat fenntartása alá tartozik, összesen 21 telephelyen. Ezen felül további 7 vidéki helyszínen működtet otthont az önkormányzat. A fővárosi fenntartású intézményekben is általános tendencia, hogy egyre több szakápolási igényrel rendelkező személy kerül az otthonokba. Az intézményi elhelyezésre várók növekvő száma jól jelzi a fokozódó lakossági igényeket.

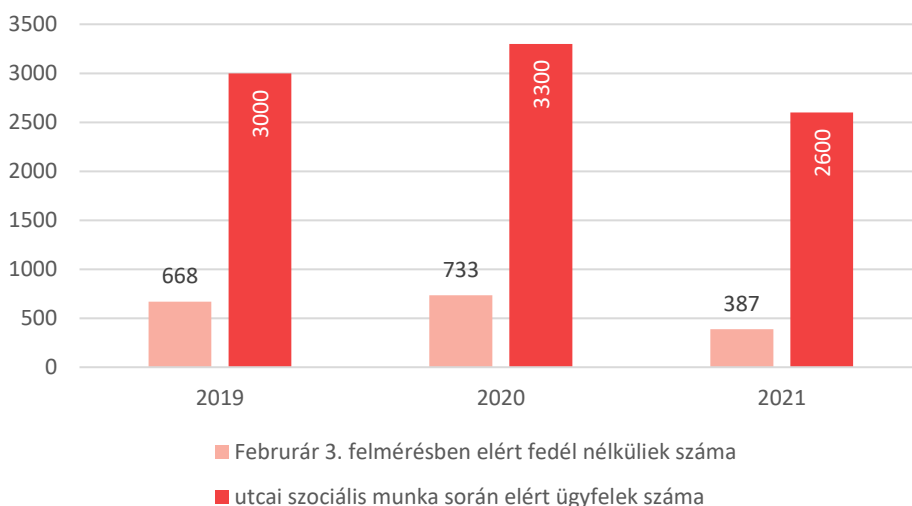
A Fővárosi Önkormányzat tulajdonában lévő lakásállomány 31%-a (392 lakás, 9 épületben) nyugdíjasházi lakásként működik, az egyszobás, összkomfortos lakásokhoz közösségi tér és 24 órás nővérügyeleti szolgáltatás is tartozik. A saját tulajdonú nyugdíjasházak mellett 122 kerületi önkormányzatok tulajdonát képező nyugdíjasházi lakásra van a Fővárosi Önkormányzatnak bérlőkiválasztási joga.

A pszichiátriai- és szenvedélybetegeket, valamint a fogyatékossgal élőket támogató ellátásokról elmondható, hogy az ellátási kapacitások itt sem bővültek az elmúlt évek során, az intézmények közel maximális kihasználtság mellett működnek, az egyes intézménytípusok iránti igényekről pontos adatok nem állnak rendelkezésre.

A hajléktalan emberek ellátásában 31 szervezet vesz részt Budapesten, a Fővárosi Önkormányzat mellett jelentős a civil szervezetek és egyházak szerepvállalása. A bentlakásos intézményekben az ellátottak száma 2020 és 2021 között 82 fővel nőtt, az engedélyezett férőhelyek száma 45-tel csökkent. A férőhelyek 98%-a átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény. Az utcai szociális munkát 41 utcai gondozó szolgálat biztosította. A hajléktalan emberek számára vonatkozóan pontos adatok nem állnak rendelkezésre, a Február Harmadika Adatfelvétel – melyet az ellátásban résztvevő szervezetek bevonásával minden évben egy adott időpontban bonyolítanak le – elsősorban a hajléktalan emberek életkörülményeit, azok változását térképezi fel a szolgáltatások fejlesztése érdekében. 2021-ben Budapesten 2851 hajléktalan embert sikerült elérni a felmérés keretében, közülük 387 volt a fedél nélküliek száma. Ez a szám – bár nem statisztikai összesítés – jól mutatja, hogy egy adott időpontban legalább ennyien fedél nélkül töltötték az éjszakát Budapesten. Az utcai gondozó szolgáltatások által elért ügyfelek száma naponta átlagosan 350-500 fő között mozgott az elmúlt öt évben, éves szinten az ellátottak száma meghaladta a 3.000 főt (halmozódással együtt). Mind az utcai szociális szolgáltatások, mind a Február Harmadika Adatfelvétel hosszabb adatsorai a közterületi hajléktalanság csökkenésére utalnak.

1. ábra: Közterületen élő hajléktalan emberek elérése (fő)

Cél: 2030-ig legalább 200 fő alá csökkenjen a fedél nélküliek száma Budapesten



2.615 férőhely

Budapesten

1.292 férőhely

vidéken

a Fővárosi Önkormányzat által fenntartott idősek otthonaiban, 2021, KSH



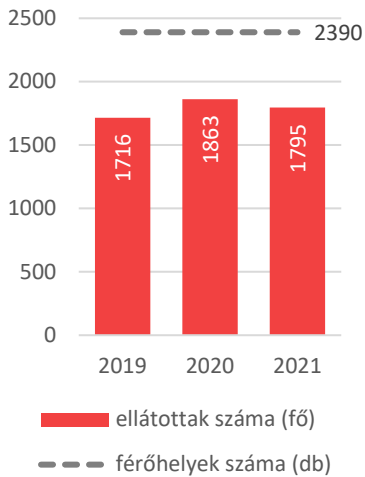
5.632 férőhely

4.624 ellátott

a budapesti bentlakásos hajléktalan ellátó intézményekben (hajléktalanok rehabilitációs intézménye, éjjeli menedékhely, hajléktalan személyek átmeneti szállása és hajléktalanok otthonai), 2021

Forrás: Február Harmadika Adatfelvétel /BMSZKI összesítései és KSH

Megjegyzés: az adatok nem egyenlőek a fedél nélküliek számával. Egy ügyfél több utcai szociális szolgálatnál is regisztrálásra kerül általában az év során, az ebből adódó halmozódások mellett azokra az emberekre is kiterjed a szolgáltatás, akik kunyhókban, lakókocsokban vagy romos épületekben éjszakáznak.



a BMSZKI által fenntartott, átmeneti elhelyezést nyújtó hajléktalanellátó intézményekben, 2021, KSH

A budapesti felmérésben résztvevő hajléktalan emberek között 2021-ben 45% volt azok aránya, akik legfeljebb az általános iskola 8 osztályát végezték el, további 40%-uk szakmunkásképzőben szerzett végzettséggel rendelkezett. Továbbra is meghatározó az idősebb korúak magas aránya, 2021-ben a BMSZKI intézményeiben megkérdezettek 41,5%-a, míg a közterületen elért hajléktalan emberek 58,3%-a volt 55 éves vagy idősebb. Ennek egyik következménye, hogy az alapvetően önellátásra képes ügyfelek fogadására szolgáló éjjeli menedékhelyeken és átmeneti szállásokon is egyre nagyobb az ápolási, gondozási szükségletet igénylő ügyfelek száma.

A Fővárosi Önkormányzat hajléktalanellátó szervezete, a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei (BMSZKI) megújított eljárásrendje alapján nem csak az átmeneti szállásokon, hanem az éjjeli menedékhelyeken is egyénre szabott szociális munkában részesülnek az ügyfelek, számuk 2021-ben meghaladta a 3500 főt. A lezárt ügyek száma 2021-ben az előző évhez képest 8,5%-kal emelkedett, az esetkezelés 37,5%-ban volt sikeres. Az integrált ügyfélszolgálati iroda (→3.3.3. fejezethez való kapcsolódás) 2021-ben 1537 felvételt kérő ügyfél fogadott, ebből 303 volt az új ügyfelek száma, 1047 felvétel történt valamelyik átmeneti szállásra, és 986 fő került várólistára. A BMSZKI által ellátott utcai szociális munka csak a Főváros egyes részeire terjed ki (Blaha Lujza tér, a VI. és XIII. kerületek egy része, a Városliget és a Margitsziget területe). 2021-ben – részben a COVID-19 járványhelyzet miatt – csökkent az utcán életvitelszerűen élők száma (BMSZKI területén 2019-ben 520, 2021: 464 ellátott ügyfél). A BMSZKI két olyan nappali melegedőt működtet, ahol nincs egyéb ellátási forma, ezekben a napi átlagos forgalom 80 fő volt 2021-ben, a téli hónapokban az ellátások száma emelkedett az előző évekhez képest.

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK – KITEKINTÉSSSEL 2022-RE

A Fővárosi Önkormányzat által fenntartott bentlakásos idősotthonok jelentős felújítási igénnyel rendelkeznek, a férőhelyek bővítése mellett cél a jogszabályoknak megfelelő, kisebb kapacitású intézmények kialakítása a jövőben, azonban 2021-ben a Fővárosi Önkormányzat gazdálkodási helyzetét érintő nehézségek és a COVID-19 járványhelyzet okozta többletfeladatok miatt jelentős fejlesztés – bővítés, felújítás, relokáció – nem tudott megvalósulni. A felújítások és beruházások összértéke 683 millió Ft volt.

A Fővárosi Önkormányzat 2021-ben elfogadta a 2021-2024 közötti időszakra vonatkozó Fővárosi Idősügyi Stratégiát, melynek kialakításába az érintett célcsoport is bevonásra került az eseti munkacsoportként felállított Idősügyi Munkacsoporton és a 2020-ban megalakult Fővárosi Idősügyi Tanácson keresztül (→3.3.1.fejezethez való kapcsolódás). A stratégia három célterületet határozott meg, az idősök szabadidős tevékenységének elősegítését és az intergenerációs kapcsolatok növelését, az idősellátás intézményi hátterének fejlesztését, valamint a fővárosi szolgáltatások idősbarát fejlesztését. A már meglévő intézkedések közül ki kell emelni, hogy a BKK járatain a 65 év feletti korosztály ingyen utazhat, a fővárosi fenntartásban lévő kulturális intézményekben és gyógyfürdőkben kedvezményeket kapnak az érintettek, továbbá a Fővárosi Önkormányzat támogatja a sportági szakszövetségeket a senior korosztály részére szervezett programok megvalósításában.

A Fővárosi Önkormányzat konzorciumi rendszerben támogatja a nem fővárosi önkormányzati fenntartású hajléktalanellátást. A gesztorszervezetekkel megkötött 2021-22 évi szerződésekben a források változatlanlansága mellett jelentősen (24%-ról 41%-ra) nőtt a hajléktalanságból való kilépés támogatására fordítható keret, ennek felhasználási feltételei szigorodtak, kizárólag a hajléktalanságból a lakhatásba való kilépés elősegítésére voltak felhasználhatóak. Ugyanakkor rugalmasabb is lett a felhasználás, mivel programok megvalósításának az időtartama meghosszabbíthatóvá vált, önkormányzati bérlakás vagy indokolt esetben a pályázó szervezet saját tulajdonában lévő ingatlan felújítása, lakhatóvá

2022-ben megnyílt az Idősek Információs Pontja a Városházán, illetve megújult a Fővárosi Szociális Kalauz. Mindkét projekt a szolgáltatásokkal kapcsolatos információk jobb elérhetőségét szolgálja.

2022-ben a 2020/2021-es közösségi költségvetésből támogatott állatterápiás programok valósultak meg az idősotthonokban.

A 2022-től kibővített fővárosi rezsitámogatás célzottan segíti az idős budapestieket.

2022-ben 200 millió forintos krízisalapot hozott létre a Fővárosi Önkormányzat azoknak a civil szervezeteknek a támogatása érdekében, amelyek hajléktalan budapestiek és otthonalanná vált családok számára nyújtanak szolgáltatásokat.

tétele is támogatható cél lett, mint ahogyan a kilépést elősegítő és az utánkövető-lakásmegtartó szociális munka is.

A Fővárosi Önkormányzat 2021 januárjában 8 000 db (antigén) gyorstesztet, 100 ezer sebészi maszkot és 4.800 FFP2 maszkot biztosított a hajléktalan ellátás területén. 2021. február 12. és 17. között, a rendkívüli hideg miatt érvénybe lépő „Vörös kód” jelzés időszaka ideiglenes elhelyezést nyújtó „Életmentő Pontok” működtek, ebben a BMSZKI 13 telephelyével vett részt.

A 2020/2021. évi közösségi költségvetésben 6 nyertes javaslat érkezett a hajléktalan emberek segítése témakörében, ezek összevonása után indult el még 2021-ben az „üres lakások felújítása és bérbeadása hajléktalansággal küzdőknek” című projekt nyilvános konzultációja, előkészítése. Ez az ötlet kapta a végső szavazásnál a legtöbb (3902) voksot, megvalósítása 50 millió Ft-ból történik. A „Budapest peremén rehabilitációs otthon” című projekt – 250 millió Ft-ból – szintén a támogatott projektek között szerepel.

A stratégia céljait támogató további projektek, kezdeményezések

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár tagkönyvtárain keresztül együttműködik a kerületi önkormányzatokkal az idős korosztálynak szóló és intergenerációs programok szervezése, tematikus klubok rendezése terén.

Az elmúlt években több kerületi önkormányzat indított el az idősek otthoni életvitelét segítő, innovatív szolgáltatásfejlesztési kezdeményezést: a XIII. kerület a személyre szabott otthonápolás témájában dolgozott ki kísérleti projektet a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) D-CARE LABS projektjéhez csatlakozva, a XI. kerület az I CARE SMART projektben okos megoldásokat fejlesztett és tesztelt az időskorú célcsoport bevonásával, az V. kerület szintén több, digitális technológiákra épülő szolgáltatásfejlesztést indított el. A TÖOSZ a D-CARE Labs nevű, 2020 és 2022 között zajló nemzetközi projekt partnereként létrehozta az ún. Idősügyi Hálózatot, mely rendszeres platformot nyújt az időskori szolgáltatások innovatív fejlesztésével kapcsolatos tapasztalatmegosztásra.

Külső környezetben történt lényeges változások:

Az Európai Unió tagállamai 2021-ben aláírták a hajléktalanság elleni küzdelem európai platformjáról szóló Lisszaboni Nyilatkozatot. Az aláírók – köztük Magyarország kormánya – ezzel vállalták, hogy a platform égisze alatt együttműködnek egymással és – saját hatáskörükön belül – intézkedéseket hoznak a hajléktalanság 2030-ig történő felszámolása érdekében.

2022-ben elfogadta a Közgyűlés az „Otthon, Mindenkinek” című, fővárosi hajléktalanügyi stratégiát.

A 2020/2021. évi közösségi költségvetésben támogatást nyert „Budapest peremén rehabilitációs otthon” című projekt előkészítése 2022-ben folytatódott. Célja a személyes krízishelyzetbe került emberek számára otthon és kapcsolódó szociális segítségnyújtás biztosítása.

A kormány nem tartotta be a szociális ágazatban dolgozóknak tett 20%-os béremelési ígéretét, ezért a más önkormányzati intézményeket is érintő, átlagosan 15%-os béremelésen felül további 461 millió forintot biztosított a Fővárosi Önkormányzat az érintett körülbelül 2700 munkavállalójának béremelésére. Emellett az önkormányzat kollektív szerződést írt alá a fővárosi hajléktalanellátásban kulcsszerepet játszó BMSZKI dolgozóit képviselő Szociális Ágazatban Dolgozók Szakszervezetével.

MONITORING JAVASLATOK

- Közterületi hajléktalanság kiterjedése nyomon követési rendszerének kidolgozása.

3.2.4. SZEGÉNYSÉG, EGYENLŐTLENSÉGEK

A SZEGÉNYSÉG ÉS A TÁRSADALMI EGYENLŐTLENSÉGEK CSÖKKENTÉSE

A Fővárosi Önkormányzat célja a társadalmi különbségekből adódó hátrányok csökkentése, olyan intézkedések megvalósítása, amely a vagyoni vagy egyéb okból rászorultak élethelyzetét, boldogulását, életminőségének javítását hatékonyan támogatja, valamint csökkenti a hátrányos társadalmi helyzet generációk közötti átörökítésének valószínűségét. Az intézkedések egyik fontos célja, hogy a városon belüli területi szegregáció csökkenjen, ebben a Fővárosi Önkormányzat együttműködik a helyi intézményi szereplőkkel, civil szervezetekkel és kerületekkel.



68,1 %

a foglalkoztatási ráta a 15-74 éves korosztályon belül, országos átlagérték 63%, 2021, KSH

Forrás: KSH

Megjegyzés: az éves munkaerő-felmérés alapján előállított adatok. Munkanélküli az a személy, aki a vonatkozó héten nem dolgozott és nincs is olyan munkája, amelytől csak átmenetileg, vagy tartósan volt távol, a kikérdezést megelőző négy hét folyamán aktívan keresett munkát, és két héten belül munkába tudna állni, ha találna megfelelő állást.

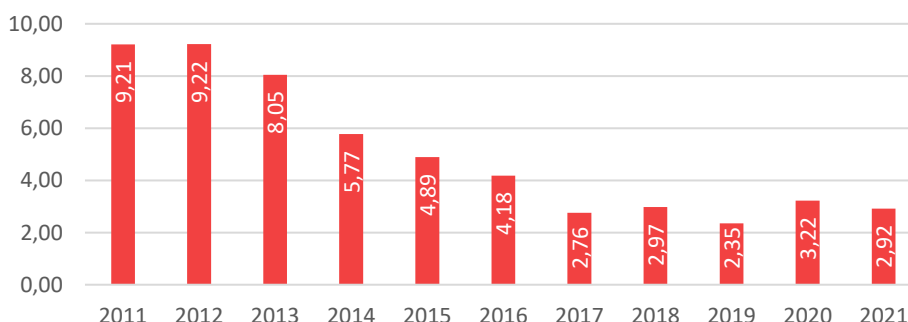
* 2021-től módszertani változás, hogy a gyermekgondozási ellátás igénybevétele miatt tartósan távol lévők is foglalkoztatottnak számítanak

HELYZETKÉP

A foglalkoztatási lehetőségek és a keresetek szintje alapvetően meghatározza a lakosság életminőségét, szociális és lakhatási helyzetét, egészségi állapotát, a családok boldogulását. Budapest munkaerőpiaci helyzete továbbra is kiemelkedően kedvező országos és nemzetközi viszonylatban, 2015 óta a 15-74 éves korosztály munkanélküliségi rátája 5% alatt van: a 2019. évi, két évtizedes viszonylatban is kimagaslóan alacsony érték a COVID-19 járványhelyzet hatására csak átmenetileg emelkedett, 2021-ben újra csökkenés volt tapasztalható. Mindeközben a foglalkoztatottak becsült száma végig 850 ezer fő felett volt* a 15-74 éves korosztályban. Budapesten a nettó átlagkereset 2021 év végén 23%-kal volt magasabb az országosnál.

1. ábra: munkanélküliségi ráta a 15-74 éves aktív korosztály arányában (%)

Cél: ne növekedjen



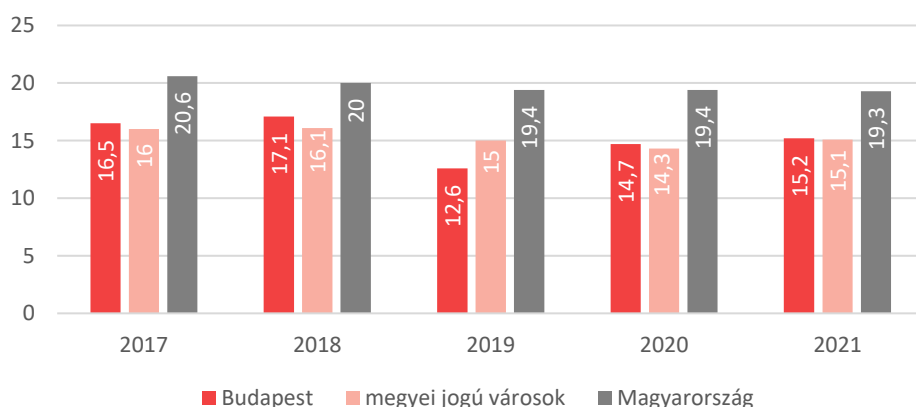
A nyilvántartott álláskereső számának alakulásában szintén jól érzékelhető a COVID-19 járványhelyzet hatása, a 2020-hoz képest kedvezőbb 2021. évi adatok azonban elmaradnak a 2019-es évtől. Az álláskereső körében nőtt a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartottak aránya (2020-ban 40,3%, míg 2021-ben 54,4%) és továbbra is igaz, hogy a teljes 15-64 év közötti népességhez viszonyítva a nők helyzete kedvezőtlenebb. Bár a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat nyilvántartásából származó adat szerint a pályakezdő álláskereső

száma alacsony (2020 decemberében 843 fő, 2021-ben már csak 469 fő regisztrált álláskereső), az Európai Unióban általánosan alkalmazott munkaerőfelmérés adatai szerint 2020-ban a munkanélküli fiatalok aránya 20-24 évesek körében 4,9%, míg a 25-29 évesek körében 4,3%-ot ért el.

Az országosan kiemelkedő átlagjövedelmek mellett a társadalom egy jelentős és növekvő aránya azonban Budapesten is a szegénység és társadalmi kirekesztődés kockázatának van kitéve. Az Európai Unióban egységesen alkalmazott módszertan alapján számított előzetes adatok szerint 2021-ben 15,2%, míg 2019-ben – a járványt megelőző évben – 12,6% volt az érintett lakosság aránya Budapesten. 2021-ben a súlyos anyagi deprivációban élők aránya 8,3%-ot ért el, ami kedvezőtlenebb a megyei jogú városok hasonló értékénél (7,4%). A lakosság 7,7%-a olyan háztartásban élt, ahol a jövedelmek nem érték el az úgynevezett szegénységi küszöböt, azaz a medián ekvivalens jövedelem (az a háztartásösszetétel alapján korrigált háztartási jövedelem, aminél ugyanannyi háztartás rendelkezett több és kevesebb jövedelemmel) 60%-át. A szegénység kockázata Budapesten is jóval az átlag felett érinti a gyermekeket nevelő egyszülős háztartásokat (32,3%). A KSH adatai szerint a lakosság 4,8%-a valamilyen lakhatással kapcsolatos fizetési hátralékkal rendelkezett a megkérdézt megelőző egy évben.

2. ábra: A szegénység és társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek aránya (%)



Cél: az érték (% alá csökkenjen 2030-ig)



A társadalmi egyenlőtlenségek térben is megjelennek, továbbra is jelentős és növekvő különbség van az egyes kerületekben az egy adózóra jutó jövedelmek éves nagyságában (3. ábra). 2011-ben a 8.670 fő élt Budapesten szegregátumban, azaz olyan 50 főt meghaladó népességszámú, egybefüggő területen, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel és a munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 20% feletti volt.

Az intézményi szegregáció az általános iskolákban Budapesten is jelen van. A változás nyomon követését szolgáló szegregációs index a halmozottan hátrányos helyzetű, 1-8. évfolyamon tanulók iskolai elkülönülését tükrözi, értéke 0 és 100 között van. 2020-ban Budapesten az index értéke 18,3 volt és bár messze kedvezőbb az érték az országosan számított 37,5-től, az előző évhez képest enyhe emelkedést mutat (2019-ben 17,6). A hátrányos helyzetű óvodába beíratott és az általános iskola nappali tagozatán tanuló gyermekek száma csökkenő tendenciát mutat. Részben a lakáskörülmények miatt 140 gyermeknél került halmozottan hátrányos helyzet megállapításra 2021 során.

A korai iskolaelhagyók aránya Budapesten nagyon alacsony, 2020-ban mindössze 2,7%, 2021-ben 5,4% volt (2021-ben az országos átlag 12% volt).

1,91 % 
1,44 % 


a 15-64 éves budapesti női és férfi állandó népességén belül az adott nemhez tartozó álláskereső aránya, 2021, KSH

2.300 fő 

részesült hátralékkezelési tanácsadásban a család- és gyermekvédelmi szolgáltatások keretében 2021-ben, KSH

Forrás: KSH

Megjegyzés: azoknak a személyeknek az összegét jelenti, akik vagy ki vannak téve a szegénység kockázatának, vagy súlyosan anyagiilag és szociálisan rászorultak, vagy nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élnek. Az emberek csak egyszer szerepelnek, még akkor is, ha a fent említett helyzetek közül egynél többen vannak. 2021. évről csak előzetes adatok.

3,1 % 

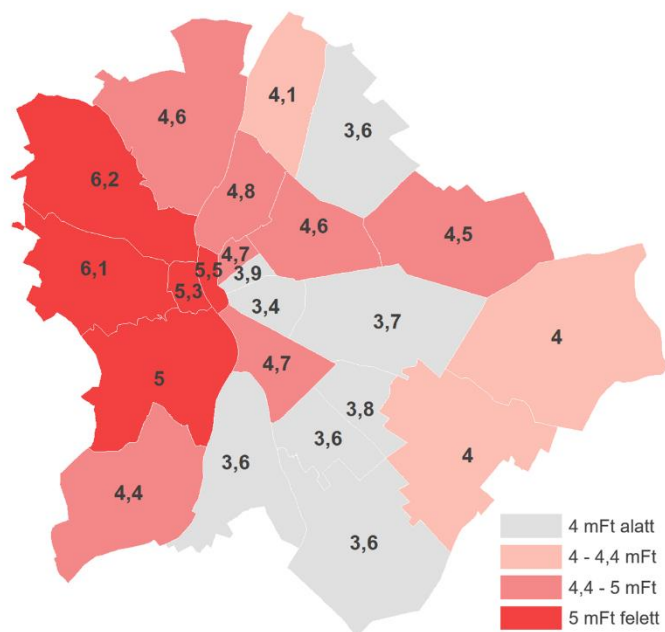
az alulfűtött lakásban élők aránya Budapesten, 2021 előzetes adat

3. ábra: Az egy adózóra jutó személyijövedelemadó-alapot képező belföldi jövedelem (millió Ft), 2020

Forrás: TeIR/NAV adatok alapján, saját szerkesztés

Megjegyzés: a fővárosi átlag: 4,4 millió Ft/adózó/év

Szórás: 0,79 millió Ft



ESZA+-ból megvalósuló projektek előkészítése:

- ✓ *Fővárosi Foglalkoztatási Paktum*
- ✓ *Komplex egészségügyi, szociális és munkaerő-piaci támogatás*
- ✓ *Szociális szolgáltatások kapacitásfejlesztése*
- ✓ *Lakhatási Garancia*

2022-ben befejeződött a komplex munkaerőpiaci szolgáltatásokat nyújtó 36 hónapos program a Budapest Esély Nonprofit Kft. részvételével. A projekt keretében felállított Fővárosi Álláskeresési Irodát a Fővárosi Önkormányzat az uniós projekt lezárása után tovább működteti.

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK – KITEKINTÉSSSEL 2022-RE

A társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésében a Fővárosi Önkormányzat eszköztára korlátozott, a strukturális problémák megoldása hatáskörén kívül esik, ugyanakkor partnereivel olyan programok kidolgozását kezdte meg, mely a leszakadás csökkentésére és korai beavatkozásokra irányul. A foglalkoztatási esélyek támogatására komplex szemléletű projektek tervezése kezdődött meg 2021-ben, melynek finanszírozását a 2021-2027 közötti Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz ESZA+ forrásai biztosítják. A tartós munkanélküliek foglalkoztathatóságának javítása érdekében a szociális, egészségügyi és munkaerő-piaci szolgáltatások hatékony összekapcsolása a cél, míg a paktum célja a munkaerőpiaci kihívások azonosítása és a munkaerő-piaci szereplőkkel együttműködve a kormányzati intézkedéseket komplementer módon kiegészítő megoldások megvalósítása. Kiemelt figyelmet kap az átlagnál alacsonyabb keresettel jellemezhető szociális szektorban és a közszolgáltatásokban, valamint a hajléktalan személyek esetében a foglalkoztatást támogató közvetlen (pl. képzési, ösztöndíj) és közvetett (lakhatás támogatása) intézkedések összekapcsolása, ezzel hozzájárulva a hiányszakmák munkaerőhiányának csökkentéséhez is. A társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez hozzájárulnak az esélyteremtő stratégia cél alatt megvalósuló egyéb intézkedések is (→ 3.2 egyéb alfejezetei). A Budapest Esély Nonprofit Kft. végzi a hajléktalan személyek közfoglalkoztatását és nyílt munkaerőpiaci visszatérésük segítségét, illetve konzorciumi partnerként vesz részt a VEKOP-ból finanszírozott, „Nem állami szervezetek és társadalmi partnerek munkaerő-piaci szolgáltatásainak támogatása” című, 2019. évben megkezdett hároméves projektben. Az álláskeresőknek nyújtott egyéni és csoportos tanácsadás ügyfélszolgálati felületét 2020 februárjától a Fővárosi Álláskeresési Iroda biztosította. A társaság működteti a foglalkoztatást segítő szakemberek továbbképzéseinek kidolgozását végző szakmai hálózatot, melynek fontosterülete a munkáltatók és szolgáltatók befogadó szemléletének erősítése.

2020 januárjától a Fővárosi Önkormányzat díjmentes utazási lehetőséget biztosít a nyilvántartásba vett budapesti álláskeresői számára. Az ingyenes utazásra jogosító támogatást a kezdetektől fogva sokan vették igénybe, a koronavírus-járvány 2020 tavaszi begyűrűzése után az érintettek köre is jelentősen kiszélesedett. 2021. szeptember 2-től a Fővárosi Önkormányzat ingyenessé tette a 14 éven aluliak számára a közösségi közlekedés használatát Budapesten. Az intézkedés célja elsődlegesen a közösségi közlekedéssel utazók számának növelése volt, ugyanakkor ez családtámogató intézkedést is jelent, különösen az alacsonyabb jövedelemmel rendelkező és több gyermeket nevelő családok számára nyújt jelentős költségmegtakarítást.

A Fővárosi Közgyűlés 2021. szeptember 1-jén fogadta el a Budapesti Kábítószer Egyeztető Fórum (BKEF) újjászervezéséről szóló döntését, amelynek értelmében a fórum javaslattevő és konzultatív jellegű szakmai testületként működik majd, és összefogja a fővárosban szerepet vállaló állami, önkormányzati, civil és egyházi szervezetek, intézmények tevékenységét.

A TRAMBULIN Fővárosi Tehetséggondozó Ösztöndíj” célja a budapesti fiatalok tanulmányi előmenetelének támogatása, pályaválasztásuk megkönnyítése. A kiválasztásnál előnyt élveztek azok a halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű diákok, akinek a családjában a tehetséggondozás finanszírozása nehézséget okoz.

A Budapest Esély Nonprofit Kft. 2021-ben és 2022-ben is folytatta a roma fiatalok hajléktalanná válásának megelőzésére irányuló „Támogatlak2” programot, mely több kerület csatlakozásával (VI., IV., IX., XIII.) még több fiatalnak tudott segíteni (2021-ben 40, 2022-ben 38 fő mentorálása támogatással). A szervezet folytatta a kompetenciák javítására irányuló fejlesztő foglalkoztatást, amely 2021-ben átlagosan havi 38 fő foglalkoztatását tette lehetővé.

Külső környezetben történt lényeges változások:

A legfontosabb támogatási eszköz 2021-2027 között az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+), amely a szegénység és a kirekesztés elleni küzdelmet és a leginkább hátrányos helyzetben levők munkaerőpiacra való belépésének támogatását célzó cselekvések társfinanszírozásához is rendelkezésre bocsát uniós pénzeszközöket. Az Európai Parlament 2021. februárjában elfogadta „az egyenlőtlenségek csökkentéséről, különös tekintettel a dolgozói szegénységre” című állásfoglalását, amelyben részletezi azokat a beavatkozásokat, amelyek egymással összehangoltan hosszú távon támogatják a szegénység kockázatát és társadalmi egyenlőtlenségeket mind a tagállamokon belül, mint uniós szinten. A dokumentum többek között hangsúlyozza a dolgozói szegénység megelőzésének és kezelésének fontosságát, mely a szegénység Európai Unió belüli felszámolására irányuló átfogó célkitűzés részét kell képezze.

2022-ben a BKEF munkája folytatódott, javaslatára utcai megkereső és ártalomcsökkentő programot indított el az önkormányzat az ELTE-vel együttműködve.

2022-ben megkezdődött a párkapcsolati és családon belüli erőszak visszaszorítására irányuló fővárosi stratégia kidolgozása.

2022-ben folytatódott a Trambulin program, a hátrányos helyzetű és fogyatékkal élő gyermekek nyári táboroztatásának támogatása,



250 diák

támogatás a TRAMBULIN Fővárosi Tehetséggondozó Ösztöndíjon keresztül a 2021/2022-es tanévben Budapesten

MONITORING JAVASLATOK

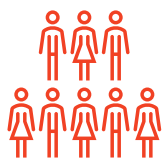
- Szegénység és a területi egyenlőtlenség nyomon követésére Budapest-specifikus monitoring rendszer kidolgozása a gyorsabb döntéstámogatás érdekében.

3.2.5. BIZTONSÁG AKADÁLYMENTESSÉG

A KÖZTEREK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK AKADÁLYMENTES ÉS BIZTONSÁGOS HASZNÁLATA

A Fővárosi Önkormányzat célja, hogy a sokszínű fővárosi társadalom minden tagja egyenlő eséllyel férjen hozzá azokhoz a szolgáltatásokhoz, közhasználatú terekhez, eszközökhöz, információkhoz, amik képessé teszik (önállóan is) szükségleteik megfelelő módon történő kielégítésére. A fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés mellett fontos, hogy senkit ne érjen hátrányos megkülönböztetés a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben, továbbá minden szolgáltatás-fejlesztés esetében a biztonságos használatot és általában a szubjektív biztonságérzetet növelő megoldásokat alkalmazza az önkormányzat.

HELYZETKÉP



73.079 fő

fogyatékossgal élő, ebből

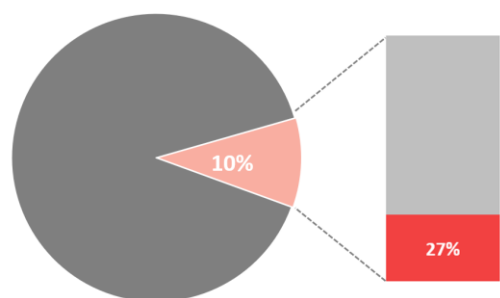
4.041 fő

élt intézetben Budapesten
a 2011. évi Népszámlálás
időpontjában, KSH

A fogyatékos emberekhez hasonlóan az idősek körében is problémát jelentenek a környezet és szolgáltatások akadálymentességi hiányosságai. Az érintett célcsoportok nagyságáról a 2022. évi Népszámlálás eredményei szolgáltatnak majd friss adatot. 2021-ben a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége „P2P – Mozgáskorlátozott fiatalok társadalmi inklúziójának és társadalmi szerepvállalásának erősítése a kortárs segítség erejével” című projektéhez kapcsolódó kutatás¹ azonban mgerősíti, hogy Budapesten az intézmények és a munkahelyek bősége miatt jobbak a fogyatékossgal élők lehetőségei a vidéken élőkkel szemben. A projekt magyarországi szakértőivel készült fókuszcsoportos megbeszélés összefoglalásában szerepel, hogy – bár ebben a vonatkozásban is jobb a helyzet a fővárosban – még ma is nehézséggel és konfliktusokkal terhelt a mozgáskorlátozottak közlekedése a fővárosban. Kérdőíves vizsgálat eredménye szerint 2022-ben a lakosság tizedét akadályozza az önálló közlekedésben az egészségi állapota vagy valamilyen fogyatékossgal. Ez értelemszerűen inkább az idősek körében jellemző (a 65 évnél idősebbek esetében 20%). Az érintettek 27%-a tapasztalt az elmúlt 12 hónapban negatív megkülönböztetést az egészségi problémája vagy fogyatékossga miatt a közlekedés vonatkozásában.

1. ábra: Akadályozottság és hátrányos megkülönböztetés a közlekedés területén (%)

Cél: csökkenjen mindkét mutató értéke



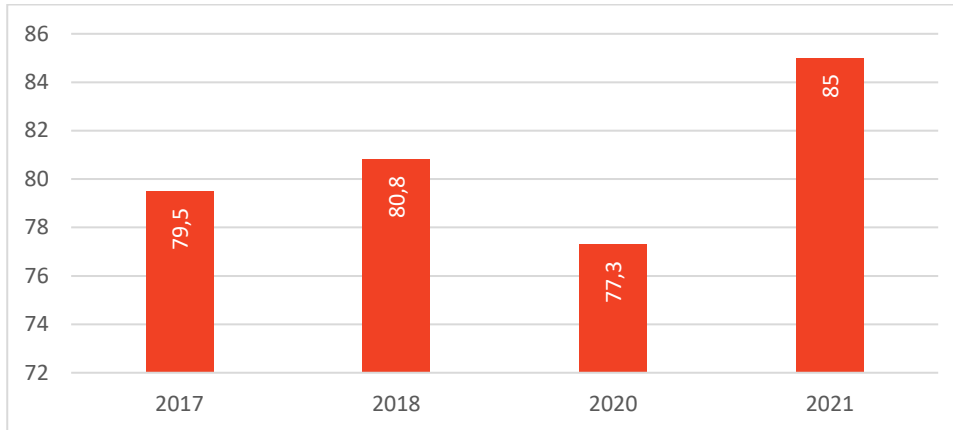
- Azok aránya, akiket közlekedésükben valamilyen egészségügyi probléma, fogyatékossgal akadályoz
- Ebből azok aránya, akik hátrányos megkülönböztetést tapasztaltak a közlekedés területén

Forrás: 2022-ben 1000
fős reprezentatív mintán
végzett felmérés, Medián

Budapesten a közterületen elkövetett bűncselekmények száma 2021-ben nagyságrendileg 20%-kal csökkent az előző évhez képest. Azok aránya, akik nagyon vagy eléggé biztonságban érzik magukat sötétedés után a KSH felmérése szerint javuló tendenciát mutat, de még mindig alacsonyabb, mint a megyei jogú városokban mért érték.

2. ábra: Szubjektív biztonságérzet sötétedés után – a megkérdezettek közül magukat biztonságban érzők aránya (%)

Cél: növekedjen az érték



11.907

közterületen elkövetett bűncselekmény 2021-ben Budapesten,
Forrás: BRFK beszámoló

Forrás: KSH, Háztartási költségvetési és életkörülmények adatfelvétel alapján

Megjegyzés:

Kérdés: Mennyire érzi biztonságban magát, ha egyedül sétál lakóhelye környékén sötétedés után? Az érték a „nagyon biztonságban érzem magam” és az „eléggé biztonságban érzem magam” válaszok összesített gyakorisága.

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK – KITEKINTÉSEL 2022-RE

A Fővárosi Önkormányzat az „Otthon Budapesten” városfejlesztési stratégia mellett a Helyi Esélyegyenlőségi Programjában is kiemelt figyelmet fordít az akadálymentesítéssel kapcsolatos intézkedésekre. A szolgáltatások között kiemelt szerepe van a közlekedésnek, a BKK honlapján külön menüpontban érhető el az ezzel kapcsolatos információk. Az alacsony padlós járműveknek köszönhetően 2021-re a szolgáltatások térbeli és időbeli lefedettségét mérő statisztikai adat, az összes férőhelykilométer arányában a szolgáltatások 98,1%-a volt akadálymentes az autóbuszok, 79,6%-ban a trolibuszok esetében. Ennél jóval nagyobb az elmaradás a metró (20,4%) és villamos (43,9%) szolgáltatási ágazatban.

2021-ben folytatódott az M3 metróvonal állomásainak akadálymentesítése, egyrészt az állomások helyszíni adottságainak figyelembevételével a peronoktól az aluljáróig vagy felszínig történő akadálymentesítési elemek valósulnak meg, melyet kiegészítenek a kapcsolódó közlekedési területek akadálymentes megközelítésére irányuló fejlesztések. 2021-ben a legfontosabb eredmény, hogy elkészültek a Pöttyös utcai és Ecséri úti állomások akadálymentes elérését biztosító felvonók, továbbá felszíni akadálymentesítési beavatkozások történtek a Népliget és Pöttyös utca megállók elérése érdekében.

Az akadálymentesítés folytatódott a villamosvonalak mentén is: az 50-es és 17-es villamos vonalán több megállóhely, valamint kapcsolódó út- és járdaszakasz akadálymentesítésére került sor, a 14-es villamos vonalnál az alacsonypadlós járművek forgalomba helyezéséhez szükséges munkákat kellett elvégezni. Összességében a közösségi közlekedés megállóinak 62%-a volt akadálymentes 2021-ben. A vak és gyengénlátó utasok önálló közlekedésének támogatása érdekében a megállók és környezetük felújítása során a taktilis jelzések alkalmazása minden esetben megtörténik, csakúgy, mint a járdaszegélyek esetében a süllyesztés az utak felújítása során. Egy 2020-ban elindított új fejlesztési program

2022 év végére a buszbeszerzések eredményeként az autóbusz közlekedés már 100%-ban alacsonypadlós járművekkel működött, a jármű- és az M3 metró felújításához kapcsolódó fejlesztéseknek köszönhetően az akadálymentesítési indikátor minden ágazatban tovább javult.

2022-ben az M3 felújítása keretében a Kálvin tér, Corvin-negyed és a Semmelweis Klinikák állomások átadására került sor, ferdepályás felvonókkal és további, a vakok és gyengénlátók, illetve hallássérültek közlekedését támogató beavatkozással. A Népligetnél elkészültek a felszíni munkák, és a felvonó üzembe helyezése is megtörtént.

2022-ben megkezdődtek az 56-os villamos akadálymentesítéséhez szükséges munkák.

2022-ben új, akadálymentes közzvécék kerültek átadásra az Óbudai-szigeten, a Pünkösdfürdő parkban és a Blaha Lujza téren.

2022-ben az Örkeny Színházban, több fővárosi fűrdőben és intézményben került sor akadálymentesítését szolgáló fejlesztésekre.

A 2020/2021. évi közösségi költségvetésben támogatást nyert projektek megvalósítása 2022-ben folytatódott: „Közösségi tér létrehozása mozgássérülteknek és épeknek”, „Gyalogosátkelő az Astoriánál”, „Példamutató közzvécék Budapesten”

eredményeként már több száz gyalogátkelőhely esetében működnek távirányítóval aktiválható hangos jelzőlámpák (az aktuális listát a BKK honlapján közreadja, 2022 év végéig 210 helyszínt), illetve ugyanez a technológia működik a Futár készülékek esetében is, illetve 2022 év végén már 185 autóbussen. A tájékoztatást segíti az akadálymentes szolgáltatások piktogramokkal való jelölése, amely az utastájékoztató applikációban (2021-ben Futár, 2022-től Budapest GO, mely már szövegfelolvasó funkciót is tartalmaz), a megállóknál és a járműveken is elhelyezésre kerül. 2021-ben is folytatódott a BKK részvételével zajló, nemzetközi DANOVA kutatás-fejlesztési projekt, amelynek célja a vakok és gyengénlátók akadálymentes közlekedésének elősegítése. A projekt keretében valósul meg a BKK honlapjának infokommunikációs akadálymentesítése, illetve elkészült egy audit a további fejlesztési igények azonosításához.

Az online ügyfélszolgálati fejlesztések (→3.3.3 fejezet) a mindennapi ügyintézésben is segítik a mozgásukban akadályozott budapestieket. Az ügyfélszolgálatok kialakítása és fejlesztése során, valamint a honlapok megújításánál az akadálymentesítés minden esetben kiemelt szempontot jelent. Egyes szolgáltatóknál (például Fővárosi Csatornázási Művek Zrt.) igény esetén hallássegítő mobil berendezés és jelnyelvet beszélő munkatárs segíti az ügyintézés. A fővárosi szolgáltatási területek fejlesztése keretében 2021-ben is folytatódott az akadálymentesítési munkák a Városmajori Szabad Tér Színházban, illetve a Teréz körúton egy 700 m²-es, teljesen akadálymentes új könyvtár átadására került sor.

A stratégia céljait támogató további projektek, kezdeményezések

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége (MEOSZ) szorosan együttműködik a Fővárosi Önkormányzattal a közszolgáltatások – ezek között is kiemelten a közösségi közlekedés – akadálymentesítésével összefüggő fejlesztések szakmai előkészítésében. A MEOSZ új szervezeti egységként kezdte meg működését az Inklúzió és Innováció Technológiai Központ (INOTEK) 2021-től, melynek célja az épített és tárgyi környezet akadálymentességének előmozdítása.

A főváros TÉR-KÖZ támogatással megvalósított kerületi projektek szintén akadálymentesítési szemlélettel készültek, mind a közterületek, mind a közösségi célú létesítmények esetében.

Külső környezetben történt lényeges változások:

Az Európai Bizottság 2021 márciusában elfogadta a fogyatékossgal élő személyek jogainak érvényre juttatását szolgáló stratégiát a 2021 és 2030 közötti időszakra. A stratégiában prioritást kap az akadálymentesség, a tisztességes életminőség és önálló életvitel feltételeinek biztosítása, a fogyatékos személyek egyenlő esélyű hozzáférése a szolgáltatásokhoz, a hátrányos megkülönböztetések megszüntetése.

MONITORING JAVASLATOK

- A fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés nyomon követésére alkalmas fővárosi szintű adatbázis létrehozása.
- A szakmai szervezetekkel együttműködve a szolgáltatások rendszeres felhasználói értékelése, mérése az akadálymentesség és biztonság szempontjából.

3.2.6. BEFOGADÓ KÖZÖSSÉG

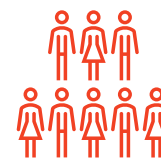
BEFOGADÓ ÉS EGYÜTTMŰKÖDŐ BUDAPESTI KÖZÖSSÉG ÉPÍTÉSE

Budapestet különböző kulturális adottságokkal rendelkező, eltérő életmódot folytató, többféle vallást gyakorló emberek lakják. A Fővárosi Önkormányzat célja, hogy növelje a társadalom nyitottságát és láthatóbbá tegye a kisebbségi csoportokat a társadalmi integráció erősítése érdekében. Proaktív és közérthető kommunikációval, aktivitásokon, közös ügyeken, programokon keresztül segítse a társadalmi szemlélet változását, az előítéletek és a diszkrimináció csökkentését.

HELYZETKÉP

Budapesten a 2021. év elején a regisztrációval, vagy tartózkodásra, illetve letelepedésre jogosító engedéllyel rendelkező külföldi állampolgárok száma – mely tartalmazza a menekültként és oltalmazottként elismert személyek számát is – 5%-kal csökkent az előző évhez képest. A 2011-től (akkor 61 ezer fő) tartó növekedés a COVID-19 járványhelyzet miatt esett vissza, a 2021. év végi adatok újra kis mértékű növekedést mutattak. Még a munkavállalási céllal Budapesten tartózkodók száma csökkent (a csúcspot 2020. év eleje jelentette, 32,7 ezer fővel), a tanulmányi céllal érkezők száma, kis mértékben, de folyamatosan emelkedett. A fentiekkel összhangban 2020-ban – 2010 óta először – a nemzetközi vándorlási különbözet negatív értéket ért el (-1.863 fő), és bár 2021-ben a különbözet újra pozitív volt (4.303 fő), még nem közelítette meg a járványhelyzet előtti évek adatait: 2018-ban az évtized csúcsaként közel 10 ezer fővel haladta meg a legalisan bevándorló külföldi állampolgárok száma a fővárosból elköltözőkét. Az elmúlt 5 év adatait tekintve elmondható, hogy évente mintegy 15-20 ezer külföldi állampolgár érkezik Budapestre.

A társadalom idegenellenességének vizsgálatára legtöbbször a menekültek befogadásával kapcsolatos közvéleménykutatási eredményeket használják, egységes módszertan az Európai Unióban sem került alkalmazásra. 2022-ben készült felmérés szerint azok aránya a megkérdezettek közül, akik minden menekült befogadását elutasítják, 10% felett volt. Életkor szerint az átlagtól nagyobb a menekültek befogadásának támogatása a 40-49 közötti korosztály esetében (14%), míg rendkívül alacsony a 18-29 évesek körében (mindössze 2%), bár itt a legalacsonyabb azok aránya is (5%), akik szélsőségesen elutasítók a menekültek befogadásával szemben. A korábbi kutatási eredményekhez hasonlóan a menekültek befogadását legnagyobb arányban a legfeljebb 8 osztály végzettséggel rendelkezők utasítják el (31%-uk), míg az elutasítók aránya legalacsonyabb a diplomások körében (5%). Az értékeléshez azonban figyelembe kell venni az aktuális geopolitikai helyzetet is, így a 2022. novemberében készült megkérdezés időpontjában az Ukrajnából érkező magyarok befogadásával a megkérdezettek 90%-a, míg az Ukrajnából érkező ukránok befogadásával 69% értett egyet. Ezt követően legtöbbször a kínaiak befogadását támogatják (55%), legnagyobb az afgánok elutasítottsága, 29% csak a befogadásukat támogatók aránya.



86.930 fő

a Budapesten engedéllyel tartózkodó külföldi állampolgárok száma 2021. január elején, KSH

ebből:

30.740 fő

munkavállalási céllal,

14.508 fő

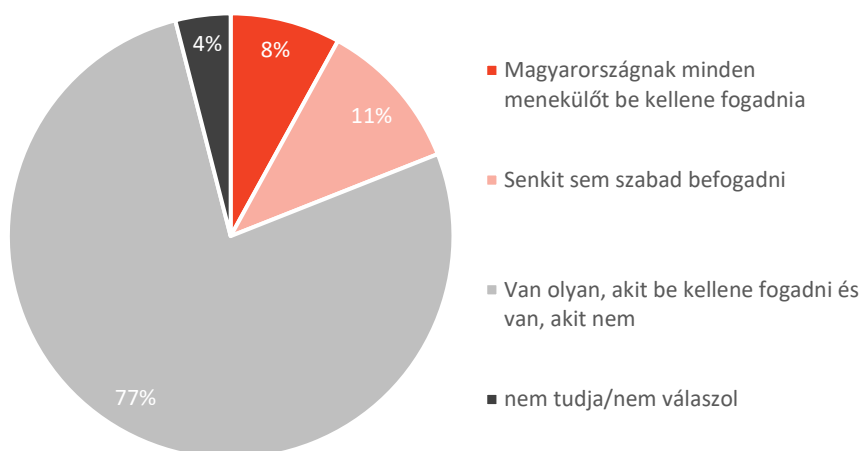
tanulmányok folytatása céllal tartózkodott a fővárosban.

1. ábra: Menekültek befogadásáról alkotott vélemény megoszlása (%)

Cél: csökkenjen a mindenkit elutasítók aránya



Forrás: 2022-ben 1000 fős reprezentatív mintán végzett felmérés, Medián



A kisebbségi csoportokhoz tartozók számáról, a velük kapcsolatos társadalmi elutasítottságról megbízható adatok nem állnak rendelkezésre. A roma kisebbséghez tartozók számáról is csak a 2022. évi Népszámlálás ad majd frissebb információt. A magukat cigánynak valló budapesti lakosok száma 2011-ben mindössze 20.151 fő volt, a szakértői becslések számukat kb. 75-80 ezer főre tette.

2022 év végéig számos közterület kapott elnevezést a művészet és tudomány területén kiemelt eredményeket elért nőkről.

A Romaversitással együttműködve fizetett gyakornoki programot indított a Fővárosi Önkormányzat 2022-ben a felsőoktatásban tanuló roma fiatalok számára

2022-ben is folytatódta a Budapest Esély szemléletformáló és érzékenyítő projektjei, 2022-ben az Élő Könyvtár már 25 alkalommal, 177 önkéntes bevonásával került megrendezésre.

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK – KITEKINTÉSSSEL 2022-RE

2021-ben a Fővárosi Közgyűlés döntött arról, hogy létrehozza a Romano Kher Budapesti Roma Művelődési Házat. Az új elnevezésű intézmény (korábban Fővárosi Roma Oktatási és Kulturális Központ) feladatköre továbbra is elsősorban a roma szellemi, kulturális örökség, a kulturális hagyományok megőrzése, fenntartása, fejlesztése lesz, amelyhez kapcsolódóan alapszolgáltatásként biztosítja a művelődő közösségek létrejöttének elősegítését, működésük támogatását. Az intézmény keretei között továbbra is működni fog a Napház (Népszínház utcában), a Király utcában megvásárolt ingatlanban pedig kiállító- és közösségi tér kialakításról született döntés.

A Budapest Esély Nonprofit Kft. a járványhelyzettel járó korlátozások mellett is folytatta 2021-ben érzékenyítő projektjeit. A „Lépj egyet előre” iskolai érzékenyítő foglalkozás 3 oktatási intézményben, összesen 9 osztály részvételével került megtartásra, az esélyegyenlőségi témában meghirdetett alkotói pályázatra 2021-ben 45 alkotó 52 alkotással jelentkezett. A pályázók átlagéletkora 23 év volt. A Budapesti Európai Ifjúsági Központtal (az Európa Tanács ifjúsági szervezetével) való együttműködés keretében az „Élő könyvtár” érzékenyítő program – mely személyes beszélgetéseket jelent hátrányos helyzetű csoportok képviselőivel – 15 alkalommal valósult meg. Az „Egymásra lépni tilos!” érzékenyítő program megtartására és a játékmesterek képzésére 2021-ben már nem került sor a pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2021. évi LXXIX. tv. hatályba lépése és a nemzeti köznevelésről szóló tv. vonatkozó pontjai miatt.

LÁSS MINKET ÉS SUHANJ! VELÜNK integrációs sportnap került megrendezésre 2021-ben a Margitszigeti Atlétikai Centrumban. Az eseményen számos sportág bemutatkozott, a program fontos célja volt az érzékenyítés, a figyelemfelhívás a sérült és fogyatékkal élők sportolásának fontosságára. Az eseményen való részvétel ingyenes és mindenki számára nyitott volt. A Budapesti Sportszolgáltató Központ (BSK) által szervezett sportnap a Fővárosi Önkormányzat támogatásával valósult meg a Fogyatékkal Élők Budapesti Sportszövetsége, a SUHANJ! Alapítvány és a LÁSS Egyesület – mint kiemelt szakmai partnerekkel együttműködve. Szintén társszervezőként vett részt a főváros a BSK-n keresztül a hajléktalanellátó szervezetek kispályás focibajnokságának (Pauperek Kupája) megrendezésében.

Az elfogadás erősítése és a kisebbségi csoportok értékeinek, jogainak elismerése terén a Fővárosi Önkormányzat több kezdeményezést is támogatott: 2021-ben, a Nemzetközi Roma Napon a Nyugati pályaudvarnál átadta a Puczi Béla teret, a főpolgármester a 2021. évi Budapest Pride felvonuláson való felszólalásával is kifejezte a Fővárosi Önkormányzat LMBTQ polgárok jogaiért való kiállását.

A 2020/2021. és 2021/2022 évi közösségi költségvetésekben a társadalmi szolidaritásról több projekt is tanúskodik (→3.2. fejezet többi tématerülete).

A stratégia céljait támogató további projektek, kezdeményezések

A befogadó társadalom érdekében a jogi képviselet és segítségnyújtás, valamint a személetformálás és a különböző rendezvények megszervezése terén a fővárosi civil szervezetek fontos szerepet játszanak. Az adathiányos területeken különösen nagy jelentősége van annak, hogy a szervezetek rendszeresen részt vesznek az „Esélyteremtő Budapest” civil munkacsoport ülésein, a fővárosi döntések véleményezésével képviselik szervezeteik érdekeit, illetve a szakpolitikai feladatok kidolgozásához fontos információkat megosztják a munkacsoport tagjaival és a fővárosi érdekeltekkel.

Külső környezetben történt lényeges változások:

Legjelentősebb eseményt 2022-ben Ukrajna Oroszország általi lerohanása jelentette és az ennek következtében Budapestre érkező menekültek segítése.

A 2021-ben elfogadott, eredetileg a pedofilok elleni szigorúbb fellépést célul kitűző, 2021. évi LXXIX. tv. paragrafusai lehetetlenné teszik az iskolások emberi jogi érzékenyítését, szexuális nevelését, illetve erősítik a szexuális kisebbségekkel kapcsolatos előítéleteket.

2022-ben is megvalósult az integrációs sportnap és a 2022-től Befogadó Budapest Labdarúgó Kupa néven futó hajléktalanellátó szervezetek közötti bajnokság a Margitszigeti Atlétikai Centrumban.

A 2020/2021-es közösségi költségvetésből támogatott projektek közül a "Ne állj meg, sportolj!" 2022-től ingyenes sportprogramokat kínált a budapestieknek. 2022-ben előkészítő szakaszba lépett a „Felnőtt Autista Szabadidős és Kulturális Központ” megvalósítása.

2022 a Fővárosi Önkormányzat széleskörű segítséget nyújtott az Ukrajnából menekülőknél: mintegy 1532 főnek összesen 124 445 vendégéjszakára biztosított tranzit szállást, közel 268 ezer adag ingyenes étkezést. Minden menekült számára ingyenessé tette a BKK járatainak használatát, emellett dedikált tranzit járatokat indított a pályaudvarok között, a fagyos napokon pályaudvar melletti melegedőhelyeket is kialakított a BKV buszaiban. 5 szálláshelyen egyszerre 450 férőhelyen biztosította a tartósan Magyarországon maradó menekülteknek ellátását és az integrációs programot, számos civil szervezettel működött együtt az ellátások biztosításában, információk pontok működtetésében. Segítette testvérvárosát, Beregszászt a közszolgáltatásokhoz szükséges berendezésekkel és pénzadománnyal és 120 kijevei gyermek táborozhatott a fővárosi ifjúsági szállásokon.

MONITORING JAVASLATOK

- Az érzékenyítő projektek eredményeinek mérésére, utánkövetésére alkalmas adatfelvételek rendszerszerű kialakítása.

3.3.

NYITOTT

BUDAPEST

BUDAPESTI HELYZETKÉP

A „Nyitott Budapest” alatt tervezett intézkedések célja Budapest okos várossá válásának felgyorsítása, mely kiterjed az együttműködésre és részvételiségre, a digitalizáció és innováció alkalmazására, valamint a turisztikai és kulturális szolgáltatások megújítására.

2021-ben a COVID-19 járványhelyzet és a korlátozások miatt egyrészt felgyorsult a szolgáltatások digitális fejlesztése, a budapestiek is rákényszerültek, hogy bővítsék ezzel kapcsolatos felhasználói ismereteiket. Az internethasználatra vonatkozó mutatók országos szinten is jónak mondhatók, Budapesten a magasabb képzettség és jövedelmek miatt feltételezhetően még magasabbak az arányok. Kérdőíves felmérés alapján a budapestiek negyede teljesen elégedett, további 52 százalékuk inkább elégedett a hivatalos ügyek intézésének minőségével az elmúlt egy év tapasztalatai alapján. Az elsődleges ügyintézési mód kapcsán a budapestiek 47%-a az interneten keresztüli ügyintézését jelölte meg, a 19-29 évesek és diplomával rendelkezők között meghaladta arányuk a 60%-ot, míg az idősek és legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az átlag alatti volt. Ez jól jelzi, hogy a digitális szolgáltatások mellett továbbra is szükség van a személyes ügyfélszolgálatokra.

Másrészt a pandémia miatti korlátozások az átlagtól jóval nagyobb mértékben sújtották a budapesti nemzetközi turizmust és a kulturális szolgáltatásokat, jelentős bevételkiesést okozva az érdekelteknek. 2020-hoz képest bár minden indikátor javulást mutatott, az értékek messze elmaradtak a 2019-es, csúcs vendégforgalmat jelentő évtől. A szálláshelyszolgáltatás- és vendéglátás szektorban a foglalkoztatottak száma szintén nem érte le a 2019-es értéket, ami a végleges vagy átmeneti bezárásokra utal. Ráadásul az ország más részeivel szemben a budapesti turizmus helyreállítását kevésbé segítette a belső turizmus élénkülése, mint az ország más területeit. A jövedelemkiesés nem csak az egyébként is legalacsonyabb fizetésekkel jellemezhető gazdasági szektort érintette (a szálláshely- és vendéglátás ágazatban az nettó átlagkereset a fővárosi átlagnak csak 57%-át érte el átlagosan), hanem más ágazatokat is, az elkölthető jövedelmek csökkenése pedig visszahat a belső fogyasztás szintjére, amit a vendéglátás, valamint a kulturális- és szabadidős szolgáltatások is megéreznek. 2021-ben az év eleji korlátozások a fővárosi fürdők és kulturális intézmények működésére is hatással volt, a vendégforgalmi adatok a 2020-as mélyponthoz képest mindenhol emelkedést mutattak.

Érdemben nem változott Budapest országon belüli meghatározó súlya a kutatás-fejlesztés és az információtechnológia területén. Az Európai Regionális Innovációs Eredménytábla összesített eredménye szerint Budapest felzárkózása bár folyamatos az EU 2014. évi átlagát alapul véve, az adott év uniós átlagát nem sikerült elérni. A felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek jelenléte mellett a gyógyszergyártás és az információtechnológia területén az átlagtól jóval nagyobb arányban van jelen a kutatás-fejlesztési tevékenység. Az ágazatok gazdasági jelentőségét jól tükrözi, hogy a helyi iparüzési adófizetési kötelezettség alapján, az összes fizetendő adóból a pénzügyi és biztosítási tevékenység (részesezés 21,1%) és kereskedelem (18%) után a legtöbb bevételt információ és kommunikáció (11,3%), valamint a feldolgozóipar (10,3%) adta a 2021-es adóévben. Érdekes, hogy a szálláshelyszolgáltatás- és vendéglátás szektorból – azaz a turizusból közvetlenül származó – adóbevétel az összes helyi iparüzési adóbevétel 2019. évi 5%-ról, 3,6%-ra csökkent 2021-ben. Ebből is látszik, hogy a szektor elsősorban a foglalkoztatás, azon belül is az alacsonyabb végzettséggel rendelkezők foglalkoztatásában tölt be fontos szerepet, az alkalmazottak 75%-a fizikai foglalkozású volt 2021-ben.

A COVID-19 járványhelyzet kettős hatása: felgyorsuló digitalizáció a szolgáltatásokban, a turizmus, vendéglátás, valamint a kulturális-szabadidős gazdaság nehézségei 2021 első felében is meghatározóak voltak a korlátozások miatt.

A budapestiek ügyintézési tapasztalatai döntően pozitívak, közel 50%-uk már az interneten keresztüli ügyintézészt helyezi előtérbe.

A vendéglátás és szálláshelyszolgáltatásban a legalacsonyabb az átlagkereset, itt volt 2021-ben arányaiban a legnagyobb elmaradás a 2019. évi foglalkoztatási szinthez képest.

Továbbra is Budapest az ország K+F, valamint az információ és kommunikáció gazdasági tevékenységek meghatározó térsége. Az Európai Unió átlagos eredményét az innováció terén a 2021-es uniós index alapján nem érte el Budapest.

EREDMÉNYEK

A FŐVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT BEAVATKOZÁSAI – ÖSSZEGZÉS /KITEKINTÉSSSEL 2022-RE

A közösségi költségvetés folyamatosan működik, 2022-ben már harmadik alkalommal hirdette meg a főváros az ötletpályázatot, az első két körben támogatást nyert projektek egy része megvalósult, vagy előkészítési fázisban van.

2022-ben a közösségi tervezésben emelkedett a személyes részvételen alapuló események száma, a közösségi gyűlés már harmadik alkalommal került megrendezésre, döntés született a „Fiatal” és „Aktív” civil munkacsoportok felállításáról.

2022-ben folytatódott a közszolgáltatások digitális fejlesztése, elindult a Budapest GO, azaz a közösségi közlekedés megújult ügyféloldali alkalmazása és elkezdődött a Digitális Városháza projekt.

2022-ben-ben Budapest okos várossá válását támogatta a Smart Budapest Fórum elindítása, a Smart Budapest Közösség működtetése, valamint a Budapest Global Egyesület létrehozása.

Az Otthon Budapesten stratégia zászlóshajó projektjei közül a közösségi költségvetés sikeresen elindult és az első, 2020/2021-es keret után már a második, 2021/2022-es keret meghirdetéséhez kapcsolódó feladatok is megkezdődtek 2021-ben. A 2020-ban megjelenő első felhívásra 687 ötlet érkezett, a szűrési és előzetes értékelési folyamatot követően 53 javaslat jutott el a szavazásig. Végül 15 projekt megvalósításról született döntés 2021-ben, a projektekre több mint 13 ezer szavazat érkezett. Megújult a folyamatot támogató online oldal is, ami a meghirdetéstől egészen a már támogatást nyert projektek megvalósításának nyomon követéséig biztosítja a tájékoztatást és a folyamatba való bekapcsolódást. Egyre ismertebb mára a közösségi tervezés a budapestiek körében, a 2022. évi felmérés során a válaszadók 54%-a nyilatkozott úgy, hogy már halott erről a kezdeményezésről.

Az együttműködést és a nyílt párbeszédet a Fővárosi Önkormányzat számos intézkedése támogatta. A 2021-ben elfogadott civil rendelet alapján elindult az Esélyteremtő Budapest, a Nyitott Budapest és a Zöld Budapest civil munkacsoportok működése. 2021-től aktívává vált a Budapesti Civil Adatbázis, a budapesti polgári kezdeményezés keretében pedig 19 hitelesített kezdeményezés indulhatott el a további támogatások megszerzéséért. 2020-at követően 2021-ben is megrendezésre került egy közösségi gyűlés, a korlátozások miatt online formában. A városfejlesztés területén a stratégiai és projekt szintű tervezési folyamatokban is adott volt a lehetőség a civil részvételre, bár a COVID-19 járványhelyzet miatt az online eszközök alkalmazásának túlsúlya jellemezte az évet. 2022-ben sikerült visszatérni a személyes módszerekre.

Az adatok alapján a fővárosiak tájékoztatásában továbbra is nagy szerepe van a közösségi média felületeknek és az enbudapem.hu oldalnak. A budapest.hu oldal látogatottsági adatai jóval kedvezőtlenebbek, ez is alátámasztja, hogy nagy szükség van a honlap szolgáltatás-tervezési megközelítésű megújítására, melynek előkészítése 2021-ben megkezdődött. Nem csak a Városháza, de a Fővárosi Önkormányzathoz kapcsolódó gazdasági szervezetek is fejlesztették a kommunikációs eszközeiket és ügyfélszolgálati funkcióikat. Az e-ügyintézési lehetőségek széles köre biztosított a Városháza esetében a közterület-használattal kapcsolatban azonban ez még nem elérhető. A közszolgáltatóknál általában lehetőség van az online hibabejelentésre is, de egyablakos rendszer – fővárosi hatáskörben – még nem működik, ezt a szolgáltatást azonban a jarokelo.hu biztosítja a budapestiek számára. A Fővárosi Önkormányzat és intézményeinek, cégeinek belső, napi operatív működésében is érdemi előrelépést hozott a járványhelyzet a digitális megoldások alkalmazásának terén.

A fentiekkel szinte összhangban elmondható, hogy a fővárosiak életminőségének javítására, az ügyfélélmény és a működési hatékonyság növelésére nem mindig a saját fejlesztés a válasz. Ennek érdekében a Fővárosi Önkormányzat vállalkozásfejlesztési alapítványa elindította a Smart Budapest Ötletversenyt és megalakította a Smart Budapest Közösséget 2021-ben. Megindult a Budapest Global együttműködési platform előkészítése is, melynek célja a köz- és magánszféra strukturált együttműködésével Budapest vonzerejének, fenntarthatóságának és nemzetközi versenyképességének további javítása.

Folytatódtak a megkezdett kulturális célú beruházások (könyvtárhálózat-fejlesztése, Budapesti Történeti Múzeum), jogilag rendeződött a Rác Fürdő és Hotel sorsa. A pandémia idején a Fővárosi Önkormányzat nagy számú online, valamint ingyenesen látogatható szabadtéri kulturális rendezvényt biztosított a budapestieknek.

TERVEZETT PROGRAMOK ELŐREHALADÁSA

NYITOTT BUDAPEST	2021	2022
RÉSZVÉTELI KÖLTSÉGVETÉS	●●●○	●●●○
ÉNBUDAPESTEM		
→ BUDAPEST APP ÉS BUDAPEST KÁRTYA	●○○○	●○○○
→ BUDAPEST PORTÁL MEGÚJÍTÁSA	●○○○	●○○○
KÖZ-DIGIT – DIGITALIZÁCIÓ A KÖZSZOLGÁLTATÁSOKBAN		
→ INFOKOMMUNIKÁCIÓS FEJLESZTÉSEK ÉS KÉPZÉSEK	●●●○	●●●○
→ INFORMÁCIÓTECHNOLÓGIAI FEJLESZTÉSEK A VÁROSI KÖZLEKEDÉSSZERVEZÉSBEN	●●●○	●●●○
→ DIGITÁLIS MOZI PROGRAM	○○○○	○○○○
MINŐSÉGI ÜGYFÉLSZOLGÁLTATÁSOK		
→ E-BUDAPEST	●○○○	●○○○
→ E-JEGYRENDSZER	●○○○	●●○○
→ UTASTÁJÉKOZTATÁS DIGITALIZÁCIÓJA MEGÁLLÓKBAN	●●●●	
→ BKK ÜGYFÉLKÖZPONTOK FEJLESZTÉSE	●●●●	
→ ISKOLAI ÉTKEZTETÉS KORSZERŰSÍTÉSE	●○○○	●○○○
BUDAPEST ADAT- ÉS INNOVÁCIÓS PROGRAM		
→ FŐVÁROSI KÖZADAT PROGRAM	●○○○	●○○○
→ BP VÁROSI INNOVÁCIÓS KÖZPONT	●●●○	●●●○
→ KKV-DIGIT: DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS TÁMOGATÁSA A KKV SZÉKTORBAN	○○○○	●●●○
ÉRTÉKALAPÚ ÉS KÖZÖSSÉGI CÉLÚ TURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK		
→ GYÓGYFÜRDŐK KOMPLEX FEJLESZTÉSE -- EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD PROGRAM	●○○○	●○○○
→ BUDAPEST MÚZEUMA PROGRAM	●○○○	●●○○
→ KÖNYVVILÁG PROGRAM	●○○○	
→ FŐVÁROSI ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERT FEJLESZTÉSI PROGRAM	●●●○	●●●○
→ FŐVÁROSI TURISZTIKAI SZOLGÁLTATÁSOK DIGITÁLIS FEJLESZTÉSEI	●●●○	●●●○
→ ALACSONY KIBOCSÁTÁSÚ MOBILITÁS A TURIZMUSBAN	○○○○	○○○○

Tervezés, előkészítés	Részben megvalósult (összetett) / Megvalósítás alatt (egyedi)
●○○○○	●●○○○
Arányosan lezárult (évente ismétlődő)	Eredményesen lezárult
●●●○○	●●●●○

3.3.1. EGYÜTTMŰKÖDÉS

EGYÜTTMŰKÖDÉSEN ALAPULÓ VÁROSFEJLESZTÉS

Budapest működési modellje az együttműködésen, nyitottságon és átláthatóságon alapul, lehetőségeit a jövőben csak akkor tudja kihasználni, ha aktív partnerséget épít mindazokkal, akik felelősséget és szerepet vállalnak a város fejlesztésében, jövőjének alakításában. Ezért a Fővárosi Önkormányzat célja, hogy a város fejlesztési ügyeinek alakításába, a döntéshozásba és az eredmények értékelésébe minél több érdekeltet bevonjon, köztük a város használóit, a szakmai és civil szervezeteket.

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK – KITEKINTÉSEL 2022-RE



A közösségi költségvetés lebonyolításának folyamata. A projekteket a Fővárosi Önkormányzat valósítja meg, nem a nyertes ötletgazdák.

A részvételi költségvetés – mely 2021 októberétől a közérthetőbb közösségi költségvetés nevet kapta – az Otthon Budapesten programban kulcsprojektként szerepel. megvalósítására harmadik éve 1 milliárd Ft-ot különített el a Fővárosi Önkormányzat költségvetésében, ezzel elmondható, hogy a program beépült az önkormányzat normál működésébe. A közösségi költségvetés célja a lakosság minél nagyobb számú bevonása mellett olyan projektek megvalósítása, amelyek a fővárosiak igényein, elvárásain alapulnak és végül a közösség döntése alapján kerülnek kiválasztásra. A projektjavaslatok beküldésére először 2020 utolsó három hónapjában volt lehetőség három témában.

A három hónap alatt 687 ötlet érkezett be az önkormányzathoz, a formai vizsgálat után 278-ra szűkült az ötletek száma, majd elindult egy ötletfejlesztési szakasz, melyben a hivatal munkatársai egyeztettek a beküldőkkel. Ennek eredményeként 141 ötlet került a részvételi tanács elé, melynek tagjait szintén egy szabályozott eljárás során, nemre, korcsoportra, iskolai végzettségre reprezentatív módon választották ki, úgy, hogy abban minden kerületet két fő képviseljen. A lehetőségre 596 fő jelentkezett, közülük és a sérülékeny társadalmi csoportokkal foglalkozó civil szervezetek közül került kisorsolásra a 44 fős tanács. Döntésüket követően 53 ötlet jutott el addig, hogy a szavazólapon szerepeljen, közel 4 milliárdos fejlesztési értékben.

A szavazásra egyrészt a Budapest portál erre a célra létesített tematikus oldalán volt lehetőség (otlet.budapest.hu; 12.286 szavazat), de a személyes szavazásra is biztosított volt (Városháza parkban felállított szavazóponton és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár tagkönyvtáraiban is lehetőség nyílt a szavazatok leadására; 1058 szavazat). A szavazatok alapján 15 projekt megvalósításáról döntött az önkormányzat. A kiválasztott projektekkal kapcsolatban tovább folytatódott a társadalmi bevonás, elkezdődött azok nyilvános konzultációja, 2021 második félévében összesen 4 projekt kapcsán. Az eseményekre meghívást kaptak az eredeti ötletek benyújtói, a civil munkacsoportok tagjai, valamint a szakmailag releváns szervezetek, de nyilvános meghirdetésen keresztül minden érdeklődő bekapcsolódhatott a folyamatba.

A Fővárosi Önkormányzat gazdálkodási nehézségei ellenére is elkötelezett volt abban, hogy 2022-es és 2023-as költségvetésben is 1 milliárd Ft-os összeget hagyjon jóvá a közösségi költségvetésre. 2021-ben megújult az otlet.budapest.hu tematikus oldal is, az arculat fejlesztése mellett az első évben használt párizsi nyílt forráskódú szoftvert saját fejlesztés váltotta fel. Az oldalon nem csak az ötletek beküldésére van lehetőség, megtalálhatók a folyamat sikeres lebonyolítását támogató tartalmak, illetve az érdeklődők naprakész

tájékoztatást kapnak a beérkezett ötletekről, azok státuszáról (beküldött, feldolgozott, megvalósuló).

A 2020-2021-es közösségi költségvetés keretében a következő ötletek megvalósításáról született döntés (a költségek millió Ft-ban megadva):

„Zöld Budapest” keret: 250 millió Ft környezeti fenntarthatóság elősegítése		„Gondoskodó Budapest” keret: 250 millió Ft társadalmi szolidaritás és közösség fejlesztése		„Egész Budapest” keret: 500 millió Ft legalább három kerület lakosságát érintő javaslatok	
Ötlet neve	Becsült költség	Ötlet neve	Becsült költség	Ötlet neve	Becsült költség
Városi erdők	50	Üres lakások felújítása és bérbeadása hajléktalansággal küzdőknek	50	Felnőtt Autista Szabadidős és Kulturális Központ	250
Kerékpártámaszok létesítése városszerte	50	Példamutató közcégek Budapesten	50	„Budapest Peremén” rehabilitációs otthon	250
Több ivókutat a városba	50	Állatterápiás programok időszotthonokban	25		
Közösségi funkciók a Szent István parkba	50	Közösségi tér létrehozása mozgássérülteknek és épeknek	50		
Zöldebb és élhetőbb Mester utca	50	Ülőfelületek a Duna-parti rézsűn	15		
		Ingyenes sportolási lehetőség biztosítása	6		
		Gyalogosátkelő az Astoriánál	20		
		Legális graffitifal létrehozás	5		

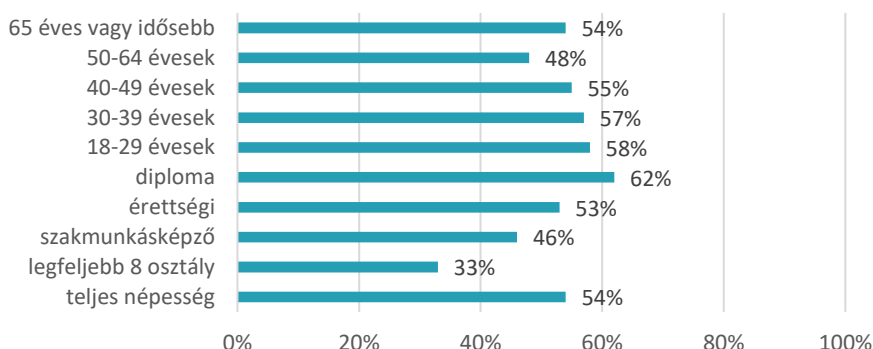
2022-ben a 2020/2021-es közösségi költségvetésben megszavazott projektek közül már több megvalósult (ingyenes sportolási lehetőség, állatterápiás programok időszotthonokban, kerékpártámaszok létesítése, városi erdők kialakítása, ivókutak telepítése), illetve elindult az előkészítésük (tervezés, nyilvános konzultációk közbeszerzetés).

A 2021/2022-es kiírásra 615 ötlet érkezett, végül 18 projekt kapott támogatást. Összesen közel 22 ezer szavazó vett részt a döntésben, ami 60%-kal több, mint az előző évben.

A 2022/2023-as programra 2022 utolsó 3 hónapjában összesen 599 ötlet érkezett. Újítás a programban, hogy a helyspecifikus és az egész Budapestre vonatkozó javaslatok külön kerettel rendelkeznek. Az eljárás is módosult a korábbi évek tapasztalatainak kiértékelése után.

Közösségi költségvetés ismertsége, 2022, Budapest

Cél 2030-ra: a közösségi költségvetés ismertsége növekedjen



Kérdés: Hallott már a fővárosi közösségi költségvetésről?

Megjegyzés: a magas arányok miatt a mérés ismétlése javasolt a kérdéshez kapcsolt magyarázattal

Forrás: 2022-ben 1000 fős reprezentatív mintán végzett felmérés, Medián



2022 őszén a fővárosi levegőtisztaság témájában került sor a harmadik fővárosi közösségi gyűlés lebonyolítására.

2022-ben is folytatódott a civil szervezetekkel való intézményesített együttműködés, az év során mindhárom munkacsoport háromszor ülésezett.

2022-ben a civil rendelet módosításával döntés született az Aktív Budapest és a Fiatal Budapest munkacsoportok megalakításáról.



2022-ben az árvízvédelmi tervezéssel párhuzamosan indult el Római-part részletes közösségi tervezése, illetve a közösségi közlekedés és a zöldfelületi fejlesztések kapcsán is számos részvételen alapuló tervezési eseményt indított a Fővárosi Önkormányzat és a BKK Zrt.

A Fővárosi Önkormányzat elkötelezett abban, hogy nyílt párbeszédet kezdeményezzen Budapest lakosaival különböző témákban, ennek egyik eszköze a közösségi gyűlés. A résztvevők egy szabályozott folyamat során kerülnek kiválasztására és összetételükben reprezentálják a fővárosi társadalmat. 2021-ben a „Budapest Európában” címmel, az Eötvös Loránd Kutatóhálózat nemzetközi projektjének keretében indult el a második közösségi gyűlés, rendhagyó módon online formában, ami átnyúlt a következő évre is. A résztvevők által megfogalmazott ajánlások a Főváros nevében felkerültek az Európai Unió honlapjára.

2021-ben a Fővárosi Közgyűlés elfogadta a civil rendeletet (12/2021. (III. 4.) KGY. rendelet) és tavasszal megalakultak a főváros vezetése és a civil szervezetek közötti kétirányú, rendszeres fórumok, azaz az Esélyteremtő Budapest, a Nyitott Budapest és a Zöld Budapest munkacsoportok. A véleményező és javaslattevő platformokba bármely, az adott munkacsoport profiljához illeszkedő tevékenységet végző, budapesti székhelyű és legalább egy éve működő civil szervezet jelentkezhet tagnak. A tavaszi alakuló ülés mellett még egy rendes ülésre került sor mindhárom munkacsoportban 2021 második felében. Az év során összesen 151 szervezet vett részt a munkában, ennek keretében 11 fővárosi ügy/dokumentum véleményezésére is sor került.

2021. júliusától vált nyilvánossá a Budapesti Civil Adatbázis, a fővárosban aktív civil szervezetek gyűjtőhelye. Ide regisztrálhat minden olyan szervezet, amelyek Budapest területén fejtik ki tevékenységüket és szeretnék lehetővé tenni más szervezetek számára a kapcsolatfelvételt. Az adatbázis a civil szervezetek felé történő önkormányzati kommunikáció elsőszámú csatornája is, például a regisztrált szervezetek megkapják a készülő rendelettervezeteket és koncepciókat társadalmi egyeztetés céljából, 2021-ben 60 szervezet szerepelt az adatbázisban.

Rendszeres egyeztetési platformot jelent továbbá a fővárosi döntések előkészítési folyamatában a Fővárosi Érdekegyeztető Tanács (Főét) és a Fővárosi Időügyi Tanács.

A budapesti polgári kezdeményezés keretében legalább tízezer, fővárosi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező, tizennegyedik életévét betöltött polgár kezdeményezésére bármely, Budapest Főváros Önkormányzata feladatait érintő kérdést a főpolgármester előterjesztésére a tízezredik csatlakozástól számított hatvan napon belül megtárgyal. 2021-ben 19 hitelesített kezdeményezés jelent meg a fővárosi honlapon, az egy kezdeményezéshez csatlakozók száma átlagosan csak 253 fő volt. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a 10 ezer fős támogatási küszöb újragondolására van szükség, a 19 kezdeményezésből mindössze 3 érte el ezt a határértéket.

A városfejlesztés területén a projektek és a stratégiai tervek előkészítése kapcsán is sor került részvételi tervezési eseményekre, a pandémia idején ezek döntően az online térben tudtak megvalósulni, 2022-ben viszont sikerült visszaállni a személyes események megtartására. A projektekkel kapcsolatban kérdőívek jelentek meg az erre a célra rendszeresített oldalon (kozossegitervezes.hu, a Budapest Dialoggal való együttműködés keretében), ahol lehetőség volt minden esetben hozzászólások formájában az egyéni vélemények, javaslatok megfogalmazására is. Az oldalra a kapcsolódó szakmai anyagok, hírek is feltöltésre kerültek, továbbá a kérdőívek részletes kiértékelése is megtalálható. Egyes projektekkel kapcsolatban helyszíni bejárásra is sor került (Népliget, Mocsáros-dűlő), de konkrét ötletelésre is várták az adott helyszínen az érdeklődőket (pl. Óbudai-sziget csúszdás játszótérének felújításával kapcsolatban). A Nagykörút komplex tervezése már korábban elindult, itt 2021-ben műhelybeszélgetésre került sor a Városházán és közösségi ötletpályázat jelent meg az év második felében. Közösségi tervezéssel készült el a Római-part jövőképe is, ami a 2022-től meginduló további tervezést alapozta meg. A 2021-ben elfogadott Radó Dezső Tervhez kapcsolódóan új tematikus oldal indult el (rdt.budapest.hu), ahol minden, a Radó Dezső Tervben nevesített, illetve a közösségi költségvetés kapcsán

megvalósításra kerülő zöldfelületi projekt külön adatlappal rendelkezik, továbbá minden projekt esetében lehetőség van értékelésre és hozzászólásra, melyeket a Főpolgármesteri Hivatalon belül a Tájépítészeti Osztály kezel és válaszol meg.

A kozossegitervezes.budapest.hu oldalon 2021-ben még elérhetőek voltak a közlekedési témakörben indított részvételi eljárások, ezek 2022-ben már csak a BKK honlapján keresztül jelennek meg (Fejlesztések/Társadalmi egyeztetések menüpont alatt). 2021-ben a BKK – a közösségi közlekedési szolgáltatások mellett – a Mester utca megújításáról indított el egyeztetést.

2021 szeptemberében került sor a potenciális partnerek, az üzleti szféra és a tudásközpontok képviselőinek első informális találkozására a Fővárosi Önkormányzat által kezdeményezett Budapest Global platform létrehozásáról. Az év elejétől folyó előkészítésben több mint 120 szervezet vett részt.

2022-ben a 15 alapító tag aláírásával formálisan is megalakult a Budapest Global Egyesület.

A stratégia céljait támogató további projektek, kezdeményezések

Közösségi költségvetési keretet hirdetett 2021-ben a XIII. (60 millió Ft-os keretösszeg), a II. (75 millió Ft-os keretösszeg), a XII. (348 millió Ft-os keretösszeg) és a III. (75 millió Ft-os keretösszeg) kerületi önkormányzat, illetve elfogadta a VIII. kerület képviselőtestülete, hogy 2022-ben elindítja a kerületben a folyamatot (120 millió Ft-os keretösszeggel). Az önkormányzatok honlapjaikon keresztül hírekkel, információkkal támogatták a fővárosi közösségi költségvetés sikeres megvalósítását. A fővárosi kerületek közül szintén többen használják a Budapest Dialog platformot a projektekkal kapcsolatos lakossági egyeztetés, igényfelmérés céljából.

3.850	Népliget
1.603	Óbudai-sziget
1.070	Városháza Park
975	Mocsáros-dűlő
956	Fehér-dűlő
854	Vérmező

kérdőívek kitöltőinek száma a kozossegitervezes.hu oldalon a Fővárosi Önkormányzat által elindított és 2021-ben kitölthető kérdőívek esetében

MONITORING JAVASLATOK

- A Budapest portál (budapest.hu) megújításához kapcsolódóan interaktív online platform kialakítása a részvételi tervezés támogatására a kapcsolódó mérési, analitikai funkciókkal
- Részvételi események egységes monitorozási rendszerének kialakítása

3.3.2. KOMMUNIKÁCIÓ ÉS VÁROSMARKETING

KOMMUNIKÁCIÓ ÉS VÁROSMARKETING MEGÚJÍTÁSA

A Fővárosi Önkormányzat célja, a magas színvonalú, közérthető tájékoztatás, az információk jobb elérésének biztosítása. E tekintetben a Fővárosi Önkormányzat a városlakók igényeire és a technológia adta lehetőségekre építve kívánja a jövőben eszközeit fejleszteni. A városmárka alapját azok a tényezők jelentik, amelyek a budapestiek identitása szempontjából meghatározóak, ami számukra értékes, vonzó és jól működő a városban. A városhasználóktól kapott információk, visszajelzések, valamint a városmarketinghez kapcsolódó kutatási, monitoring eredmények hasznos inputként szolgálnak a városfejlesztés számára is.



86.348 fő

kereste fel 2021-ben a
budapest.hu honlapot

250.000

elérés

havonta a Városháza
facebook oldalán 2022-ben

2.196

feliratkozó

a Városháza online
hírlevelére 2022
decemberében

*2022-ben elindult a
Digitális Városháza
projekt, a budapest.hu
oldal és a kapcsolódó
hivatali eljárások komplex
szemléletű, ügyfélbarát
fejlesztése.*

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK – KITEKINTÉSEL 2022-RE

Ma a legfontosabb kommunikációs felületnek a honlapok és közösségi média oldalak számítanak, mindkét eszköz használata általános a fővárosi érintettségű szervezeteknél, A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság „Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és hatékonyságának növelése” című, KÖFOP-ból támogatott projekt keretében^{III} 2021 őszén felmérte a hazai önkormányzatok közérdekű és közérdekből nyilvános adatok közzétételére vonatkozó teljesítését. A jogszabálynak való megfelelés értékelése a honlapok elemzésével és próba adatigénylésen keresztül történt. Budapest hivatalos felülete mindkét dimenzióban kiemelkedően jól teljesített, a honlapon megjelenő adatok vonatkozásában az első helyen, míg a két mérés alapján összesített index értéke szerint a negyedik helyen végzett a vizsgált 3210 önkormányzatból. Ez az átláthatóság és a közzététel tartalma szempontjából pozitív eredmény, és összességében is elmondható, hogy a Városháza honlapja naprakészen tájékoztatja a lakosságot Budapest ügyeiről. Ugyanakkor a honlap látogatottsági adatai, a felhasználói felületre kapott visszajelzések indokoltá teszik az átfogó fejlesztést, aminek előkészítő munkái (felmérések) 2021-ben megkezdődtek. Cél, hogy a jelenlegi Budapest portál helyén felálló honlap felhasználóbarát, innovatív és inkluzív legyen, figyelembe véve a különböző társadalmi csoportok szempontjait. Másik fontos szempont az új típusú, service design módszertant alkalmazó fejlesztésnél, hogy a tájékoztatás és ügyintézés funkcióinak megújítása mellett a kapcsolódó hivatali eljárások megújítására is sor kerül egy szolgáltatás-tervezési keretrendszer felállításán keresztül.

Az enbudapestem.hu oldal – a kapcsolódó közösségi média felületekkel – egyszerre ad tájékoztatást a Fővárosi Önkormányzat által elvégzett munkáról, kulturális és sportlehetőségekről, programokról, külön menüpontot szentel az „Élhető város” témájának. Az oldalt a Budapest Brand Zrt. üzemelteti. Az oldalon számos írás jelent meg 2021-ben is a város épített és kulturtörténetéhez kapcsolódva. A honlapot 2021-ben havonta átlagosan 50 ezren keresték fel, az enbudapestem facebookoldalán a követők száma 2022-ben már meghaladta a 30 ezret. A Budapest Te meg Én podcastból 47 db, a „Nem játék” sporttémájú podcastból 22 db jelent meg 2021-ben. A szintén a Budapest Brand Zrt. által üzemeltett, elsősorban turisztikai célú oldalak (Visit Budapest Facebook

oldal, budapestinfo.hu) adataival összevetve elmondható, hogy a kifejezetten helyi lakosokat célzó online felületek sikeresen működnek, az elérésekre, megosztásokra vonatkozó adatok meghaladják a turisztikai oldalak hasonló mutatóit.

A fővárosiaknak szóló enbudapestem kártya és applikáció - mely a felhasználóknak kedvezményrendszert biztosít, egyben egy hatékony információs eszköz – előkészítése 2021-ben megkezdődött.

2021 júniusában elkészült a BKK új márka- és kommunikációs stratégiája, mely az éves kommunikációs terv alapját képezte. A megvalósítás kiterjed a BKK újrapozicionálására, – mint a város teljes közlekedésének szervezője –, az innováció-márkaérték erősítésére, közlekedésszakmai párbeszéd proaktív tematizálására és ebben a BKK szakértői szerepének hangsúlyozására. Szemléletformálás terén a kommunikáció kiemelt feladatai között szerepel a tudatos közlekedés, az aktív- és mikromobilitási eszközök ismertségének, használatuk ösztönzésének növelése, a közlekedési kultúra javítása. Számos kampány valósult meg 2021-ben és 2022-ben a BKK szervezésében: az utasok biztonságérzetének növelése a járványhelyzetben; a MOL Bubi népszerűsítése több eseményen keresztül; „Bringázz munkába!” kampány; Európai Mobilitási Héthez kapcsolódó rendezvény; tudatos közlekedés; Tiszta és biztonságos Budapestért”. A szemléletformálást és tájékoztatást segíti a „Nekem Budapest” podcast, a BKK blogja, Facebook oldala és YouTube csatornája. A közlekedési eszközök felületei megjelentek egyéb közérdekű kampányokban is (pl. bajszos Combinók és a BKK Citylight plakátjai hívták fel a figyelmet a férfiak egészségügyi szűrésére; 2022-ben plakátkampány a zaklatások visszaszorítása érdekében).

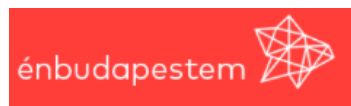
A Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei (BMSZKI) kommunikációs tevékenysége szintén erősödött 2021 során, a honlap látogatottsága 17%-kal, az oldalmegtekintések száma 11%-kal emelkedett, továbbá három naponta új FB-poszt jelent meg.

A kommunikációban sajátos szerepet képviselnek a közszolgáltató szervezetek által fenntartott intézmények látogatására szervezett események, amelyek a szemléletformálás mellett az ipartörténeti örökség és a modern technológiák megismerésére egyaránt lehetőséget nyújtanak. A programok rendkívül népszerűek, általában kapcsolódnak valamilyen országos rendezvényhez (pl. Kulturális Örökség Napja, Víz Világnapja), de a közszolgáltatók maguk is hirdetnek nyílt napokat egy-egy helyszín megtekintésére. 2021-ben a pandémia miatt az események csak korlátozott számban tudtak megvalósulni (FCSM októberi nyílt napja). A Fővárosi Csatornázási Művek és a Fővárosi Vízművek részt vett kiállítóként a Planet Budapest 2021 Fenntarthatósági Expó és Világtalálkozón. A Víz Világnapja alkalmából egy figyelemfelhívó videósorozat készült a fővárosi közszolgáltató cégek bevonásával.

A kommunikációs terület erős átfedést mutat az ügyfélszolgálati, digitális, valamint kulturális és turisztikai területtel.

MONITORING JAVASLATOK

- Digitális Városháza projekthez kapcsolódó mérési, analitikai funkciók használata a szolgáltatástervezésben és monitoringban.
- Angol nyelvű tájékoztatás fejlesztése a Fővárosi Önkormányzathoz kapcsolódó kommunikációs és ügyfélszolgálati felületeken, ezzel kapcsolatos igények és visszajelzések mérése.
- Az elért alapú indikátorok mellett a márkaépítés hatékonyságát és az üzenetátadását sikerességét mérő indikátorok bevezetése a szolgáltatási területen



Az enbudapestem.hu mutatói, 2021:

375.458 látogató

a honlapon

32.000 látogatás/hó

átlag a honlapon

476 cikk

megjelenése a honlapon

574 poszt

megjelenése az enbudapestem Facebook oldalán

Forrás: Budapest Brand Zrt.

3.3.3. ÜGYFÉLKÖZPONTÚ SZOLGÁLTATÁSOK

ÜGYFÉLKÖZPONTÚ VÁROSI SZOLGÁLTATÁSFEJLESZTÉS

A Fővárosi Önkormányzat célja, hogy az ügyfélkapcsolati funkciók minél gördülékenyebben, a lakosok és vállalkozások minél nagyobb elégedettsége mellett működjenek. Az egyik legfontosabb szempont a kényelem, ezért fontos cél az interneten keresztüli elérés javítása, nemcsak az ügytípusok, funkciók számának növelésével, de azok felhasználóbarát átalakításával is. A személyes ügyintézésben a fő irány a jól és akadálymentesen megközelíthető, integrált, tehát többféle ügyintézését lehetővé tevő ügyfélközpontok kialakítása. A szolgáltató, jól működő város az ügyfelek igényeire építve fejleszt, nagy figyelmet fordít a különféle használatok elemzésére, megértésére és a visszajelzésekre.

HELYZETKÉP

2030-ra az Európai Unió célja, hogy a legfontosabb közszolgáltatások 100%-ban elérhetőek legyenek elektronikus úton a polgárok számára („Digitális Iránytű 2030– a digitális évtized európai útja” című dokumentum). Magyarországon az e-közigazgatás területén az elmúlt évtizedben számos kormányzati fejlesztés történt. A háttérszolgáltatások kiépítése lehetővé tette az önkormányzatok számára, hogy a központi informatikai rendszerekhez kapcsolódjanak (e-papír, E-önkormányzati portál), az E-ügyintézési törvény (2015. évi CCXXII. törvény) pedig rendelkezik is az önkormányzatok és közüzemi szolgáltatók ezirányú kötelezettségéről. 2020-tól számos fejlesztés történt az ügyfélszolgálati oldalon, ehhez a COVID-19 járványhelyzet jelentősen hozzájárult.



82%

a 16-74 évesek körében a naponta internetezőők aránya

87%

az internethasználók közül azok aránya, akik ehhez telefont használnak

országos adatok, 2021, KSH

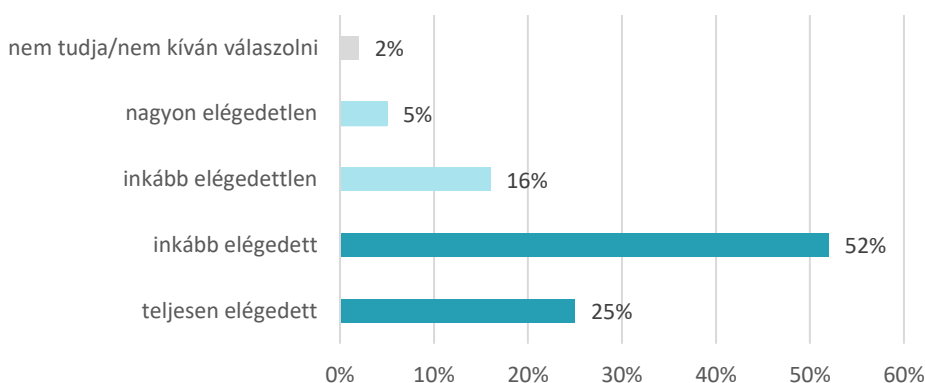
A szükséges háttérinfrastruktúra (nagy sebességű szélessávú lefedettség és a háztartások hozzáférése), valamint a lakosság eszközellátottsága a felmérések szerint az országos átlagnál kedvezőbb Budapesten (lásd digitalizációról szóló 3.3.4. fejezet). Kifejezetten a fővárosra vonatkozó adatok és elemzések az e-ügyintézésre nézve csak korlátozottan állnak rendelkezésre, a témában a legátfogóbb és legfrissebb jelentést az Állami Számvevőszék készítette 2022-ben („Az e-közigazgatás helye a digitális állam stratégiai pillérben”^{IV}). Az országos adatok elemzésére alapozott legfontosabb megállapítások, hogy folytatni kell az e-közigazgatási szolgáltatások felhasználóbarát jellegének erősítését, a lakosság digitális kompetenciáinak fejlesztését, erősíteni kell az ügyintézési lehetőségekről szóló tájékoztatást. A szolgáltatási kínálat fejlesztése során a legújabb digitális technológiák alkalmazási lehetőségeit is figyelembe kell venni, a biztonság szempontjainak kezelése mellett. A tanulmány felhívja a figyelmet arra is, hogy párhuzamosan a személyes ügyintézési lehetőségeket is biztosítani kell lenniük mindaddig, amíg arra igény mutatkozik. A jelentés – az NMHH adatai alapján – megállapítja, hogy Magyarország kifejezetten jól teljesít a kevésbé komplex szolgáltatások terén felhasználói oldalon (közösségi média használat, hírolvasás, zenehallgatás), de a magasabb szintű felhasználói kompetenciát igénylő digitális szolgáltatások használatában még jelentős a lemaradás az Európai Unió átlagához képest. Ide tartozik a hivatalos ügyek intézése is, ami a felhasználói oldal kompetenciái és attitűdje mellett az online intézhető ügyek kínálatától, a szolgáltatások

minőségétől (áttekinthetőség, egyszerűség, közérthetőség) is függ. A KSH adatai szerint országosan a 16-74 éves internetező lakosság 72,6%-a létesített valamilyen elektronikus kapcsolatfelvételt közhivatalokkal 2021 során, az űrlapokat online benyújtók aránya 66,3% volt (2019-ben ez az arány 37,2%).

Kérdőíves felmérés alapján a budapestiek negyede teljesen elégedett, további 52%-uk inkább elégedett a hivatalos ügyek intézésének minőségével az elmúlt egy év tapasztalatai alapján.

Lakossági elégedettség: az elmúlt egy év alatt szerzett ügyintézési tapasztalatok értékelése, 2022, Budapest

Cél 2030-ra: az elégedettek arányának növekedése



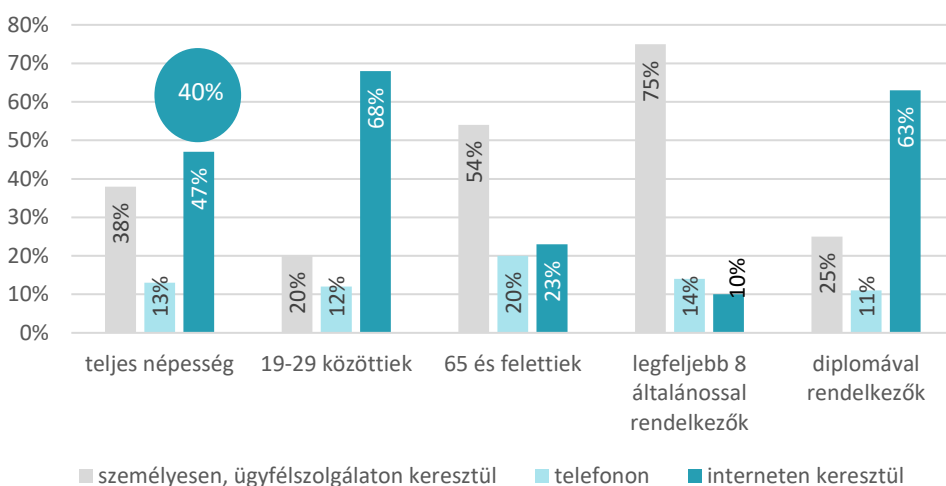
Kérdés: Az egyszerű, gyors ügyintézés ma már alapvető elvárás. Gondoljon az elmúlt egy évben intézett hivatalos ügyeire, és kérem, mondja meg, hogy mennyire elégedett az ügyintézéssel!

Forrás: 2022-ben 1000 fős reprezentatív mintán végzett felmérés, Medián

Az ügyintézési módok megválasztása egyértelműen összefügg az életkorral és hasonló erős összefüggés mutatható ki a végzettséggel is.

Lakossági elsődleges ügyintézési preferenciái, 2022, Budapest

Cél 2030-ra: a teljes népességben belül az online ügyintézés preferálók arányának növekedése



Kérdés: Ha többféle lehetősége van, Ön elsődlegesen melyik módot használja az ügyintézésre?

● 2020-as felmérés adata

Forrás: 2022-ben 1000 fős reprezentatív mintán végzett felmérés, Medián



359.438

felhasználó/hó 2021-ben a Futár applikációban

203.026

felhasználó/hó 2021-ben a BKK weboldal utazástervező alkalmazásában

A 2022-ben bevezetett Budapest GO-nak köszönhetően egy applikáción belül lehet megtervezni az utazásokat, tájékozódni a forgalmi információkról, valamint a jegy- és bérletvásárlást intézni. Az applikáció fejlesztése folyamatos, megjelentek a rendszerben az időalapú jegyek.



12 db

BKK ügyfélközpont és ügyfélszolgálat állt az ügyfelek rendelkezésére 2022-ben

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK – KITEKINTÉssel 2022-RE

A fővárosi közszolgáltatók a biztonság szempontjainak pandémia alatti erősödése és az ügyfélszolgálatok kényszerű időszakos zárvatartása miatt 2020-ban és 2021-ben felgyorsították az e-ügyintézéshez kapcsolódó fejlesztéseiket. A nagyobb közszolgáltatók – Fővárosi Vízművek, Budapesti Közművek, Fővárosi Csatornázási Művek, Budapest Közút – mind rendelkezik online ügyfélszolgálati menüvel honlapján, az ügyfelek részletesen tájékozódhatnak az elektronikus ügyintézés lehetőségeiről és módjairól. A Fővárosi Vízművekhez kapcsolódó ügyfélszolgálaton belül a mesterséges intelligencia technológiára épülő chatbot alkalmazás is elindult még 2020-ban. A közúti és parkolási információk a Budapest Közút applikációján (Közút Figyelő) valós idejű adatokra épül. A legtöbb felhasználót elérő fővárosi szolgáltatást, a közösségi közlekedést a Budapesti Közlekedési Központ szervezi, itt folyamatosak az ügyféloldali fejlesztések. 2021-től a Futár rendszer már integrálta a MÁV-HÉV valós idejű adatait, fejlesztették az alkalmazás felhasználóbarát funkcióit (a térkép és a menterend már osztott képernyőn keresztül egyszerre is megtekinthetővé vált) és az utazásszervező funkció a honlapon keresztül is elérhetővé lett. 65 fővárosi megállóban QR-kóddal ellátott megállónévtáblák kerültek elhelyezésre, így az utazásszervező applikáció azonnal megjeleníthetővé vált az utazók mobil eszközén. Mindeközben az 2021-es év a 2022-ben bevezetett új ügyféloldali szolgáltatás, a Budapest GO előkészítésének éve volt, ennek részeként valósult meg a felhő alapú infrastruktúrára való áttérés, az ügyfélfiók és regisztráció megvalósítása, a mobiljegy és bérlet értékesítés feltételeinek megteremtése és az applikáció felhasználói felületének megújítása. 2021-ben indult el a megújult MOL Bubi közbringarendszer is, ennek keretében a használók számára könnyebb, kényelmesebben használható, okos eszközöket integráló kerékpárok jelentek meg és megújult a kapcsolódó applikációs felület is (18 ezer felhasználó/hó 2021-ben). 2021 februárjától üzemel a teherforgalmi behajtást támogató megújított online rendszer (TOBI) a Budapest Közút saját, ügyfelek visszajelzéseire alapozott fejlesztésének eredményeként.

Az online térben minden Fővárosi Önkormányzathoz kapcsolódó intézmény és ügyfélkapcsolatot bonyolító gazdasági szervezet jelen van. A legfejlettebb rendszert továbbra is a helyi adófizetéssel kötődő online szolgáltatás jelenti, melyhez kapcsolódóan folyamatos informatikai fejlesztést jelent, hogy 2023. április 1-jei hatállyal a fővárosi adóigazgatási rendszert a Magyar Államkincstár által üzemeltetett ASP ADÓ szakrendszernek kell átadni. 2021-ben számos Főpolgármesteri Hivatalhoz kapcsolódó ügy volt indítható elektronikusan (pl. Margitszigethez kapcsolódó kereskedelmi ügyek, jelképhasználat), ugyanakkor továbbra is vannak olyan ügykörök, ahol ez hiányzik (pl. közterület-használattal kapcsolatos ügyek, időszotthoni elhelyezéssel kapcsolatos ügyek, lakhatással kapcsolatos ügyek).

A releváns közszolgáltatási területeken biztosított az online hibabejelentés a honlapokon kialakított külön menüpontban, vagy e-mail cím megadásával, néhány területen applikáción keresztül is van erre lehetőség – pl. MOL Bubi vagy a közvilágítás esetén a BDK applikációja –, de továbbra sincs erre kialakított egyablakos rendszer.

Az online ügyfélszolgáltatások mellett továbbra is szükség van telefonos és személyes ügyintézés biztosító lehetőségekre, a társaságok a biztonság és a hatékonyság érdekében ugyanakkor az online ügyintézés szorgalmazzák, az ezt támogató anyagok – videók, részletes útmutatók – elhelyezésével. A pandémia miatt csökkenő személyes ügyfélforgalom csak korlátozottan eredményezte ügyfélszolgálatok végleges bezárását (pl. a Fővárosi Vízműveknél egy ügyfélszolgálat szűnt meg), ugyanakkor nőtt azoknak a helyszíneknek a száma, ahol többféle ügy intézésére is van lehetőség. Ez egyrészt a Budapesti Közművek esetében biztosított, ahol a korábban önálló – most a BKM divízióiként működő – gazdasági szervezetek ügyei a négy ügyfélszolgálati irodában egyaránt elérhetőek. A BKK ügyfélközpontjainak megújítása gyakorlatilag 2020-ra befejeződött, a

nagyobb intermodális helyszíneken a VOLÁNBUSZ és a MÁV-START bérleteinek és díjtermékeinek megvásárlására is van lehetőség. 2021-ben két ügyfélközpont bezárt (Rákosmente., Móricz) és nem nyílt meg Nyugati téri ügyfélközpont.

A Főpolgármesteri Hivatal központi ügyfélszolgálatán – a Bárczy utca 1-3-ban – nyílt meg 2021-ben a Zöld Budapest Tanácsadó Iroda, ahol gyakorlatilag több, különböző projektek keretében megvalósuló ingyenes tanácsadási szolgáltatás is elérhető épületek energiahatékonysági beruházásaival kapcsolatban.

Az ügyfélelégedettség területén – melynek mérését jogszabály írja elő a közszolgáltató szervezetek számára – az alapvető közmű-szolgáltatásokkal (vízi közműszolgáltatások, távhő, hulladék-elszállítás, közvilágítás) általában elégedettek az ügyfelek, elsősorban a hibák- és azok elhárítása kapcsán vannak negatív visszajelzések. A közösségi közlekedést igénybe vevők száma 2021-ben 35%-kal csökkent a veszélyhelyzetet megelőző utasszámokhoz viszonyítva, mégis ez az a terület, ahol napi szinten a legtöbb ügyféllel kerül kapcsolatba a Főváros, mint szolgáltató. A BKK ügyfélelégedettségi felmérése 2021-ben kiemelkedően jó eredményt mutatott (82,8%-os index).

2021-ben a Fővárosi Önkormányzat továbbra is alkalmazta az ingyenes COVID-tesztek regisztrációs folyamatát támogató, 2020-ban fejlesztett szoftverét, 2021-ben ezt az önkormányzat nyílt forráskódúvá tette, így a lebonyolításhoz az eszköz mindenki számára elérhetővé vált .

2022-ben megnyílt az Idősek Információs Pontja – szintén a Bárczy I. utca 1-3-ban – ezzel biztosítva az integrált ügyfélszolgálati funkciók bővítését.

2022-ben készült el a „Budapest - Nappal hajtva” projekt keretében Budapest szolártérképe, mely online formában mindenki számára elérhető és a napelemek, napkollektorok elhelyezésével kapcsolatban ad tájékoztatást az előzetes tervezéshez.

A stratégia céljait támogató további projektek, kezdeményezések:
A fővárosi közszolgáltatók helyett jelenleg az „egyablakos” hibabejelentés a jarokelo.hu oldalon érhető el. Az egyesületnek több kerülettel és számos fővárosi közszolgáltatóval van szoros együttműködése. A legtöbb fővárosi bejelentést a Budapest Közúthoz továbbítják (kb. havi 100- 200 bejelentés), majd a közvilágítás (BDK) a köztisztaság, hulladékelszállítás és a parkokkal, zöldfelületekkel kapcsolatos bejelentések (BKM/FKF és Főkert) a leggyakoribbak azok közül, amelyek a fővárosi szolgáltatókat érintik. Hasonlóan fontos szerepet tölt be a hulladekvadasz.hu oldal és applikáció, itt a szervezet a BKM FKF divíziójával működik együtt a bejelentett problémák megoldásában.



Továbbított bejelentések száma a fővárosi közszolgáltatók felé 2021-ben a jarokelo.hu-n keresztül
Forrás: Járókelő

MONITORING JAVASLATOK

- Online szolgáltatások további, ügyfélközpontú fejlesztése service design módszertan alkalmazásával, a fejlesztéshez szükséges mérési rendszerrel, mely egyaránt méri az ügyfelek elégedettségét és a szolgáltatás hatékonyságát.

3.3.4. ADATOK, DIGITALIZÁCIÓ

KORSZERŰ ADATGAZDÁLKODÁS ÉS DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS GYORSÍTÁSA

Az adatkormányzás szervezeti, működési hátterének kiépítése a Fővárosi Önkormányzat fontos célja középtávon, ezzel növelve a hivatal és a fővárosi gazdasági szervezetek, intézmények működési hatékonyságát, másrészt biztosítva az adatok megosztását a társadalom és gazdaság javára. A városi infrastruktúra és szolgáltatások megújítása az okos eszközök telepítése, vagy a későbbi integrálás lehetőségének figyelembevételével történik. A digitalizáció terén széleskörű együttműködésre van szükség – az ágazati szereplőkkel, kerületekkel, nemzetközi nagyvárosokkal – a jó gyakorlatok sikeres adaptálásához, pilot projektek indításához, az egymással kompatibilis, standardok alapján történő fejlesztések megvalósításához.



86.406 fő

alkalmazásban állók száma
az információ,
kommunikáció
nemzetgazdasági ágban
Budapesten 2021-ben, KSH

HELYZETKÉP

Az Európai Unió digitális gazdaság és társadalom indexe (DESI) összehasonlító értékelést ad a tagországok felkészültségéről. 2021-ben – egy helyet rontva a 2020-as eredményen – Magyarország a 23. helyen végzett a tagállamok között. Az Európai Unió átlagánál csak az internet-hozzáférés esetében mutattak az adatok lényegesen jobb eredményt (12. helyezés), míg a vállalkozások esetében a digitális technológiák integráltsága a 26. a 27. tagállam között. A digitális közszolgáltatások dimenzióban a 25. helyen állt az ország (2020-ban a 24.). Mindez azt jelenti, hogy a fejlesztések, valamint a lakosság és munkavállalók digitális és informatikai felkészültségének javulása mellett a többi tagországhoz képest a lemaradás fennmaradt.

Budapestre vonatkozóan hasonló nemzetközi összehasonlító adat egyelőre nem áll rendelkezésre és a város relatív helyzetének – digitális gazdaság, digitális társadalom – elemzéséhez is csak korlátozott számú indikátor érhető el (Központi Statisztikai Hivatal Stadat adatbázisa és a „Felmérés a háztartások információs és kommunikációs technológiai (IKT) eszközhasználatáról” című önkéntes lakossági adatgyűjtés adatai).



49%

azon internet-használók
aránya Budapesten, akik
táv munka céljára is
használták a világhálót
2021-ben, KSH

Az ezer lakosra jutó helyhez kötött internet-előfizetések száma 2021 végén Budapesten volt a legmagasabb (458) az országban, az 5G hálózat a fővárosban már minden szolgáltatónál bevezetésre került. 2021-ben a helyhez kötött széles sávú kapcsolattípussal rendelkező háztartások aránya az internettel rendelkező háztartásokon belül 94,1% volt, a mobil széles sávú kapcsolattípus aránya 73,5%-ot ért el. Az internethasználat elterjedésére a COVID-19 járványhelyzet is hatással volt. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők internet használata a 16-74 éves lakosság körében országosan 97%-os volt 2020-ban, de az alapfokú végzettséggel rendelkezők körében is elérte a 63%-ot. Budapesten összességében 94%-ot ért el az internethasználók aránya, ami 9 százalékponttal volt magasabb az országos átlagnál. Az internet-használók közül a 16-74 év közötti lakosság 88,5%-a használta a netet Budapesten információszerezésre, 84%-ot ért el azok aránya, akik a kitöltött űrlapokat

online benyújtották. 2021-ben országosan az internet-használók 29%- használta távmunka céljára a netet, Budapesten ez 49% volt.

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK– KITEKINTÉSEL 2022-RE

Az adatkormányzás az Európai Unió definíciója szerint az adatok felhasználására vonatkozó szabályok és eszközök összességét jelenti. Ennek része a technikai standardok felállítása, a megosztásra vonatkozó jogi és technikai háttér kialakítása. A Fővárosi Önkormányzat 2021-ben megkezdte a Főpolgármesteri Hivatal és a gazdasági szervezetek hatáskörében keletkező adatok, valamint az egyes szervezetek felkészültségének (adatokkal való tudatos gazdálkodás, szakemberek rendelkezésre állása) felmérését, ez az előkészítő szakasz döntően 2022-re húzódott át.

A Fővárosi Önkormányzat és közfeladatot ellátó szervezetek esetében a kezelt adatok közzétételét az Infotörvény. 1. melléklete és egyéb jogszabályok írják elő. Mind a Főpolgármesteri Hivatal (einfoszab.budapest.hu), mind a gazdasági szervezetek („közérdekű adatok”, „közzétételi kötelezettség” menüpontok a társaságok honlapjain) esetében elmondható, hogy egyelőre az egyszerű, gépi feldolgozásra alkalmas állományok száma minimális, ugyanakkor – jogszabályi kötelezettségüknek eleget téve – számos adatkör elérhető pdf formátumban, továbbá listákba rendezve elérhető a szervezeteknél gyűjtött adatok leírása a hozzáférés módjának megadásával, illetve külön menüpontban az adatkérési eljárás folyamata is.

A szenzorok tekintetében a közlekedési ágazat (BKK Zrt. és Budapest Közút Zrt.) folyamatosan fejleszti eszközeit, ez a forgalomirányítás, a forgalomszervezés és tervezés, valamint az ügyféloldali valós idejű szolgáltatások (Budapest Go és a Közút Figyelő applikációk) adatháttérét egyaránt biztosítja. A BKK-nál 2021 tavaszától dedikált szakterület foglalkozik a forgalmiadat-elemzéssel, 2021-től havi közlekedési riport jelenik meg a társaság honlapján. A forgalmi adatok, mérések adatai a BKK honlapján keresztül szintén elérhetőek (hírek/forgalmi adatok, diagramok). A BKK rendelkezik OpenData Portállal, ahol a statikus menetrendi adatbázis mellett valós idejű adatokhoz is hozzáférhetnek fejlesztők.

A fővárosi térinformatikai adatok elsődlegesen a Budapest Közút Zrt. által üzemeltetett KAPU (Közterületi Adatok Publikációja) rendszeren és az országos E-KÖZMŰ alkalmazáson (vízi közművek térinformatikai adatai) keresztül érhetőek el. A KAPU több fővárosi kerület alrendszerét is integrálja, a rendszerhez való hozzáférés az adott modulhoz kapott jogosultsággal lehetséges, többnyire térítési díj megfizetése mellett. A Budapest Térinformatikai Portál adattartalma 2021-ben csak a városrendezési tartalmak vonatkozásában frissült.

A térinformatikai adatbázisok közül kiemelhető szakmai és publikus felhasználása miatt a BP Fatár. Az adatbázis honlapon és applikáción keresztül is elérhető, 2021 év végén már a fővárosi fenntartású területek mellett három kerület (VI., XIII., XIV.) 90 ezer fájának adatai is szerepeltek az adatbázisban.

2021-ben a Fővárosi Önkormányzat csatlakozott a Living-in.eu „join, boost, sustain” programhoz és aláírta az „Együttműködés az uniós városok és közösségek fenntartható digitális átalakításának fellendítéséért” című nyilatkozatot. A program célja, hogy az EU kormányzati szinten összefogjon a digitális megoldások fejlesztése érdekében, és 2025-ig legalább 300 millió európai számára biztosítson jobb életminőséget. Az aláírók többek között megállapodnak arról, hogy a városok polgárközpontú és nyitott innovációs ökoszisztémaként működnek, etikus és társadalmilag felelős adathozzáférést és közös adatmodelleken alapuló interoperábilis digitális platformokat alkalmaznak, valamint, hogy

2022-ben döntés született a fővárosi adatkormányzás kialakításához szükséges szakértői kapacitás megerősítéséről.



728 db járműre szerelt mérőműszer

704 db útpályába épített hurokdetektor

47 db forgalomszámláló kamera

14 db mikromobilitási eszközöket mérő detektor

Forgalomszámláló eszközök Budapesten 2022-ben

Forrás: bkk.hu



47.000 adatlap

a BKM/Főkert divíziója által kezelt fákról a BP Fatárban, 2021

A BP Fatárban 2022-ben már négy terület (I., VI., XIII., XIV.) adatai is szerepeltek.



fenntartható intézkedéseket dolgoznak ki közösen a pénzügyi, műszaki, jogi, oktatási és kapacitásépítési, nyomon követési és mérési területeken.

A digitalizációs terület erős átfedést mutat az ügyfélszolgálati és kommunikációs területtel.

Külső környezetben történt lényeges változások:

2021-ben indult el az Európai Unió Digitális Európa Programja, mely öt kulcsterületen finanszírozza az európai digitális transzformációt, köztük a digitális technológiák széles körű használatának biztosítását a gazdaságban és a társadalomban. 2021-ben több uniós szintű jogszabály előkészítése zajlott, ami a hazai keretrendszer és a fővárosi adatkormányzás kialakítását is meghatározza. 2022-ben lépett életbe a európai adatkormányzásról szóló uniós rendelet.

2021-ben fogadták el a 2021–2030-as időszakra szóló Nemzeti Digitalizációs Stratégiát (NDS), ami felépítésében a DESI 2021-től bevezetett négy pillérét követi (digitális infrastruktúra, digitális kompetenciák, digitális gazdaság, digitális állam). A stratégia legfontosabb célja, hogy 2025-re az ország meghaladja az uniós átlagot a digitális fejlődés terén, és 2030-ra a digitalizáció terén a 10 vezető uniós gazdaság egyike legyen.

MONITORING JAVASLATOK

- Adatkormányzás rendszerének kiépítése a Fővárosi Önkormányzat hatáskörében (Főpolgármesteri Hivatal, fővárosi gazdasági szervezetek és intézmények) és összehangolás a városjelentés adatkezelési folyamataival.

3.3.5. INNOVÁCIÓ

INNOVÁCIÓ ÉS SZERVEZETFEJLESZTÉS A FŐVÁROSI SZOLGÁLTATÁSOKBAN

A Fővárosi Önkormányzat célja, hogy szervezetfejlesztéssel, innovációval és digitális fejlesztésekkel javítsa különböző szolgáltatási alrendszereinek működési hatékonyságát, vállalkozásfejlesztési eszközeit, valamint generálja és támogassa a város működése és lakóinak életminősége szempontjából fontos innovatív megoldások megszületését, azok termék- vagy szolgáltatásfejlesztési folyamatát.

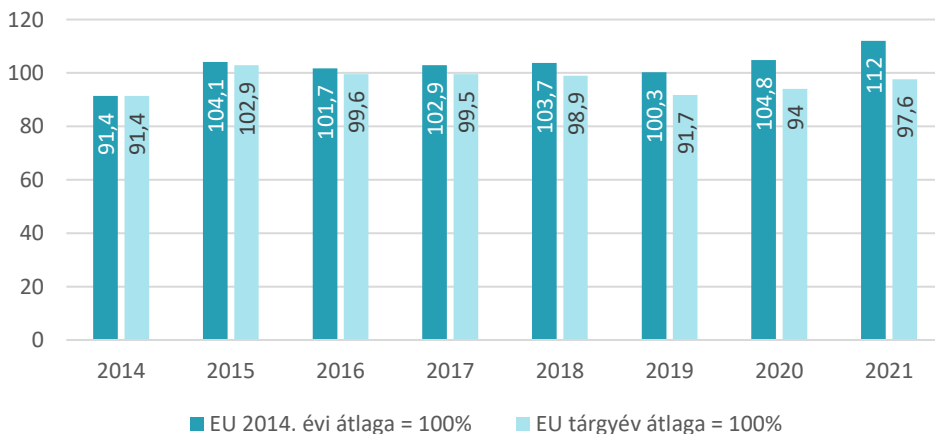
HELYZETKÉP

Budapest továbbra is a hazai kutatás-fejlesztési tevékenység kiemelkedő központja, 2021-ben a kutató-fejlesztő helyek ráfordításainak 62%-a, ezen belül a beruházások 76%-a kötődött Budapesthez. A ráfordítások így az előző évi adatokhoz képest 24%-kal nőttek, míg országosan ez az arány 18% volt. A ráfordítások a GDP arányában elérték a 2,76%-ot az előzetes GDP adatokkal kalkulálva, ez 2019-hez képest (2,41%) szintén növekedést mutat, de még mindig elmarad az Európai Unió 2020-ra kitűzött 3%-ától.

Az európai innovációs rangsorban (Európai Innovációs Eredménytábla) Magyarország 2021-ben a 22. helyezést érte el, ezzel a „feltörekvő innovátorok” csoportjába tartozik. A 2021. évi regionális innovációs rangsorban Budapest helyezése már sokkal kedvezőbb, besorolása eggyel jobb az országosnál, már a „mérsékelt innovátorok” kategóriájába tartozik (Prága ezzel szemben már erős innovátornak számít). A 2021. évi regionális innovációs index részindikátorainak értékei minden esetben meghaladják az országos átlagot, valamint az Európai Unió régiói között is átlag feletti a következő területeken: felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma; K+F kiadások az üzleti szférában; foglalkoztatott IT specialitások; foglalkoztatottak a tudás-intenzív ágazatokban. Természetesen Budapest – egyetemi központként – az átlagtól jobb eredményekkel rendelkezik a tudományos publikációk vonatkozásában is.

Európai Regionális Innovációs Eredménytábla – Budapest eredménye az uniós átlaghoz viszonyítva (%)

Cél: eredmény javítása, EU átlag meghaladása a tárgyévben



43.057 fő

2021-ben azok száma, akik a különböző szektorok kutatóhelyein K+F-tevékenységgel foglalkoztak Budapesten (kutatók, kutatási segédszemélyzet, egyéb támogató személyzet), függetlenül a kutatás-fejlesztésre fordított időtől, KSH

Forrás: Európai Bizottság

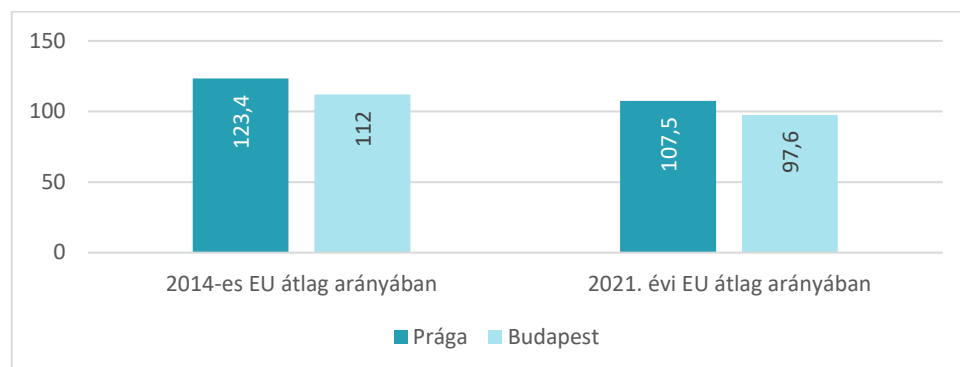
Megjegyzés: regionális szinten 21 indikátorból áll össze egy összesített arányskála, minden jellemzőt 0-1 közötti értékhez rendelve. A jellemzőket súlyozva áll elő az EU átlag (100), ennek arányában adják meg az indexált (%-os) értékét évente és a 2014-es EU átlag bázisára.

Európai Regionális Innovációs Eredménytábla 2021(%) – Budapest és Prága eredménye az uniós átlaghoz viszonyítva (%)

Cél: Budapesti eredmény javítása, EU átlag meghaladása a tárgyévben

Forrás: Európai Bizottság

Megjegyzés: a referenciaterületben a további összehasonlíthatóság korlátozott a regionális lehatárolás eltérő területi kiterjedése miatt



Az adatok alapján a 2014. évi bázisértékhez képest Budapest teljesítménye Prágánál nagyobb mértékben javult, de még így is jelentős a két város eredménye közötti különbség.

Az Európai Regionális Versenyképességi Index háromévente ad összehasonlító elemzést a vállalkozások működéséhez szükséges környezetről, 74 mutató alkalmazásával. A 2022 év végéig elérhető legutóbbi, 2019-es eredmény szerint Budapest és Pest megye együttese (Közép-Magyarország) a 268 régióból a 139. helyezést kapta, ez messze jobb eredmény az ország egyéb régióival összehasonlítva, de a versenytárs régiókhoz képest lemaradást mutatott: a bécsi várostérség a 29., a prágai várostérség a 69. helyezéssel szerepel a listán. A három alindex közül a legrosszabb Budapest teljesítménye a versenyképességhez szükséges alapfeltételek vonatkozásában (különösen az egészségügyre és az intézményekre vonatkozó indikátorok mutatnak jelentős lemaradást), míg a hatékonysági dimenzió (ide tartozik a felsőoktatás, és a munkatermelékenység) és az innováció alindexek összességében az uniós átlagánál jobb eredményt mutatnak.



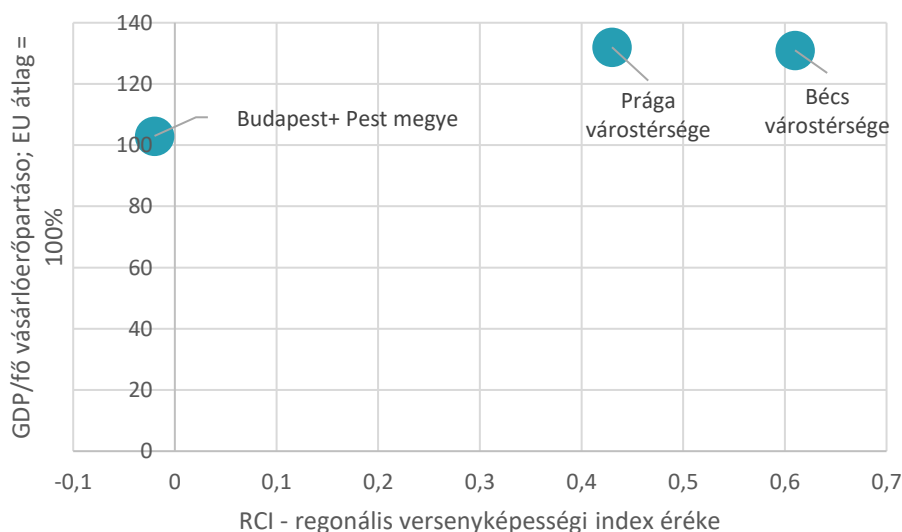
Budapesti egyetemek a világ 1000 legjobbjai között 2021-ben az ARWU listáján: Eötvös Loránd Tudományegyetem, Semmelweis Egyetem, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Regionális versenyképességi index értéke, 2019 (pontérték, EU átlag = 0) és az egy főre jutó GDP értéke vásárlóerő paritáson számolva (% EU 28=100)

Cél: Budapest helyezésének javítása, RCI értéke az Európai Unió átlagánál magasabb legyen

Forrás: Európai Bizottság

Megjegyzés: az index előállításához használt mutatók a 2015-2017-es évekre vonatkoznak





105.908

hallgató a felsőfokú nappali alap- és mesterképzésben a budapesti képzési helyeken (2021/2022-es tanév), KSH



I. Smart Budapest Ötletverseny, 2021:

- ✓ 94 beadott pályázat
- ✓ 84 érvényes pályázat
- ✓ 12 kiválasztott projekt
- ✓ 42 induló vállalkozás

Smart Budapest Közösség, 2021

- ✓ 38 aktív vállalkozás

Forrás: BVK

A Smart Budapest Fórum, Budapest első okosváros konferenciája 2022-ben valósult meg, célja a város politikai és üzleti döntéshozóinak az akadémiai szféra szereplőinek összekapcsolása annak érdekében, hogy a párhuzamosan futó városinnovációs tevékenységek összehangolása megtörténjen.

2022-ben folytatódott a Smart Budapest Közösség munkája, az eddigi eredmények és a közszolgáltató vállalatok innovációs terveinek ismertetésére nyílt napot szervezett a BVK.

2022-ben formálisan is megalakult a Budapest Global Egyesület.

A fővárosi kedvező adatokhoz hozzájárul a felsőoktatási intézmények mellett a gyógyszergyártás, az információtechnológia és a tudományos kutatás-fejlesztési tevékenység erős fővárosi jelenléte. E három terület összesített aránya a K+F ráfordításokból meghaladta a 60%-ot a KSH 2020. évi adatai szerint.

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK – KITEKINTÉSEL 2022-RE

A Fővárosi Önkormányzat 1993-ban hozta létre a Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítványt (BVK), az önkormányzat törvény által meghatározott gazdaságszervezési- és fejlesztési feladatainak ellátására. 2020-ban a szervezet – az Otthon Budapesten stratégia elfogadását követően és azzal összhangban – új fókuszokat határozott meg működésében. Nagyobb hangsúly kerül a jövőben a városinnovációs projektek és kísérleti pilot programok támogatására, folytatódik a mikrohitel program a kapcsolódó mentorlással, valamint a széleskörű kapcsolati háló építése, mely biztosítja a vállalkozásfejlesztési szolgáltatások igényekre alapozott fejlesztését.

A mikrohitelkezési stratégia teljesülését a COVID19-járványhelyzet tovább nehezítette, a vállalkozások többsége a kormány hitelfeltételekre vonatkozó döntéseire várva elhalasztotta a forrásbevonásra vonatkozó döntéseit. Összességében elmondható, hogy az állami konstrukciókkal szemben a mikrohitel feltételei kedvezőtlenebbek voltak, ez is arra készítette a szervezetet, hogy mikrohitel termékportfólióját újragondolja: a korábbi termékek megszűntek, beépültek a beruházási és likviditási hitelcélok közé, minden terméknél megemelkedett a hitelösszeg (15 millió Ft) és a futamidő maximuma (15 év).

2021 alapvetően az új stratégiai irányok elindításáról szólt, ennek keretében hirdette meg a BVK első alkalommal a Smart Budapest Ötletversenyt. A közel 100 beadott ötlet értékelése után 12 pályázó kapott lehetőséget, hogy projektjét a Fővárosi Önkormányzat és a közműcégek vezetői előtt is prezentálja. A Budapest Brand Zrt. és a BVK együttműködésével a pályázatokat a szélesebb nyilvánosság is megismerhette (Városháza parkban kihelyezett plakátok, enbudapestem.hu oldalon elhelyezett bejegyzések). 2021. decemberében megalakult a Smart Budapest Közösség.

A BVK meghívott stakeholderként folyamatosan képviseli a Fővárosi Önkormányzatot az Európa Unió Intelligent Cities Challenge (ICC) elnevezésű programjában.

2021-ben került megrendezésre a Fővárosi Önkormányzat által kezdeményezett Budapest Global együttműködési platform első alakuló ülése. A köz- és magánszféra szereplőket bevonó, strukturált együttműködés rövid távú céljai között jelölte meg olyan projektek megvalósítását, amelyek hozzájárulnak Budapest vonzerejének növeléséhez a különböző szakterületek tehetségei számára. További két fontos működési területet jelent az okosváros kísérleti projektek és a fenntarthatóságot szolgáló ötletek megvalósítása. A platform közösen elfogadott célkitűzése, hogy Budapest egy globálisan beágyazott, versenyképes és élhető várossá váljon.

A fővárosi nagyobb szervezetfejlesztési folyamatok közül ki kell emelni a Budapesti Közművek (BKM Nonprofit Zrt.) 2021. évi megalakulását a FŐTÁV Nonprofit Zrt., az FKF Nonprofit Zrt., a FŐKERT Nonprofit Zrt, a BTI Nonprofit Zrt. és a FŐKÉTÜSZ Nonprofit Kft egyesítésével. A korábbi tagvállalatok az összeolvadást követően egységes irányítás mellett, hat divízióként vesznek részt Budapest közműellátásában.

2021-ben a fővárosi közszolgáltatások a járványhelyzet következtében jelentős gazdálkodási kihívásoknak voltak kitéve, összességében az informatikai és okos város fejlesztések az üzleti tervekben szereplő értékeknél kisebb mértékben tudtak csak

A BVK a katatörvény 2022 júliusi módosítását követően ingyenes konzultációval támogatta a budapesti KATA-s vállalkozókat. A BVK szakemberei mentorációs segítséget nyújtottak az útjukat kereső kisvállalkozásoknak, segítve a törvénymódosítás utáni lehetőségeik feltérképezését.



100 vállalkozás
mentorálása

260 ingyenes
konzultáció

a Mikrohitel Program
keretében 2021-ben

Forrás: BVK

megvalósulni. A nagyobb vállalatok (Budapesti Közművek, BKK, BKV, Budapest Közút, Fővárosi Vízművek, FCSM, BGYH) integrált vállalatirányítási szoftvereket alkalmaznak, ezeknek a rendszereknek a fejlesztése folyamatos.

A járvány harmadik hullámának idejére jelentős kedvezményeket biztosított a Fővárosi Önkormányzat a vendéglátás, idegenforgalom, művészeti, sport- és szabadidő tevékenység területeken működő mikro- és kisvállalkozások ingatlan bérleti díjából, egyszerűsítette a terasznyitás adminisztrációját, az újrainyitást a fővárosi tulajdonú termek, tárgyalók. ingyenes használatba adásával, információs helpdesk létrehozásával támogatta.

A Fővárosi Önkormányzat és gazdasági szervezetei számos, a Horizon 2020 és Interreg programokból finanszírozott innovációs jellegű projekt előkészítésében és megvalósításában vett részt 2021-ben és 2022-ben.

Külső környezetben történt lényeges változások:

2021-ben a 317/2021.(VI.9.) sz. Korm. rendelet a hiteltörlesztési moratórium 2021. szeptember 30. napjáig történő meghosszabbításáról határozott, melyhez a BVK önként csatlakozott.

2021-ben a Kormány elfogadta a 2021-2027 közötti időszakra szóló Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégiát (S3) és a 2021-2030 közötti időszakra vonatkozó országos kutatási, fejlesztési és innovációs stratégiát. Budapesten a fejlesztési célok között a tudáscentrumok további erősítése, a vállalkozói szféra KFI aktivitásának növelése és a különböző szektorok közötti együttműködés erősítése (egyetem központú innovációs ökoszisztéma fejlesztés) emelhető ki.

2021-ben indult az Európai Unió új kutatási és innovációs keretprogramja a Horizont Európa. Ennek keretében – többek között – lehetőség lesz azoknak a városi kihívásokkal foglalkozó kutatási és vagy innovációs projekteknek a támogatására is, amelyek segítik a városokat a fenntarthatóbb gazdaság és működés felé való átmenetben.

MONITORING JAVASLATOK

→ Fővárosi gazdasági adatbázis kiépítése és kapcsolódó kutatások eredményeinek beépítése a városjelentésbe.

3.3.6. TURIZMUS, KULTÚRA

FENNTARTHATÓ TURIZMUS, MEGÚJULÓ KULTURÁLIS ÉS REKREÁCIÓS SZOLGÁLTATÁSOK

A Fővárosi Önkormányzat célja Budapest kulturális és turisztikai pozíciójának erősítése, kínálatának bővítése, olyan fejlesztések megvalósítása, amivel a vendégek kiszolgálása mellett a lakosok számára is változatosabb, korszerűbb kínálat biztosítható, egyben megteremthető a működtetés fenntartható finanszírozási háttere. A vendégek elégedettségét és kényelmét növelő szolgáltatások fejlesztésében a Fővárosi Önkormányzat együttműködik a turizmusban érdekelt szereplőkkel.

HELYZETKÉP

Budapest turisztikai és kulturális szolgáltatásainak eredményeit 2021-ben a COVID-19 világjárvány határozta meg. Összességében elmondható, hogy a fővárosi turisztikai és kulturális szolgáltatásokat érintette legerősebben a válság, a kereslet visszaesése és a zárva tartások miatt az újrakezdés is itt indult a leglassabban. A nagyobb beruházások elhalasztására volt szükség, a prioritást az üzemeltetés fenntartásának finanszírozása és a képzett munkaerő megtartása jelentette.

2020-hoz képest a vendégforgalmi adatok javuló tendenciát mutattak, de messze elmaradtak a 2019. évi csúcscélektől (1. ábra). Megváltozott a vendégkör összetétele is: míg 2019-ben a külföldi állampolgárok aránya elérte a 86%-ot a kereskedelmi szálláshelyeken, 2021-ben részarányuk 74%-ra csökkent. Legtöbb vendég a szomszédos országokból érkezett, az Ázsiából, Amerikából, de még a Nagy-Britanniából vagy Franciaországból érkező vendégek esetében is igaz, hogy a 2021-es adatok nem érték el a 2019-ben regisztrált vendégforgalom 15%-át. Mindez együtt járt az ágazat foglalkoztatási szerepének gyengülésével, a 2019-es közel 50 ezer főhöz képest egyötödével volt alacsonyabb a négy főnél nagyobb gazdasági szervezetek által foglalkoztatottak száma a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás ágazatban 2021-ben. A belföldi turizmus fellendítését támogató kormányzati intézkedések elsősorban a vidéki szálláshelyek vendégforgalmát növelték kiugró mértékben, a budapesti adatok átütő eredményt nem tükröznek. A kereskedelmi szálláshelyek belföldi forgalma gyakorlatilag megfeleződött 2019-hez képest (357 ezer belföldi vendég 2021-ben), míg a külföldi vendégek száma közel egynegyedére esett vissza (nagyságrendileg 1 millió külföldi vendég 2021-ben).

Az üzleti turizmus szintén jelentős változást él meg a COVID 19 járványhelyzet kirobbanása óta, a rendezvények és üzleti találkozók jelentős része online formában valósult meg 2021-ben. A trendeket figyelembe véve a nemzetközi szakmai szervezetek is módosították az üzleti desztinációk értékelésének módszertanát. Az ICCA (Congress and Convention Association) 2021-es rangsorában Budapest a 12., míg az UIA (Union of International Associations) rangsorában a 17. helyet szerezte meg.



2,49 nap

átlagos tartózkodási idő
a kereskedelmi
szálláshelyeken 2021-
ben, KSH



3.4 millió

vendégéjszaka a
kereskedelmi
szálláshelyeken, 2021,
KSH



43 ezer férőhely

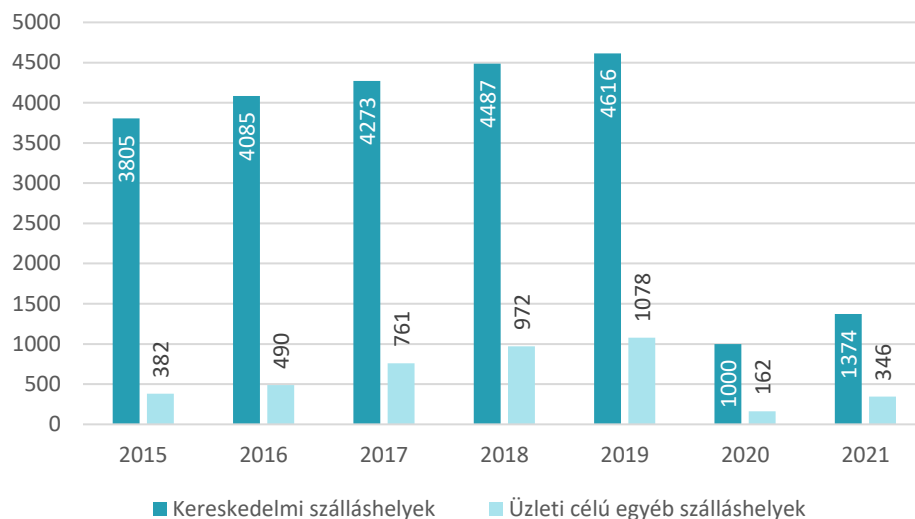
a kereskedelmi
szálláshelyeken, 2021
(forrás: KSH)

Kereskedelmi és üzleti célú egyéb szálláshelyek vendégforgalma Budapesten (ezer vendég)

Cél: 2030-ig 5 millió vendég/év célérték elérése

Forrás: KSH

Megjegyzés: A koronavírus járvány okozta hiányos adatszolgáltatás miatt az adatok összehasonlíthatósága korlátozott.



A fővárosi kulturális és turisztikai kínálat növeli a vendégforgalmat és az átlagos tartózkodási időt, emellett a lakosság számára is minőségi szabadidős lehetőségeket biztosít. A vendégforgalom csökkenése és a bezárások érintették a Fővárosi Önkormányzathoz tartozó intézményeket is. A Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt. által üzemeltetett fürdők vendégforgalma 2019-ben meghaladta az 5 millió főt, ez a vendégszám lecsökkent 2021-ben 1,7 millió vendégre. Ebben az év eleji lezárásoknak is nagy szerepe volt, a tárgyévben májustól, fokozatosan nyitottak ki az egyes fürdők. A Gellért és Széchenyi fürdők vendégeinek több mint 80%-a továbbra is külföldi volt.

Budapesti gyógyfürdők vendégforgalma (ezer vendég)

Cél: 2030-ig 5 millió vendég/év elérése.

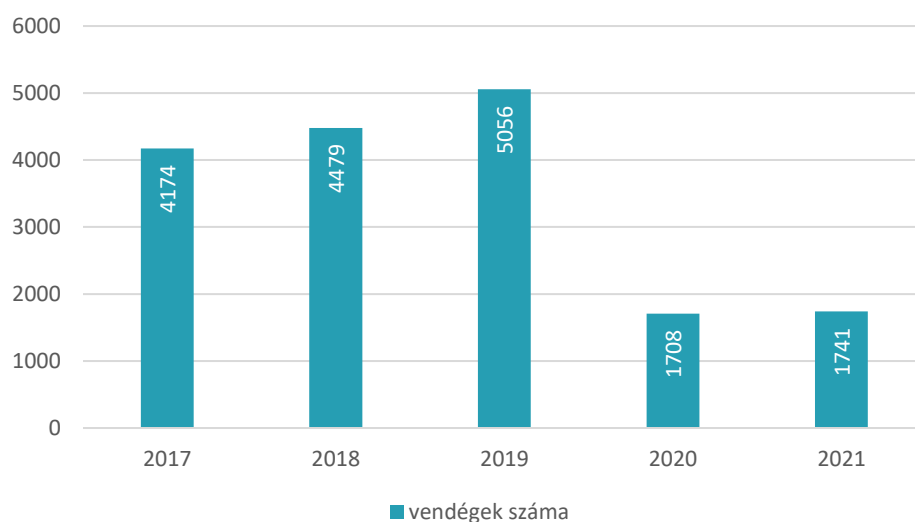
Forrás: BGYH Zrt.

Megjegyzés: Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt. által üzemeltetett létesítmények adatai

12 ezer db

kiadott turisztikai célú Budapest kártya 2021-ben,

Forrás: Budapest Brand Zrt.



A belföldi és a budapesti vendégkör növelése érdekében mind a BGYH Zrt., mind a főváros turisztikai szervezete, a Budapest Brand Zrt. több kezdeményezést indított (megújult kedvezményrendszer a fürdőkben, RE-START kártya 2020-tól), ez azonban közel sem tudta

a kieső külföldi vendégforgalmat pótolni. A Budapest kártyák értékesítése már 2020-ban jelentősen visszaesett (2019-es 92 ezer db-hoz képest 81%-kal), ez 2021-ben tovább csökkent (12,3 ezer db). 2021-ben nem készültek új offline turisztikai kiadványok (guide, várostérkép) a Budapest Brand gondozásában és a szervezet által üzemeltetett turisztikai információs irodák közül a Műjépgályán üzemelő iroda 2021-ben már nem nyitott újra.

Ugyanakkor a járvány utáni időszakra való felkészülés jegyében elindult a Budapest kártya szakmai tartalmának, értékesítési csatornáinak felülvizsgálata és a digitális applikáció fejlesztésének előkészítése. A kártya fontos szerepet kap a főváros intézményeinek, szolgáltatásainak értékesítésében.

A vendégforgalom csökkenése 2019-hez képest a Fővárosi Állat- és Növénykert esetében 23%, míg a Budapesti Történeti Múzeum esetében 40%-os volt. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár látogatószáma arányosan hozta a korábbiakat, a 4 hónapos zárvatartás mellett a forgalom csak 17%-kal csökkent 2019-hez képest. Jóval nagyobb nézőszám csökkenés jellemezte a fővárosi fenntartású mozikat és színházakat (mindkét területen 2019-hez képest 65%-kal csökkent a fizetőnézők száma), itt a streaming szolgáltatás bevezetésével tudták a bevétel kiesését részben kompenzálni a létesítmények (a 2020/2021-es évadban 117 ezer stream fizetőnéző volt a színházakban).

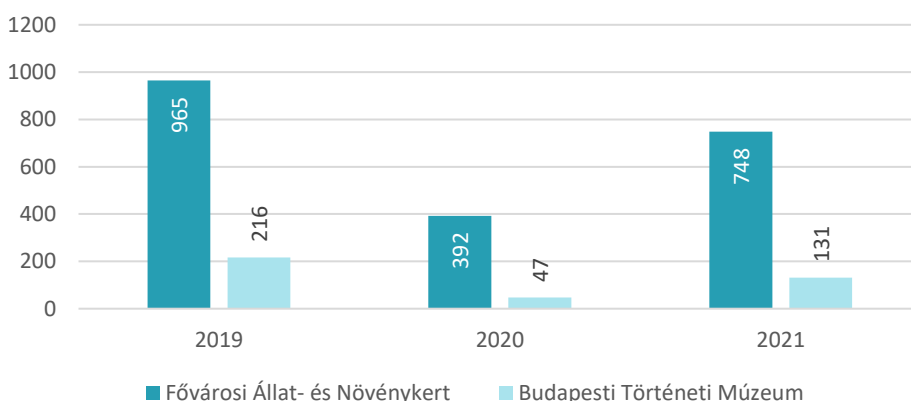


238.000

látogató a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárhoz tartozó tagintézményekben, 2021

Látogatók száma a fővárosi kiemelt kulturális intézményekben (ezer fő)

Cél: a 2019. évi bázisérték elérése



Forrás:
Főpolgármesteri Hivatal



Budapesti Tavasz Fesztivál (2021, online):

- ✓ 10 nap
- ✓ 10 kiemelt műsor
- ✓ 7 kerület, mint partner
- ✓ 32 társrendezvény
- ✓ 8 tematikus beszélgetés
- ✓ összesen több, mint 65 ezer megtekintés
- ✓ 1,2 milliós FB elérés

FŐVÁROSI BEAVATKOZÁSOK– KITEKINTÉSEL 2022-RE

A fővárosi nagyrendezvények állami támogatásának megszűnése és a pandémia okozta lezárások miatt a fővárosi kulturális fesztiválok újragondolására volt szükség: a Budapesti Tavasz Fesztivál online módon és a megszokott időponthoz képest később került megrendezésre 2021-ben, az Őszi Fesztivál négy budapesti kerülettel együttműködésben valósult meg, kortárs ösztönművészeti eseményként. A BTF eseményre új honlap (www.btf.hu) készült. Több ingyenes rendezvény is megvalósult 2021-ben: a „Voices of Budapest” keretében 50 mini koncertnek adtak helyet Budapest közterületei, a Városháza udvarán kulturális rendezvénysorozat várta a látogatókat („Városházi esték”: koncertek, kertmozi és színelőadások).

Kulturális területen két fontos pályázaton indult a Fővárosi Önkormányzat (Világ Könyvfővárosa 2023 és az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT) Kultúra és Kreatív Ipar területen meghirdetett pályázata, ebben nemzetközi konzorcium tagjaként), s bár a pályázatok végül nem nyertek, az előkészítő munka több, a Budapest 150 programsorozat (2023-ban Budapest alapításának ünnepe) keretében megvalósuló projekt koncepcionális előkészítését biztosította. A Budapest Brand szervezésével elindult az

2022-ben a BTF „Együtt a város!” szlogennel, 100 helyszínen és 170 programmal, a kerületekkel együttműködve került megrendezésre.

Budapest Tuning: néven indult el a 2022-ben a Budapest Brand által kiírt pályázat, amely 13 köztéri kulturális program, művészeti produkció és kísérleti városi projekt megvalósítását támogatta összesen 60 millió forintos támogatásból.

2022-ben elindult a Buda, Pest és Óbuda egyesítésének 150. évfordulóját ünneplő, 2023. évi programsorozat előkészítése.

2021. évi hotelfejlesztési projektek:

16 új szálloda

1969 új szoba

Forrás: Turizmus Bulletin

alternativbudapest.hu oldal 2021-ben, a közösségi szerkesztésű online felület Budapest alternatív kulturális helyszíneit, műhelyeit gyűjti össze.

Folytatódott a Budapesti Történeti Múzeumhoz tartozó Aquincumi Múzeum uniós pályázati forrásból történő előkészítése, a kivitelezés 2023-ban zárul (Szentendrei úti látványsétány I. ütemének kialakítása, valamint a múzeumban meglévő kiállítótér továbbfejlesztése, interaktív kiállítótér kialakítása). 2021-ben döntés született arról, hogy a Margitszigeten található, Budapest Főváros Önkormányzata tulajdonában álló egykori palackozó üzem Kristály Szintér néven új rendezvényhelyszínként, egy minden művészeti ág és szereplő felé nyitott, befogadó és elfogadó térként működik 2022-től a Szabad Tér Színház Nkft. új telephelyeként. A budapesti fürdők tervezett nagyobb felújításai helyett csak kisebb léptékű fejlesztések tudtak megvalósulni a járványhelyzet és az emiatt jelentkező jelentős bevételkiesés miatt. 2021-ben a Rác Fürdő és Hotel ingatlanok helyzete is rendeződött, a Budapest Gyógyfürdői Zrt. tulajdonába került, így a 10 éve zárva tartó létesítmény felújításához szükséges előkészítések megkezdődhetnek.

A közművelődési célú fejlesztések között elkészült a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár új akadálymentes fiókkönyvtára a VI. kerületben, a békásmegyeri fiókkönyvtár felújítása és bővítése, Központi Könyvtár nyolcadik emeletén a Zenei Gyűjtemény kialakítása, valamint a soroksári tagkönyvtár megújításának koncepcionális előkészítése.

A stratégia céljait támogató további projektek, kezdeményezések

2021-ben elkészült a Várnegyedben a Szent István terem (ez a Budapesti Történeti Múzeumhoz tartozó Vármúzeummal közös bejárattal rendelkezik, a jegyértékesítésben a két intézmény együttműködik), továbbá megnyílt az Eiffel Műhelyház. Több nagyobb beruházás a kivitelezési fázisban tartott (Operaház, Magyar Zene Háza, Néprajzi Múzeum, Iparművészeti Múzeum felújítása), ezek átadására 2022-ben került sor.

Külső környezetben történt lényeges változások:

2021 első négy hónapjában még érvényben volt a 484/2020 sz. (XI.10.) kormányrendelet, ami korlátozta a turisztikai és kulturális intézmények nyitva tartását, az 500 fő feletti rendezvények csak védettségi igazolvánnyal voltak látogathatók. A 603/2020 (XII.18) kormányrendelet a szolgáltatások áremelését tiltotta meg. Mindez jelentős forgalomkiesést és gazdálkodási kihívást jelentett a szolgáltatók számára. A főváros kulturális fesztiváljainak (Budapesti Tavasz Fesztivál és Őszi Fesztivál) állami támogatása 2021-ben megszűnt. A BTF hagyományosan megrendezésre kerülő időszakában új állami nagyrendezvény indult a MÜPA Bartók Tavasz néven.

MONITORING JAVASLATOK

- A Budapest-kártya fejlesztésével összehangoltan a turisztikai monitoring rendszer fejlesztése. Adatbázis kidolgozása a turisztikai szolgáltatókkal és kerületekkel a folyamatok és igények monitorozására, adatok megosztása.
- Big data elemzések és okos mérések lehetőségének vizsgálata kulturális és turisztikai szolgáltatási területeken.

Rövidítések jegyzéke

ARWU – Academic Ranking of World Universities

BAVS – Budapesti Agglomerációs Vasúti Stratégia

BDK – Budapesti Dísz- és Közvilágítási Kft.

BFK – Budapest Fejlesztési Központ

BFVT – Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.

BGYH – Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt.

BKK – Budapesti Közlekedési Központ

BKM – Budapesti Közművek Nonprofit Zrt.

BMSZKI – Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei

BRFK – Budapesti Rendőrfőkapitányság

BSK – Budapesti Sportszolgáltató Központ

BTF – Budapesti Tavasz Fesztivál

BTI – A Budapesti Közművek Nonprofit Zrt. Temetkezési Divíziója

BTM – Budapesti Történeti Múzeum

BVK – Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány

EBP – Egészséges Budapest Program

EFM – Egységes Forgalmi Modell

EU – Európai Unió

EIT – Európai Innovációs és Technológiai Intézet

EIU – Economist Intelligence Unit

ELMŰ – Budapesti Elektromos Művek

ENSZ – Egyesült Nemzetek Szervezete

ESZA+ – Európai Szociális Alap Plusz

Eurostat – Európai Unió statisztikai főigazgatósága

FCSM – Fővárosi Csatornázási Művek

FKF – A Budapesti Közművek Nonprofit Zrt. Közterületfenntartó Divíziója

FŐKERT – A Budapesti Közművek Nonprofit Zrt. Kertészeti Divíziója

FŐKÉTÜSZ – A Budapesti Közművek Nonprofit Zrt. Kéményseprő Divíziója

FŐTÁV – A Budapesti Közművek Nonprofit Zrt. Távhő Divíziója

FSZEK – Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

HÉV – Budapesti helyiérdekű vasút

ICC – Intelligent Cities Challenge

ICCA – Congress and Convention Association

IKOP – Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program

INOTEK – Inklúzió és Innováció Technológiai Központ

ITM – Innovációs és Technológiai Minisztérium (2022-ig)

HÁLÓZAT – Budapesti Díjfizetőkért és Díjhátralékosokért Alapítvány

KAPU – Közterületi Adatok Publikációja

KSH – Központi Statisztikai Hivatal

KÖFOP – Közigazgatás- és Közszolgáltatásfejlesztési Operatív Program

MÁSZ – mértékadó árvízszint

MÁV – Magyar Államvasutak Zrt.

MEDIÁN – MEDIÁN Közvélemény- és Piackutató Szolgáltató Kft.

MEOSZ – Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége

MOL – Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.

NAV – Nemzeti Adó- és Vámhivatal

NMHH – Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

OMSZ – Országos Meteorológiai Szolgálat

OMSZ-LRK – Országos Meteorológiai Szolgálat Levegőtisztaság-védelmi Referencia Központ

PMKH – Pest Vármegyei Kormányhivatal

SECAP – Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv

SOTE – Semmelweis Egyetem

TeIR – Területi Információs Rendszer

TÖOSZ – Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége

UIA – Union of International Associations

ULE – Utcáról Lakásba Egyesület

ÜHG – Üvegházhatású-gázok

VEKOP – Versenyképes Közép-Magyarországi Operatív Program

WHO – Egészségügyi Világszervezet

Hivatkozások

^I A „Budapest és környéke” légszennyezettségi agglomeráció 75 települése közé „a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről” szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 2. melléklete 1. zónához meghatározott települések tartoznak

^{II} A súlyosan mozgáskorlátozott fiatalok társadalmi problémáinak feltérképezése Magyarországon, Romániában és Szlovákiában, kutatási beszámoló; a „P2P - mozgáskorlátozott fiatalok társadalmi inklúziójának és társadalmi szerepvállalásának erősítése a kortárs segítség erejével” című, 2019-3-HU01-KA205-077642 sz. projekt keretében; Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége; Budapest, 2021 elérhetőség: <https://drive.google.com/file/d/1waXkjX-MiSE9igrhILhet-VbgQrS1IEO/view?usp=sharing>

^{III} <https://infoszabadsagkutatas.hu/>

^{IV} Az e-közigazgatás helye a digitális állam stratégiai pillérben; 2022 Állami Számvevőszék; [https://www.asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2022/Elemzes E kozig helye a digitalis allam strat pillerben.pdf?download=true](https://www.asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2022/Elemzes_E_kozig_helye_a_digitalis_allam_strat_pillerben.pdf?download=true)